Hac epl'a ꝑ totũ hec eſſe fugiẽda oſtẽdit. Et ſm hoc diuidit̃ epi/ſtola i tres ꝑtes. In ꝑma monet fugiẽdã eſſe ꝯcupiſcẽtiã car/nis: ꝑ hoc ꝙ iuitat ad tolerãtiã tẽptationũ/ i q̃bꝰ caro affligit̃: ⁊ h in ꝑmo capl'o. In ſcd'a monet fugere ſupbiã vite: ⁊ h in ſe/cũdo ⁊ tertio capitulis. Sed i ſecũdo oñdit quõ fugiat̃ ſupbia generãda in altero/ ꝑ hoc ꝙ acceptionẽ ꝑſo/narũ reprobat: ex q̃ ſepe generat̃ i altero ſupbia: in tertio agit ꝯ ſupbiã generãdã i

A ſeipo/ ꝑ hoc ꝙ tã peri/tos ꝙ̃ impitos a fa/me appetitu dehor/tat̃: q̃ ſepe naſcit̃ ex magiſterio. In ter/tia dehortat̃ ꝯcupiſcẽtiã oculorũ ſiue auariciã: ⁊ h in q̃rto ⁊ q̃nto capl'is. Sed in q̃rto dehortat̃ auariciã ꝓut tm̃ ẽ in volũtate vel in ꝯcupiſcentia: i q̃nto ꝓut iã ẽ in actu. Sic patet diui/ſio huiꝰ epl'e. Alij aũt diuidũt eã ſm illa q̃ttuor q̃ maxie appetũt hoĩes i mũdo/ vt diximꝰ. S. q̃ ſũt .ſ. ſapiẽtia mũdi: potẽtia ſcl'aris: dilatatio noĩs/ vl' fama ſcl'aris: ⁊ q̃rtũ affluẽtia tpalis. Cõtra ꝑmũ agit in ꝑmo capl'o: ꝯ ſecũdũ in ſecũdo: ꝯ tertiũ in tertio: ꝯ q̃rtũ i q̃rto ⁊ q̃nto. Sꝫ in q̃rto ꝓut diuitie tm̃mõ ſũt in volũtate ⁊ i deſiderio vl' appetitu iordinato: in q̃nto ꝓut iã habẽt̃ in actu/ ⁊ in debito mõ detinent̃. Et ſm hãc diuiſionẽ epl'a diuidit̃ i q̃ttuor ꝑtes. Alij ꝟo alit̃ diuidũt/ in tres ꝑtes. In q̃rũ ꝑma monet ꝑfectos ad tolerantiã exterioꝝ paſſionũ/ oñdẽs ꝙ i eis ẽ gaudẽdũ: ibi: Oẽ gaudiũ ⁊c̃. In ſcd'a agit de iterioribꝰ tẽptatiõibꝰ q̃ a ꝯcupiſcẽtia veniũt: ⁊ i illis nõ eſt gaudẽdũ/ ſꝫ fugiẽde ſũt: ⁊ tũc loquit̃ iꝑfectis. Perfecti eni ca/uẽt ne ab hmõi capiãt̃: ibi: Nemo cũ tẽptat̃ ⁊c̃. In tertia ꝑte moralẽ iſtructionẽ ſbiũgit: ibi: Sit aũt oĩs ⁊c̃. j. eodẽ. c. Et hec durat vſq̃ i finẽ libri. Nos ſeq̃mur exponẽdo ſecũdã diuiſionẽ q̃ fere eadẽ eſt cũ prima. In h aũt capl'o ꝑmo dete/ſtat̃ ſapiam mũdi ⁊ carnis q̃ eſt mors. Ro. viij. b. Prudẽtia carnis mors ẽ. Et ſic dic̃ Augꝰ: Mũdi letari vl' ſapia/ nugari in ſpectaculis: ebrioſitate ingurgitari/ turpitudinẽ facere/ ⁊ ni/hil mali pati. Ecõtra ſapiẽtia dei ⁊ ſctõꝝ eſt tpaliter affligi vl' cruciari ⁊ i ẽtnũ letari: vt dicit btũs Bern. Uñ dicit Gregꝰ. Scti tpalẽ penã lucrũ putãt: q2 ꝑ hãc ẽtnã euadere nõ ignãt. Cũ g̃ i h capl'o de tolerãtia paſſionũ iacobꝰ nos iſtruit/ ſapiaꝫ mũdi ⁊ carnis deijcit ⁊ deſtruit. Diuidit̃ aũt h capl'm i q̃ttuor ꝑtes. In ꝑma ſalutationẽ p̃mittit: ibi: Jacobꝰ. In ſcd'a gau/dendũ eſſe i tẽptatiõibꝰ oñdit: ibi: Oẽ gaudiũ ⁊c̃. Et loq̃t̃ ꝑfectis. Et ne aliq̃s crederet ꝙ i oĩ tẽptatiõe tã interiori ꝙ̃ ex/teriori ſit gaudẽdũ: ꝓpt̃ h oñdit in tertia ꝑte ꝙ nõ ẽ gaudẽdũ in interiori q̃ ꝓuenit a ꝯcupiſcẽtia/ ſꝫ magꝭ reſiſtẽdũ: ibi: Ne/mo cũ tẽptat̃ ⁊c̃. et ſic loq̃t̃ iꝑfectꝭ: q̃ ſepe iteriori tẽptatiõi ꝯſentiẽtes vel ꝯcupiſcẽtie deũ offendũt: ⁊ ſic ſepe furtũ/ ho/micidiũ ꝯcipiũt: et in hac nõ ẽ gaudẽdũ: q2 a deo nõ imittit̃. Quia ꝟo fides facit gaudere i tribulationibꝰ exterioribus: et facit reſiſtere iteriorbꝰ: Scti eni ꝑ fidẽ vicerũt regna: Heb. xj. f. Fides aũt eſt ex auditu: Ro. x. d. ꝓpt̃ h in q̃rta ꝑte mo/net nos ad audiẽdũ: ibi: Sit aũt oĩs hõ ⁊c̃. Dic̃ g̃: a Ja/cobꝰ apl'S. Ecce auctas epl'e. Magnꝰ eni erat ipe. b Dñi nr̃i ieſu chriſti ſuꝰ: a ſuãdo vel a ſeruiẽdo. Dñi nr̃i ieſu chriſti: cui ſuire regnare eſt. Eſa. xlix. b. Parũ ẽ vt ſis mihi ſuꝰ ad ſuſcitãdas tribꝰ iacob. Mittit ſupple/ vl' optat: e Salu/tẽ/ nõ corpis/ ſ; aie. Uel ſalutẽ/ vie q̃ ẽ ꝯſtãtia fidei: ⁊ patrie q̃ ẽ vita ẽtna. c Duodeci tribubꝰ. i. electis de duodecim tribubꝰ. d Que ſũt i diſpſione: ꝓpt̃ qd' indigent ſalute ⁊ ꝯſolatione: ne ſic diſpſi ſunt corpe/ diſpgent̃ ⁊ mẽte. In h ꝙ diſpſi ſũt cõmẽdat eos latent̃ in cõſtãtia ⁊ fide. Cõmendat g̃ ſeipm auctor a ꝓprio noĩe/ cũ dic̃: Jacobꝰ: i q̃ ad amorẽ eos ꝓuocat: amici eni ꝑ noĩa ſe inuicẽ ſolẽt noĩare. Itẽ ꝓpt̃ hoc remouet pſeudo ⁊ excludit dũ ꝑ nomẽ ꝓpriũ qd' ipe eis ſcripſerit eos certificat. Itẽ cõmẽdat ſe ab officio qd' eſt celebre: vt dicit Glo. cũ dicit/ Apl'S. Et i hoc duo facit: timorẽ incutit: ⁊ epl'e auctoritatẽ tribuit. Hec aũt .ſ. amor ⁊ timor ſunt maxie neceſſaria p̃latis: amor tñ debet ꝑualere timori. Uñ Augꝰ.

Incipit epl'a Canonica beati Jacobi apl'i. Ca. I

a Jacobꝰ apoſtõlꝰ dei et dñi nr̃i b ieſu chriſti ſeruꝰ: c duodecim tribubꝰ d que ſunt in e diſperſiõe/ f ſalutẽ. g Oĩe gau/diũ h exiſtimate i frẽs mei: k cũ i tẽ/ptationes varias inciderítis: l ſcientes ꝙ m ꝓbãtio fidei veſtre n pãtientiã o operat̃. Pãtientia

Quãuis vtrũq̃ ſit neceſſariũ: tñ plꝰ a nobis amari appetit ꝙ̃ timeri. Itẽ cõmẽdat ſe a cõditiõe/ cũ dic̃: Seruꝰ. Eccl. xxxij. a. Rectorẽ te poſuerũt/ noli extolli: eſto i illis q̃ſi vnꝰ ex ipſis: Et in hoc ꝓuocat eos ad hũilitatẽ. Moralit̃. In hoc gau/deãt q̃ ꝓpt̃ dñm ſunt diſperſi ꝑ mũdũ/ vt fructũ afferãt in pa/tiẽtia: ſic grana diſp/gunt̃ in agro/ vt fru/ctificent tpe oportu/no. Tales eni verus iacobꝰ/ verꝰ .ſ. lucta/tor/ verꝰ oĩs ſpurcitie ſupplãtator ſalutat. ſ. dei filꝰ. i. ſalutẽ ẽter/nã ſe daturũ diſpo/ſuit: ⁊ ordinat Luc. xxij. c. Ego diſpono vobis ſic̃ diſpoſuit mihi pat̃ meꝰ regnũ. Cõgregata ſic ſcitis/ nõ ꝯgregant̃: ſ; diſpſa: Uñ Ps. De regiõibꝰ ꝯgregabit eos. Et alibi. Diſpſiões iſrl' ꝯgregabit. f Oĩe gaudiũ. Hec ẽ ſcd'a pars capl'i vbi monet nos gaudẽdũ eſſe i tribulatiõibꝰ extrinſecis. In hac ꝑte ſic ꝓcedit. Primo monet eos vt gau/deãt i tẽptatiõibꝰ: ibi: Oẽ gaudiũ. Scd'o oñdit cãm huꝰ: q̃ eſt: vt nihil eis deficiat ad ꝑfectũ: ibi: Sciẽtes ꝙ ꝓba/tio. Sed q2 multi vtilitatẽ tẽptationis ignãt: vñ in tẽptatiõe nõ exultant: ꝓpt̃ hoc tertio oſtendit quõ põt cognoſci vtilitas tẽptationis. ſ. ꝑ orationẽ: vñ dicit: Si q̃s aũt ⁊c̃. Uñ ⁊ q̃rto oñdit q̃ſi occaſionalit̃ quõ ſit petẽdũ vel orãdũ ad hoc ꝙ ora/tio vel petitio ſit efficax: ibi: Poſtulet aũt ⁊c̃. Sed ſũt nõ nulli q̃ multas rerũ ſuſtinẽt iiurias: mltas corporũ angarias: ſed nullatenꝰ paterent̃ ſe cõtemni: Uolũt eni ſine defectu eſſe paupes: ſine cõtẽptu hũiles: ꝓpt̃ hoc q̃nto loco oñdit ꝙ hec eſt ꝑfectio tolerãtie paſſionũ/ qñ hõ in ſua deiectiõe et ꝯtẽptu gl'iat̃: Hic eni ẽ ſummꝰ hũilitatꝭ gradꝰ: vt hõ ſpernat ſeipm: et ad hoc monet: ibi: Glíet̃ aũt frat̃ hũilis ⁊c̃. Et ad vlti/mũ q̃ſi cõcludit ⁊ oſtẽdit p̃miũ ⁊ coronã eoꝝ q̃ tales ſũt: ibi: Beatꝰ vir q̃ ſuffert ⁊c̃. Dic̃ g̃: Oĩe gaudiũ. i. ꝑfectũ. g Exiſtimate: id eſt firmit̃ credite vel reputate vob eſſe pa/ratũ. ſ. q2 tribulatio i p̃ſenti iuſticiã i futuro augebit coronã: vt dicit Glo. Uñ. j. eodẽ. b. Cũ ꝓbatꝰ fuerit accipiet coronã vite. h Frẽs mei: Hoc dic̃/ q2 ſumꝰ eiuſdẽ diſcipuli/ eiuſdẽ filij dei. ſ. cui q̃tidie dicimꝰ: Pat̃ nr̃ q̃ es in celiſ: Matth. vj. b. Et in hoc verbo oẽs eos prouocat ad mutuum amorẽ. Fra/ter eni idẽ eſt qd' ferens alterũ. Uñ q̃ſi nomẽ ẽ amoris. Gen. xiij. b. Ne queſo ſit iurgiũ int̃ me ⁊ te ⁊ int̃ paſtores meos et paſtores tuos: frẽs eni ſumꝰ. Ita deberet q̃libet dicere/ cũ in/ſurgũt in corde ſuo motꝰ ire aduerſꝰ aliquẽ. Frẽs dico exiſtimate omne gaudiũ/ k Cũ incideritis/ non ſuccubueritis/ in varias tẽptatiões/ exteriores. ſ. a ꝑſecutoribꝰ illatas. Ul' a ꝯcupiſcentijs q̃ varie temptãt: vt dicit Glo. Interliñ. Sed nunq̃d ꝯcupiſcẽtia eſt iterior: hic aũt agit de exterioribꝰ tem/ptatiõibꝰ: q̃d ẽ g̃ qd' dic̃: Sol'. Pricipalit̃ loq̃t̃ h de extioribꝰ in quibꝰ debent gaudere ꝑfecti: ex incidenti ꝟo de interioribꝰ: vt ſic ſupbiã repellat: Nullꝰ eni ẽ quãtũcũq̃ iuſtꝰ q̃ nõ pulſet̃ a ꝯcupiſcẽtijs ⁊ ſi nõ deijciat̃: ⁊ i his etiã gaudere debẽt ꝑfe/cti cũ i has icidũt ⁊ reſiſtũt/ nõ ſuccũbũt. Tẽptatio eni cui ñ ꝯſentit̃/ nõ eſt peccatũ: ſed materia exercẽde virtutis Inci/deritis. Interliñ. Ex alto fidei vr̃e. Hoc itellige ſm opinio/nẽ ꝑſecutoꝝ q̃ ꝑ ꝑſecutiões ſanctos putabãt auertere ab altitu/dine fidei. f Oẽ gaudiũ exiſtimate: etiã i p̃ſẽti. Prouer. xiiij. b. Cor qd' nouit amaritudinẽ aie ſue i gaudio eiꝰ nõ mi/ſcebit̃ extraneꝰ. Oẽ gaudiũ. Glo. q̃ſi ne indignemi ſi mali florẽt i mũdo ⁊ vos patimĩ: nõ ẽ chriſtiane dignitatis i tẽpo/ralibꝰ exaltari/ ſed potiꝰ depmi. Mali nihil habẽt i celo/ vos nihil i mũdo. Ps. A te q̃d volui ſup t̃rã. i In varias tẽ/ptatiões: q2. j. Pet. iiij. d. Tẽpꝰ ẽ vt icipiat iudiciũ a domo dei. i. a bonis. Sꝫ t̃minabit̃ ſup malos. Job. xxj. d. In diẽ ꝑdi/tiõis ſeruabit̃ malꝰ: ⁊ ad diẽ furoris ducet̃. l Sciẽtes. Hic oñdit q̃re ẽ gaudẽdũ: q2 tẽptatio dat̃ infirmis vt medicina ad purgationẽ: ⁊ ꝑfectis ad meritoꝝ cumulũ ⁊ fidei ꝓbationẽ: et ſic hõ ꝑ patiẽtiã exercet̃ vt ꝑfectꝰ eſſe oſtẽdat̃. Sic fuit tẽptatꝰ iob vt eiꝰ ꝑfectio notificaret̃ ad exemplũ: ⁊ eiꝰ merita cumula

rentur ad p̃miũ

Marginal notes: Moralit̃ · Ro. 5. a. · Ps. 106. · Ps. 144. · Ps. 72.

ƀ renꝭ ad ꝓmiſſ. j. v. c. Sufferentiā iob audiſtis ⁊ finē dñi vidi/ſtis. Vñ dič: Exiſtimare dico: ſciētes/ hoc. ſ. m ¶ Q̄ ꝓba/tio fidei vr̄e. i. tribulatio ꝑ quā fides vr̄a ꝓbat ⁊ examinat. Ecci. xxvij. a. Vaſa figuli ꝓbat fornax/ ⁊ hoies iuſtos tēptatio tribulatiōis. n ¶ Patiētiā opaẗ. i. ꝯtutē patiētię declarat ⁊ exercet. Idē dr̄ Ro. v. a. ſ cōuerſo ordie: Tribulatio patiētiā opaẗ: patiētia aūt ꝓbatiōez. o ¶ Patiē tia aūt: ſic exercita/ta: habet opꝰ ꝑfe/ctū. Eodē mō ois virtꝰ hꝫ opꝰ ꝑfectū: Virtꝰ eni ſi ē virtꝰ nō errat: Alioqn ſi errat nō eſt virtus: q̄re ḡ h

p aūt opꝰ ꝑfectū habet ūt ſitis
q ꝑfecti ⁊ itēgri in nūllo deficiē/
r s tes. Si quis autem veſtrū in
t diget ſapientia poſtulet a deo
v x qui dāt omnibus āffluenter
y et nōn improperat: ēt dabi/
z a tur ei. Poſtulet aūt in fide ni
b c hil hēſitāſ. Qui ēnim heſitat

magis dr̄ de patientia? Solutio. Ois virtꝰ opꝰ habet ꝑfectū q̄ ad ſufficiētiā: ſed patientia exercitata q̄ ad excellentiā: ⁊ ꝓpẗ h dr̄ de patientia. Pro eadē cā dič dñs Luč. xxj. d. In pati/entia vr̄a poſſidebitis aīas vr̄as. Patiētia ḡ opꝰ ꝑfectū habet. i. fač ꝑfecte opari. Tolerāda ē igiẗ tribulatio a vobis cum gaudio: p ¶ Vt ſitis ꝑfecti: vſq̄ ad mortem in bono opere perſiſtentes: non propter tormenta defeſſi vel defecti. Ecci. iiij. d. Pro anima tua agoniȥare vſq̄ ad mortem. q ¶ Perfecti: ergo in tormentis quo ad omne tempus tribu/lationum. s ¶ Et in nullo deficientes: q̄tum ad genera tribulationū. q. d. hoc facit patiētia ſic exercitata: vt nec ꝓpẗ diuturnitatē nec multitudinē nec diuerſitatē tribulationum deficiatis. Vel ſic. p ¶ Vt ſitis ꝑfecti/ ꝑ fidē. r ¶ Integri/ ꝑ ſpem. s ¶ Et i nullo defi. ꝑ charitatē. Vel q ¶ Perfecti in merito in ꝓſenti: r ¶ Integri/ i futuro i ꝓmio. s ¶ In nul lo deficiētes/ i vtroq̄: vl' q Perfecti volūtate. r ¶ Inte gri/ ꝑmōe. s ¶ In nullo deficiētes/ bona opatiōe. Gal. vj. c. Bonū aūt faciētes nō deficiamꝰ: tpe eni ſuo metemus nō deficientes. t ¶ Si q̄s aūt. Hic oñdit tertio quō fructꝰ vel vtilitas tēptationis poſſit coḡſci. Cōtinuatio. Quaſi ita vti/lis ē tēptatio vel patiētia in tēptatione. v ¶ Aūt. i. ſed t ¶ Si q̄s indiget ſapiētia/ qua ſcꝫ coḡſcat vtilitatē patiētię: po ſtulet a deo. Sed q̄d eſt q̄ dicit/ indiget. Nōne perfectis loquiẗ/ q̄ coḡſcūt eiꝰ vtilitatē? Soľ. ſic. Sed hoc dicit/ q̄ mlti coḡſcunt vtilitatē patientię q̄ nō coḡſcūt eā cū ſapore. Vñ nō ſine cā dicit/ ſapiētia: id eſt cognitione q̄ eſt cū ſapore: q̄ per orōnē debitā impetraẗ. Sed ꝯ. Nunq̄d ipſe dulciſſimꝰ eſt et ſapidiſſimus ⁊ palatū aię bñ diſpoſitū in ꝑfectis: ipſe autem
Ps. 90. ꝓſens ē palato aię/ vt dicit Ps̄. Cū ipſo ſū in tribulatione: et ſapor eiꝰ ſentiẗ: ſič ipoſſibile q̄n ſapor cibi maẗialis ſentiaẗ/ ſi coniūctꝰ fuerit palato bñ diſpoſito. Soľ. Volūtarie ſaporē ſui infundit dñs: cibꝰ aūt corpalis naturaliẗ: Vñ nō eſt ſiľe q̄ dicit: Cū ipſo ſū in tribulatiōe. Verū eſt q̄ ad ꝯſeruationē nō quantū ad ſenſū vel saporē. Et q̄ oēs ꝑfecti non ſemꝑ habēt hūc ſaporē/ patet ꝑ beatū antoniū q̄ tota nocte tribulatꝰ ieſū vidit et q̄ſiuit ab eo: vbi eras in nocte. Cui dñs r̄ndit: tecū erā gaudēs i tuo certamine. x ¶ Qui dat oibꝰ. Q̄ dixit ꝑ orō/
...ꝗ impedi. ...ratione q̄ ...ſit efficax in ...petrando nē ſapiētiā ipetrari: Quicq̄ aūt ſunt q̄ impediūt ne orō ſit effi cax in ipetrādo qȯ petit: ꝓpẗ hoc remouet ea vt hō ſit ſecurꝰ de ipetrādo. Tria ſūt ex ꝑte dātis: ſcꝫ ipotentia: inſipiētia: ⁊ malicia. Hęc tria remouet cū dicit/ A deo: q̄ ē potēs dare ⁊ ſcit ⁊ vult. Duo aūt ſūt ex ꝑte recipiētis: indignitas: et fragili tas. Hęc remonet cū dicit: Qui dat omnibꝰ. Ne ergo ꝓpẗ tuā indignitatē/ nec ꝓpter fragilitatē timens ne relabaris ti/meas petere: ſed cōfidenẗ petas: dat eni omnibꝰ etiā malis. Matth. v. g. Qui ſolē ſuū facit oriri ſuꝑ bonos ⁊ ſuꝑ malos. Eph. ij. a. Deus autem qui diues eſt in miſericordia. Dat ḡ oibꝰ/ nō modica: ſed/ y ¶ Affluenẗ. Eph. iij. d. Ei autē q̄ potēs eſt oia facere ſupabundāẗ q̄ petimꝰ aut itelligimꝰ ſm virtutē q̄ opaẗ i nobis: ipſi glīa. iij. Reg̃. iij. b. Sꝫ et h q̄ nō poſtulaſti dedi tibi. Sꝫ adhuc aliq̄s poſſet dicere: verū eſt q̄ dat: nō vēdit/ omnibꝰ ſine acceptiōe ꝑſonarū: ⁊ q̄ pie petunt et affluenter/ non ꝑce: ſed tñ nō liberaliẗ/ nec curialiẗ facit: q̄ poſt datū iꝓpat. Et ad hoc r̄ndet q̄ nō. Vñ dič. z Et nō improperat: ſicut mūdꝰ. Ecci. xx. b. Exigua dabit et mlta iꝓpat: ⁊ apertio oris illꝰ inflāmatio ē. Dñs fač ecōuerſo: mĺta dat ⁊ nūq̄ iꝓperat: q̄ Ecci. xviij. c. Stultꝰ acriẗ iꝓro/pabit. Poſtulet inquā a deo: a ¶ Et dabit ei/ ſapia. ſ. q̄ de ſurſum deſcendit. j. iij. d. Ps̄. Poſtula a me ⁊ dabo tibi. b Ps̄. 2.
¶ Poſtulet aūt i fide ⁊c̄. Hic q̄rto deẗminat modū petēdi q̄ ē duplex. Primo vt pie petaẗ. Vñ dicit: Poſtulet aūt i fi/de ⁊c̄. i. pie in noie chriſti: ⁊ dabitur ei. Ioh. xvj. e. Amen amē dico vob: q̄ ſi q̄d petieritis patrē i noie meo dabit vob. B
Secūdo vt ꝑſeuerāẗ petaẗ: qȯ ipedit ti/mor nō impetrādi: ⁊

f ſimilis ēſt fluctui maris/ qui a
g vēnto mouetur et circumfert.
h Nōn ergo eſtimet homo ille
q accipiat aliquid a domino.
i k Vir duplex aio incōſtāns eſt
l m in omnibus vijs ſuis. Glorieẗ
n o aūt frāter hūilis in exaltatiōe
p q ſua: diues aūt i hūilitāte ſua:

ꝓpẗ hoc dič: c ¶ Nihil heſitāſ. i. de ipetratiōe nō deſperās vel dubitās. Sed nota q̄ in hac lr̄a ab illo loco: Si q̄s indi get/ quattuor deẗminauit: q̄ ſimul ꝯcurrētia orōnē faciūt effi cacē. Primū ē vt hō ꝓ ſe petat qȯ notaẗ: ibi: Si q̄s idiget. Scōm vt petaẗ qȯ ē ad ſalutē: qȯ notaẗ cū dič: Sapia. Ter tiū ē vt pie. i. fideliẗ petaẗ: qȯ notaẗ: ibi: Poſtulet aūt in fi de. Quartū/ ꝑſeuerāẗ petat: qȯ notaẗ h: Nihil heſitāſ. Ubi h deficiūt orō nō ipetraẗ. Vñ. j. iiij. a. Petiť ⁊ nō accipietiſ: eo q̄ male pe. Vñ dico. Nihil heſitās. e ¶ Eni. i. q̄: d ¶ Qui heſitat. i. pōdere petōꝝ ꝓſſꝰ de ꝓmijs ſupcęleſtibꝰ dubitat: aut ea petere trepidat. f ¶ Siľis ē fluctui mariſ: q̄ cito deci dit a fide: ſič fluctꝰ cito trāſit ⁊ recedit. Vñ ſeq̄ẗ. g ¶ Qui a vē to moueẗ ⁊ circūferẗ: ſic talis hō ad q̄uelibet flatū tēptati onis. Qȯ tñ ꝓhibet apl's Eph. iiij. c. Vt iā nō ſimꝰ paruuli: ⁊ circūferamur omi vēto. Eccĳ. v. c. Nō te vētiles in oēm ven tū. Et q̄ talis eſt/ h ¶ Non ḡ eſtimet. i. ex his eſtimet. i. ex ſua petitione: homo ille q̄ accipiat aliquid a dño. Et ſubiūgit cauſā huiꝰ: q̄. ſ. i ¶ Vir duplex aio: q̄lis q̄ genua flectit/ ſꝫ mente diffidit: q̄ cū mūdo ſimul vult gaudere et cū dño: qȯ ē ipoſſibile. Vel nūq̄d de vna filia duos generos face re potuiſti? Totos nos debemꝰ ſatiſfactioni ꝓ pctis ꝓteritiſ: totos creatori: totos redēptori. Luč. xvj. c. Nō poteſtis deo ꝯuire ⁊ māmonę. Matth. vj. c. Nemo pōt duobꝰ dñis ſerui re. Mūdo ſimul ⁊ deo ſeruire ꝯtēdit: q̄ de bonis q̄ facit fauo rē hoīm vel glīaꝫ q̄rit. Et tali vę. Ecci. ij. c. Vę duplici corde. Et talis/ k ¶ Incōſtās ē i oibꝰ vijs ſuis: ⁊ ꝓpẗ hoc nō im petrat. Vijs ſuis/ dicit: q̄ ſunt pctā. Illa enim ſola nr̄a ſunt. Oſee. xiij. c. Perditio tua iſrľ ex te. Et nō dicit/ Vijs dñi: q̄ in illis nō eēt inconſtās. Vię dñi ſūt bona opa ꝑ q̄s imus nos ad ipm. Vel vię eiꝰ ꝑ q̄s venit ad nos/ ſunt miſcōia ⁊ veritas. Miſcōia in dādo: veritas i reddēdo: miſericordia in ſaluan/do: ſꝫ veritas in puniēdo malos. Ps̄. Vniuerſę vię dñi miſe/ Ps̄. 24.
ricordia ⁊ veritas. Qui hoc firmiẗ crederet nō fluctuaret. l ¶ Glorieẗ aūt. Hic q̄nto oñdit q̄ nō ſolū in patiētia tribulati onū: ſꝫ in abiectiōe ⁊ vilitate eſt gl'iandū. Vñ dič: Glorieẗ: q̄ſi nō ſolū i patiētia tēptationū eſt gaudēdū. m ¶ Aūt. i. ſed n ¶ Fraẗ/ in deo. o ¶ Hūilis/ in ſeipo: Vel hūilis/ pauꝑ et egenꝰ: ⁊ depſſus a maľ: l ¶ Glieẗ in ſua exalta. i. i vilitate ⁊ abiectiōe ⁊ pauꝑtate: ꝓpẗ q̄ exaltabiẗ/ manifeſtabiẗ ⁊ ditabiẗ a deo. Ecci. xv. a. Et exaltabit illū apō ꝓximos ſuos. Vel/ in ſua exaltatiōe. i. in victoria tēptationū ꝓ q̄ exaltabiẗ ⁊ co/ronabiẗ a dño. Sꝫ q̄d ē qȯ dič: q̄ q̄diu ſumꝰ h nemo ſcit aut amore aut odio dignꝰ ſit: Eccl's. ix. a. Ergo q̄diu h viuimꝰ nō eſt gloriandum de victoria tēptationū: q̄ adhuc poſſumꝰ ca dere. Soľ. nō ē gl'iandū ſine hūilitate: ſꝫ glieẗ hūilis. i. q̄diu ē hūilis. p ¶ Diues aūt/ q. ſ. totā ſpem ponit i diuitijs: glori/etur. ſ. q ¶ In hūilitate ſua. i. ꝑ pōpa ⁊ faſtu ſęculi ⁊ diui/tijs/ ꝓpẗ q̄ deijcieẗ a deo in vilitatē: ⁊ humiliabiẗ. Luč. xviij. c. Qui ſe exaltat humiliabiẗ. Prouerb. xxix. d. Superbū ſe/quiẗ humilitas. i. vilitas ⁊ deiectio. Ironice dr̄ hoc. q. d. non glorieẗ/ ſꝫ diuitias diuidat: ⁊ pauperibꝰ deſeruiat: vt ſic dei gratiā acq̄rat. Ps̄. Diſpſit dedit pauperibꝰ/ iuſticia eius ⁊c̄. Ps̄. 111.
Sic eſt eni de diuitijs ſič de fimo: qui q̄diu eſt in aceruo non facit niſi fetere: ſed quando diſpergiẗ in agro/ terrā facit fru/ctificare: ſic diuitię q̄diu ſūt i arca nihil boni faciūt: ſꝫ ſeipas

ꝯſumūt: ſꝫ diſpſa in ꝉra pauperū fructū faciūt corā dn̄o copi/
oſū: ꝓpꝉ hoc forſitā paulꝰ diuitias appellat ſtercora. Phil. iij.
b. Oīa detrimētū feci ⁊ arbitratꝰ ſum vt ſtercora ⁊ chriſtū lu
crifaciā. Vn̄ ſm̄ h̄ pōt exponi i bono ſic. Diues / cōpatiens
paupibꝰ ⁊ largiēs elemoſynas. Glieꝉ i hūilitate ſua / ꝟtu/
te: q̄ ſe humiliat vt pauperibꝰ ſeruiat. Et reddit cauſā: q̄ſi nō
debet gloriari in ſuis diuitijs: Quoniam ⁊c̄. Vel ſit conti/
nua. Quaſi i h̄ glorieꝉ ꝙ humiliꝉ ſeruit paupibꝰ: a Qm̄ / to
Pſ. 48. ta eiꝰ gloria ſupple / c Traſibit / velociꝉ. Pſ. Neqꝫ deſcē/
det cū eo glīa domꝰ
eiꝰ. Vel Traſibit.
i. vltra ibit quaſi nō
reuerſurus ad priſti/
nā glīam carnis. b
Sicut flos fęni.
† Pſ. 89. Pſ. Mane traſeat
⁊ floreat: veſpe deci/
dat / iduret ⁊ areſcat.
Et ſumptum eſt de
Eſa. xl. b. Oīs caro

a quoniā ſicut flos fęni tranſi/
b c bit. Exortus ē ēm̄ ſol cū ardo
d e re: ⁊ areſecit fęnum et flos eiꝰ
f g decidit: et decor vultus eius
h i deperijt. Ita et diues in itine
k l ribꝰ ſuis marceſcet. Beatus
m vir qui ſuffert tēptationē: quo
n niam cum probatus fuerit ac
o p cipiet coronam vitę: quam re
q r promiſit deus diligentibꝰ ſe.
s Nemo cum tēptaꝉ dicat: quo
t niam a deo temptetur. Deus
v enim intemptator malorū eſt.
x Ipſe enim neminē temptat.

fęnū ⁊ oīs glīa eiꝰ q̄ſi flos agri. Caro aūt diciꝉ fęnū: q̄ habet
radicē cupiditatis ⁊ ſtipulā ſterilitatiſ vel vanitatiſ. Vn̄ roſę cō
paraꝉ q̄ nullū fructū faciꝉ. Sap. ij. b. Coronemꝰ nos roſis. d
Exortꝰ: q̄ſi vere traſibit glīa mūdi ⁊ carnis. e Ēm̄. i. q̄:
f Sol iuſticię. ſ. chriſtꝰ: d Exortꝰ ē cū ardore / charitatiſ.
Luce. xij. f. Ignē veni mittere in terrā ⁊ quid volo niſi vt ac
cendaꝉ: g Et areſecit fęnū. i. gloriā tam carnis ꝙ̄ mūdi
aridā ⁊ vanā eſſe oñdit. h Et flos eiꝰ. i. pulchritudo deci/
dit. i Et decor vultꝰ eiꝰ deperijt. i. honor ſeculi: pōpa ſo
cioꝝ: ornatꝰ veſtiū: ⁊ faſtꝰ amicoꝝ. Vel / d Exortꝰ ē ſol ⁊c̄
tribulatiōis. Cantiſ. j. b. Nolite me ꝯſiderare ꝙ fuſca ſim: q̄
decolorauit me ſol. g Et areſecit fęnū ⁊c̄. q̄ Eccl. xj. d.
Malicia horę obliuionē faciꝉ luxurię maxie. Notādū ē aūt ꝙ
ſol nō oritur bonis ꝑ grām: ſed in futuro ꝑ gloriā. Malach.
iiij. a. Orieꝉ vob̄ timētibꝰ nomē meū ſol iuſticię: Sꝫ maliꝉ exori
etur in iudicio per pęnā. Ipſe enim cui ꝓpriū eſt miſereri q̄ſi
extra ſe oritur q̄n punit. Vn̄ Eſa. xxviij. f. Alienū eſt opꝰ eiꝰ
vt opereꝉ opus ſuū: peregrinū eſt opꝰ eius ab eo. Thren. iij.
d. Nō eni humiliauit ex corde ſuo ⁊ abiecit filios hominum.
Nota ꝙ dicit / Deperijt: qd̄ eſt decōpoſitū. Fuit eni malus
q̄n receſſit a vita: ſed perijt q̄n decidit a memoria: ſed de to/
to perijt q̄n ſepultus eſt in gehenna. Vel it h̄ per culpam:
perijt in aīa ꝑ mortē: ſed deperijt in iudicio in corpe ⁊ aīa. k
Ita ⁊ diues marceſcet i itineribꝰ ſuis. i. ꝓpꝉ actꝰ ſuos:
q̄ Matth. xv. d. Oīs plātatio quā nō plātauit paꝉ meꝰ cęle/
ſtis eradicabiꝉ. l Beatus vir ⁊c̄. Hic vltimo q̄ſi ex pręmiſſis ꝯcludit / ꝙ bti erūt illi q̄ ſic pro dn̄o ſuſtinebūt / magni/
tudinē p̄mij oſtendēs: vt ſic facilius horteꝉ eos ad cōtemptū
mundi: vt dicit Glo. Continua ita: Gloriandū eſt in delectio
ne: q̄ inde ꝓuenit corona: ſed nō eſt gloria ſine victoria: nec vi
ctoria ſine paſſionū ſufferētia. Btūs vir / nō mulier / mollis
vel effęminatus: ſed vir a virore fidei: a vigore ſpei: a virili/
tate charitatiſ. m Qui ſuffert tēptationē. i. in ſenſualita
te ſub rōne fert / ne. ſ. ſuccumbat rō: q̄ ſic eſſet aīa hoīs ꝑuer/
ſa. Ex hoc eni omne pctm̄ ꝓuenit ꝙ ratio ſenſualitati ſuccū/
bit. Vel ſuffert. i. pro eis q̄ ſurſū ſunt fert. Vel ſuffert. i. ſub
deo fert nō murmurādo. Vel ſuffert. i. ſeorſū fert cōculcādo
⁊ q̄ſi vilipēdēdo. Job. vj. b. Quis det vt veniat petitio mea:
⁊ qd̄ expecto tribuat mihi deꝰ: ⁊ q̄ cępit ipſe me ꝯterat: ſoluat
manū ſuā ⁊ ſuccidat me: ⁊ hęc mihi ſit ꝯſolatio vt affligēs me
dolore nō parcat: nec ꝯtradicā ſmonibꝰ ſancti. Et q̄re beatꝰ:
n Qm̄ cū probatus fuerit / ſicut miles in tyrocinio: ſicut
aurū in igne vel in luto: ſicut olla q̄ inter manꝰ mulieris q̄ ꝯcu
tiendo eā ꝓbat vtrū ſit integra. Vel ꝓbatus. i. purgatꝰ ⁊ ꝑ/
fectus. Tob. xij. c. Quia acceptus eras deo / neceſſe fuit vt tē/
ptatio probaret te. o Accipiet: quaſi gratis / non mere/
tur. Ro. viij. d. Non ſunt cōdignę paſſiones huiꝰ tpis ad fu/
turā glīam q̄ reuelabiꝉ i nob̄. Be. Nō ſūt cōdignę ad p̄teritā
culpā q̄ remittiꝉ ad p̄ntis ꝯſolationis gratiā / q̄ immittiꝉ ad fu
turā gloriā q̄ ꝓmittiꝉ. p Coronā vitę. Prouer. ij. b. Lō/
gitudo dierū in dextera eius. Per coronā in q̄ idē eſt p̄ncipi/

um ⁊ finis / notatur ꝑpetuitas: notaꝉ etiā ſtatus bonoꝝ ęquali
tas: q̄ tantū habebūt gaudium ſine fine quantū prima die.
Vitę / diciꝉ: ad differētiā coronę mortis: qua coronabunꝉ ma/
li. Eſa. xxij. e. Coronās coronabit te tribulatione. q Quā
repromiſit deꝰ: qui verax eſt. Promiſit per ꝓphetas: re/
promiſit per apoſtolos: ⁊ tandē miſit per filium qui eſt ip̄a vi
ta: Joh. xiiij. a. Et Joh. xvij. a. Hęc ē vita ęterna vt cogno/
ſcant te ſolū deū veꝝ ⁊ quē miſiſti ieſum chriſtū. Sed quibꝰ:
r Diligentibus ſe / deum / nō mundum. j. Joh. ij. c. Noli/
te diligere mundū ne
q̄ ea q̄ in mūdo ſūt:
ſi q̄s eni diligit mun
dum nō eſt charitas
patris in eo. j. Cor.
ij. c. Oculus non vi/
dit / nec auris audi/
uit / nec in cor homi/
nis aſcendit quę prę/
parauit deꝰ his q̄ di
ligūt illū. s Nemo
cū tēptaꝉ ⁊c̄. Hęc ē tertia ps capꝉi in q̄ oñdit ꝙ nō ē gloriā/
dū in tēptationibꝰ interioribꝰ: q̄ ſcꝫ ꝓueniūt ex ꝯcupiſcentijs
malis: ⁊ loquiꝉ impfectis: q̄ ſuis ꝯcupiſcentijs de facili ꝯſenti/
unt: quibꝰ eēt reſiſtendū. Et has nō mittit deꝰ: quia in illis ſę
pe concipiꝉ furtum: adulteriū: homicidiū. Exteriores ꝟo mit
tit deus / ad ꝓbationē ſuorū: vt dicit Glo. Diuiditur aūt hęc
pars in duas ptes. In p̄ma oñdit malū culpę. ſ. tēptationem
quę ꝓuenit a ꝯcupiſcētijs nō eſſe a deo: ⁊ ꝓpter hoc nō eſt in
ea gloriandū: ibi: Nemo ⁊c̄. Quia ꝟo eſt duplex malū: Pę
nę qd̄ eſt a deo: ⁊ in quo gloriandū / vt tēptatio exterior: ⁊ ma
lum culpę: qd̄ nō eſt a deo. Et ne crederet aliq̄s ꝙ ſimiliꝉ eēt
aliqd̄ bonum qd̄ non eſt a deo: propter hoc in ſcd̄a particula
oſtendit ꝙ omne bonū indubitāter eſt a deo: ibi: Oē da/
tum optimū ⁊c̄. Dicit ergo. Nemo cū tēptaꝉ. i. tēptati
one interiori capitur vel ſuccumbit: quā vel a diabolo inſti/
gāte vel etiā fragilitate naturę toleramꝰ. Nemo inq̄t: t Di/
cat qm̄ a deo tēpteꝉ: q̄ſi deꝰ malas cogitatiōes immittat.
Et loquiꝉ cōtra quoſdā qui dixerunt ꝙ hō ex neceſſitate pec/
cat: q̄ deus malas cogitatiōes immittit: ſicut bonas. Error
eſt hoc dicere ⁊ hereſis. Hic dicit Glo. Tribꝰ modis tēpta/
tio agitur: ſuggeſtione hoſtis: delectatione: vel ꝯſenſu nrę fra
gilitatis. Q̄ ſi ſuggeſtioni nō ꝯſentimus / temptatio nobis ad
victoriā ꝓuenit. Si ſuggeſtio illicit delectādo / offendimus:
ſed nondū mortē incurrimus. i. nondum eſt peccatū mortale
ſed veniale. At ſi delectationē cōcepti in corde facinoris ſeq̄/
tur partus prauę actionis / iam nobis mortis reis victor ho/
ſtis abſcedit. Ex quo videꝉ ꝙ niſi cogitatio procedat ad actū
non eſt peccatum mortale. Qd̄ eſt falſū: q̄ aliter non prohi/
beretur cōcupiſcentia inter decē mādata. Pręterea Matth.
v. e. Qui viderit mulierem ad cōcupiſcendū eam / iam męcha
tus eſt in corde ſuo. Solutio. Quando intārū ꝓcedit cogita
tio peccati ꝙ ſic ꝯſentit in opꝰ qd̄ ipm̄ faceret ſi locū ⁊ tempꝰ
haberet / peccatū eſt mortale: ⁊ hic ꝯſenſus nō differt ab actu
vel ab opere quo ad reatum vel culpam. Vn̄ ſub partu pra/
uę actionis cōprehendit cogitationē talem ſic ꝓgreſſiuā. Vn
de dico vt nemo dicat ꝙ a deo temptetur: v Deus enim
intemptator malorum eſt / neutraliter: id eſt deus ma/
la culpę non immittit quibus temptantur ⁊ alliciuntur multi.
Cōtra. Amos. iij. b. Si erit malum in ciuitate qd̄ non fecerit
deus. q. d. non. Solutio. Nō fecerit. i. fieri non ꝑmiſit. Vel
loquiꝉ de malo pęnę qd̄ bonum eſt ⁊ a deo. x Ipſe enim
neminem temptat. Cōtra Gen. xxij. a. Temptauit deus
abraam. Solutio. Temptat hō vt experimentū habeat vel
vt ſciat: tēptat caro vt illiciat: tēptat mūdus vt ad ſe attrahat:
tēptat diabolꝰ / vt ꝑuertat. De his omnibꝰ intelligiꝉ qd̄ diciꝉ
hic: ſed temptat deus vt ꝓmoueat et erudiat: ſic intelligiꝉ de
abraā ⁊c̄. Augꝰ. Periculoſiſſima eſt tēptatio / nulla tēptatio/
ne pulſari: Inde eni proueniūt multa mala / ſcꝫ elatio cordis:
euagatio non ſolum mentis / ſed etiā corporis: incircūſpectio
ſui: incōpaſſio temptatorum: cōtemptꝰ fratrum: ignorantia
agēdoꝝ. Q̄ Eſa. xxviij. c. Sola vexatio tm̄mō dabit intelle
ctum. Propter hoc

B ctum. Propter hoc dicit Ecc[us]. xxxiiij. b. Qui non eſt temptat[us] qualia ſcit: Sap. iij. a. In paucis vexati: in multis bene diſponunt: qm̄ deus tēptauit illos: ⁊ inuenit illos dignos ſe. Bn̄ dico ꝙ null[us] tēptat a deo. b Uero. i. ſed: a Unuſquiſq̄ temptat a ɔcupiſcentia ſua / origi/nalit: qn̄ ſcʒ caro ḡ/rit ſuauia carnaliter: ſiue occaſionalit ſug cōcupiſcentiā diabolus immittit incenti/na: ⁊ materialit mū/dus pparat ligna: vt ſic accendat magn[us] ignis pcti: De quo

Ps. 117. dic Ps. Exarſerunt ſicut ignis in ſpinis. Ul qn̄ caro q̄ſi ligat ad voluptatē: mūd[us] q̄ſi ipellit ad vanitatē: ⁊ diabol[us] q̄ſi trahit ad iniq̄tatē. c Abſtract[us] / a recto itinere. d Et illect[us] / in malū. Uel c Abſtract[us]: a deo. d Illect[us] / creature per amorē. Duo dicit q̄ pctm̄ pficiunt. ſ. auerſio a deo q̄ facit generaliter omne pctm̄: erit pctm̄ ⁊ ɔuerſio ad creaturas q̄ trahit pctm̄ in partē. Primū eſt q̄ſi materia pcti: ſecūdū q̄ſi forma. Un̄ Aug[us] dicit. Peccatū eſt ſpreto incōmutabili bono rebus cōmutabilibus adherere: qd̄ facimus libero voluntatis arbitrio. e Deinde ɔcupiſentia cū ɔceperit: qd̄ facit p delectationē vel cōſenſum. f Parit peccatū: cogitatū ducēdo ad actū. g Peccatū vero cū ɔſummatū fuerit / per ɔſuetudinē. h Generat mortē / gehēnę. Sic eni q̄ tēptatus ſuperat / p̄mia vite acq̄rit: ſic q̄ a ɔcupiſcētijs illectus ſuperat ruinā mortis merito incurrit: vt dicit Glo. Sed nunquid conſenſus ⁊ opus ſunt mortalia ſicut ⁊ conſuetudo: quare ergo ſolum dicit de conſuetudine ꝙ generat mortem: Solō: qꝛ qn̄ pctm̄ tractū eſt in ɔſuetudinē / iam q̄ſi nulla ſpes eſt aut parua d̄ reditu: ſ in alijs adhuc habet hō ſigna vite q̄ plura qn̄ adhuc latet pctm̄ in cogitatione: pauciora ſo quando iā ɔpalatū eſt in ope. Et qꝛ ita eſt: i Nolite itaq̄ errare / credēdo ꝙ de[us] temptet ad vitia: vel credēdo ꝙ in hmōi tēptationib[us] ſit gaudendū: potius eni eſt reſiſtēdū ne vſq̄ ad mortē pcedāt p ɔſenſū vel op[us] vl ɔſuetudinē: imo etiā ne edificem[us] lignū / fenū ⁊ ſtipulā. i. venialia p delectationem: ſepe eni i iſtis diabol[us] incēdiū ſupponit. k Fres mei dilectiſſimi. Participatiōe nature / ⁊ iō dilecti mei: qꝛ de mea iuriſdictiōe ⁊ apoſtolatu / ⁊ iō dilectiores: Ipe eni erat epiſcop[us] hieroſolymor: vn̄ illi fuerant diſpſi. Itē ad idē p̄miū vocati velut eiuſdem hereditatis pticipes: et ideo dilectiſſimi: vn̄ ⁊ mihi credere debetis q̄ nihil vob inutile p̄dicarē. l Omne datū ⁊c̄. Scda particula tertie partis capli: in q̄ qꝛ ſuperi[us] oñdit malū pęnę eē a deo ⁊ nō malū culpę: ne ſiłr crederet aliq̄s de bono ꝙ aliqd̄ eēt a deo ⁊ aliqd̄ nō: ppt hoc oñdit ꝙ omne bonū ē a deo / dicēs: Oīe datū optimū. In p̄mo gradu ſūt tpalia bona q̄ ſūt aliqd̄ bonū. In ſcdo naturalia: q̄ ſūt melius. In tertio gratuita: qꝛ optimū i hac vita. ſ. ỽtutes ⁊ gr̄a. m Et omne donū pfectū / glīa. ſ. ⁊ beatitudo eterna. n Deſurſum ē deſcendēs: q̄ſi radi[us] a ſole. Un̄: o A patre luminū. i. a deo q̄ ē auctor oīm ſpūaliū bonor: q̄ ſūt lu/

Ps. 35. mina aię. Un̄ Ps. Qm̄ apud te ē fons vite ⁊c̄. j. Timoth. vj c. Qui ſolus habet immortalitatē: ⁊ lucē habitat inacceſſibilē. Sʒ qꝛ vt dic Ariſto. in lib. de accidēte: ſi eſt magis ⁊ min[us] / ſeq̄tur ꝙ eſt magis ⁊ minus ineſſe. Hoc non eſt niſi in vniuocis: bona aūt nō ſunt vniuoca. Propter h̄ aliter pōt dici totū de naturalib[us]: vt bonū dicat ꝙ ſum[us]: melius ꝙ viuim[us]: optimū ꝙ intelligim[us]. De his trib[us] dicit Glo. ſup illud. j. Theſſal. v. d. De[us] pacis ſctificet vos p oīa: vt integer ſpūs vr̄ et aīa ⁊ corpus ſine q̄rela in aduētu dn̄i nr̄i ieſu chriſti ſeruet. Tria dixit ex quib[us] homo ɔſtat: ſpm̄: aīam ⁊ corp[us]. ſ. illud q̄ intelligim[us]: illud q̄ viuim[us]: illud in q̄ viſibiles ſum[us]. Uel bonū ē potentia vegetabilis: meli[us] potētia ſenſibilis: optimū potēta rationabilis. Uel aliter: Tria ſūt data dn̄i: ⁊ quartū eſt donū pfectū. Primū eſt bona tpalia quib[us] ſuſtentamur: ſecundū miſcdīa

a Unuſquiſq̄ vero temptatur b a concupiſcentia ſua / abſtrā/ c ctus d ⁊ illectus: e Deindē cōcu f piſcentia cum cōceperit / parit g peccatū: peccatum vero cum h ɔſūmatū fuerit / generat mor/ i tem. Nolite itaq̄ errare fra/ k tres mei l dilectiſſimi: Omne m datum optimū ⁊ omne donū n perfectum deſurſum eſt deſcē o dens a p patre luminum: apud q quem non eſt trāſmutatio nec r viciſſitudinis obūbratio. s Uo t luntarie enim genuit nos ver v bo veritatis / x vt ſimus y initium aliqd̄ creature ei[us]. z Scitis enim a fres mei dilectiſſimi. b Sit aūt c oīs homo velox ad audiēdū:

dn̄i q̄ a pctis liberamur: tertiū eſt gr̄a q̄ in virtutib[us] pficim[us]. Primū bonū ē. Luce. xj. b. Uos cū ſitis mali noſtis bona data dare filijs vr̄is ⁊c̄. Secūdū meli[us]. Ps. Qm̄ melior ē miſcdīa Ps. 62.
tua ⁊c̄. Tertiū optimū. Heb. xiij. b. Optimū eni eſt gr̄a ſtabilire cor / non eſcis q̄ nō ɔfuerūt ambulātibus in eis. Quartū donū perfectū eſt glīa: qꝛ ei nihil deficit. Greg[us]. Fercula illa ſupcęleſtiū ſuauitatē infundunt / corruptionē nō adducūt: ſp reficiunt et nunq̄ deficiūt: pſeuerāt incorrupta: ad refectionē manēt integra: et iō ibi vita ſine morte q̄es ſine labore: ſalus ſine ęgritudine: lux ſine nube: dies ſine nocte: pax ſine fine. Dico a p̄re luminū / p Apud quē nō eſt trāſmutatio / in eēntia vel natura. q Nec viciſſitudinis obūbratio: in donor diſtributiōe: vt. ſ. bonis mala ſuccedāt: qꝛ ſola bona dat: malū ſo culpę qd̄ d̄r obūbratio ab eo nō eſt: malū pęnę nō obūbrat / ſed illuminat. Greg[us]. Pęna oculos apit q̄s culpa claudit. Et qꝛ poſſit aliq̄s dicere: bona iſta a deo ſunt oīa: ſed tn̄ data ſunt nobis ppter merita noſtra. Ad h̄ rn̄det ꝙ nō. s Eni. i. qꝛ. r Uolūtarie. i. grat ⁊ ſine meritis: t Genuit nos / p lauacrū regenerationis ⁊ renouationis ſpūſſcti quē effudit in nos abunde: Titū. iij. b. de filijs irę faciēs nos filios lucis ⁊ miſcdīę. Et hoc / v Uerbo vitat / p̄dicato. ſ. nobis euāgelio chriſti. Sile. j. Cor. iiij. d. In chriſto ieſu p euangeliū vos genui. Ad h̄ aūt nos genuit: x Ut ſim[us]: nō qd̄ ipſe ē: ſed ab ipo creati. y Initiū aliqd̄ creature ei[us] / p dn̄iū. Nō eni ceter creatur dn̄at: ⁊ nō oib[us]: qꝛ nec maiorib[us] ppt exercitiū: nec minorib[us] ppt humiliationē ſui dn̄at. Un̄ dic hic / aliqd̄. Huic ɔcordat alia lr̄a q̄ dic ſic: Ut ſim[us] p̄mitię creaturar ei[us]. i. habeam[us] p̄ncipatū i creatur ei[us]. Uel dicit aliqd̄ initiū: qꝛ hic initiamur p gr̄am: ⁊ h̄ in parte: qꝛ i aīa tm̄. Un̄ dicit / aliqd̄: ſʒ in futuro innouabimur ⁊ pficiemur in toto: qꝛ in aīa ⁊ corpe p glīam. Eſa. lxj. c. Et i terra ſua duplicia poſſidebūt: ⁊ leticia ſempitna erit eis. z Scitis. Hic cōcludit ꝙ nō ē multū loquēdū eis de talib[us] cū ipi i hereſi ſint periti: q̄ſi de hmōi loq̄r. a Eni. i. h̄: vos Scitis fres mei dilectiſſimi. ſ. ꝙ a ſolo deo eſtis illuminati ⁊ a vobiſipis ad vitia pni. Oſee. xiij. c. Perditio tua iſrł ex te tm̄mō in me auxiliū tuū. b Sit aūt oīs hō ⁊c̄. Quarta ps hui[us] capli. Sup docuit / vt patiētiā habeam[us] in tribulationib[us]: qꝛ ſo fides dat ɔſtātiā in eis: immo h̄ eſt q̄ vincit tēptatiōes. j. Joh. v. a. Hec eſt victoria q̄ vīcit mūdū / fides noſtra. Fides aūt eſt ex auditu: Ro. x. d. Propter h̄ in hac pte monet nos ad audiēdū. Procedit aūt i hac pte ſic. Primo ei monet nos / ⁊ inſtruit ad audiēdū. Et qꝛ parū ē audire niſi op[us] ſeq̄t: ppt hoc ſecūdo admonet nos ad faciēdū q̄ audiuimus: ibi: Eſtote aūt. Qꝛ ſo nec audire valet nec facere niſi hō moderamē apponat lingue ſue / ppt h̄ tertio monet vt lingua coerceat ⁊ refrenet a detractionib[us] mūdanis: blaſphemijs: ſtultiloquio: multiloquio: ⁊ hmōi: ibi: Si q̄s putat ⁊c̄. Quia ſo factorē operis beatū dixerat / ppt h̄ quarto oñdit q̄ opera magis ſint deo accepta: qꝛ miſcdīa ⁊ innocētia: primū ad pximū: ſecūdum ad ſeipm: ibi: Religio mūda ⁊c̄. Prima aūt ps in q̄ nos monet ad audiendū diuidit in tres: qꝛ p̄mo remonet tria ipedimēta auditus. Primū ē loq̄citas q̄ impedit exteriorē auditū: hoc remouet / cū dic: Tard[us] ad loquēdū. Secūdū eſt ira q̄ ipedit interiorē auditū: hoc remouet dicēs: Et tardus ad irā. Tertiū ē immūdicia vite: q̄ ipedit vtrūq̄ effectū: qd̄ remouet: ibi: Propter qd̄ abijcientes ⁊c̄. Secūdo docet q̄liter ſit audiēdū: ibi: In manſuetudine. Tertio qd̄ ē audiēdū: ibi: Inſitū xbū ⁊c̄. Dicit ḡ. Cōtinuatio. Uolūtarie nos genuit ⁊c̄. b Aūt. i. ſed: ad h̄ vt ſitis initiū creature ⁊ pmaneat i eo ad qd̄ geniti eſtis: c Oīs hō ſit velox ad audiēdū: qꝛ Ecci. vj. d. Si dilexeris audire

ſapiens eris

G ſapiẽs eris: in multitudine pſbiteroꝝ prudentiũ ſta: ⁊ ſapiẽ eorum ex corde ↄiũgere: vt oẽm narrationẽ dei poſſis audire/ et ꝓuerbia laudis nõ te effugiãt. Cũ dic/ Omis: notat nullũ eẽ quãtũcunq; ſit ſapiẽs qui doctrina nõ indigeat. Prouer. j. a. Audiẽs ſapiẽs ſapiẽtioꝛ erit. Cũ dic/ Velox: duo notat. Vnũ ex parte motus. ſ. breuitatẽ/ ne diu expectet homo theologiã audire: Sicut quidã qui donec ſunt ſenes nõ audiũt eã: in quibus deficit iam caloꝛ naturalis/ ⁊ hebetes ſũt ad retinendum. Vñ cõquerit dñs Mich. vij. a. Ve mihi q: fact⁹ ſum ſicut q colligit in autumno racemos vindemię. Itẽ ex parte monẽtis notat ſtrenuitas et continuitas: Cõtra quoſdã q nõ ↄtinuãt lectiones q̃s audire incipiũt. Hiere. xiiij. b. Hęc dicit dñs populo huic qui dilexit mouere pedes ſuos ⁊ nõ quieuit: ⁊ domino non placuit.

B

a tardus autem ad loquendũ: b ⁊ tardus ad iram. c Ira eni viri iuſticiã dei nõ opat. d Propter qd abijcientes omnẽ e immundiciã f et abundantiã malicię: g in manſuetudine h ſuſcipite i inſitum k verbum: l qd poteſt ſaluare animas veſtras. m Eſtote aũt factores verbi ⁊ nõ auditores tm̃/ n fallentes voſmetipſos: o Quia ſi quis auditoꝛ ẽ vbi ⁊ nõ factoꝛ: p hic cõparabit viro conſideranti vultum natiuitatis ſuę in ſpeculo. q Conſiderauit enim ſe r ẽt abijt: s ⁊ ſtatim oblitus eſt qualis fuerit.

a Tardus autẽ ad loquendũ. Hic remouet impedimẽtũ audit⁹: qd eſt loquacitas. Et ẽ hoc verbum cõtra illos qui prius volunt docere q̃ audiant. Ecci. xx. a. Eſt tacens ſciens tps apti tẽpis. Homo ſapiẽs tacebit vſq; ad tps. Propt h dr Ecci. xxviij. d. Oꝛi tuo facito oſtia. Quę ſũt duo. ſ. vtilitas ⁊ diſcretio. Hiero⁹. Sit rectoꝛ diſcret⁹ in ſilentio/ vtilis in verbo: vt dicenda nõ taceat: ⁊ tacẽda nõ dicat. b Et tard⁹ ad irã. Hic remouet ſcdm impedimẽtũ/ qd eſt ira: q interioꝛẽ auditũ ipedit/ ſic loqcitas exterioꝛẽ: ſm illud:

Cato Impedit ira animũ ne poſſit cernere verũ. Sʒ q̃rit de q ira intelligit hic: aut de ira p zelũ/ aut p vitiũ. Si de pma: ad illã non debem⁹ eſſe tardi. Si de ſcda: ad hãc nullo mõ debemus inclinari. Solo. Põt itelligi de vtraq;. De ira p zelũ ſit tardus. i. matur⁹: vt diſcrete faciat: Velocitas eni indiſcreta poſſet eſſe in culpa: Vñ ſequit: c Ira eni viri/ velox. ſ. ⁊ pcipitata: d Juſticiã dei nõ operat/ etſi iuſticiã apud homines. Vñ dic Glo. Qui irat⁹ iudicat etiã ſi iuſticiã iudicat: tñ diuini examinis iuſticiã in quã ptꝛbatio non cadit nõ põt imitari: Propt qd maturitas eſt ſeruanda. Prouerb. xxix. d. Vir iracundus ſuſcitat rixas: et q ad indignandũ facilis ẽ/ erit ad peccandũ facilioꝛ. Item de ira p vitium ſit tardus ad irã. i. nullo mõ pnus: vt ſit pure negatiuũ. Et tũc ſic expone qd ſequit: c Ira em viri/ q. ſ. pcedit ex libidine vidictę nõ ex amoꝛe iuſticię. d Juſticiã dei nõ operat: q: talis ſine cõpaſſiõe: vera aũt iuſticia cõpaſſionẽ habet nõ idignationẽ. De tali dicit Job. v. a. Virũ ſtultum interficit iracũdia. Vel/ ira viri/ dicit: ad differentiã irę pueri: q nõ eſt ↄtraria iuſticię dei/ etſi nõ ſit meritoꝛia. Propt qd hic remouet tertiũ impedimentũ qd eſt immũdicia vitę. Cõtinuatio. Ira viri iuſticiã dei nõ operat: e Propter qd abijciẽtes oẽm immũdiciam/ exterioꝛis ↄuerſationis. f Et abundantiã malicię. i. prauitatẽ cordis quã ſol⁹ de⁹ videt: ⁊ ideo dicit abũdans: q: hominib⁹ nõ apparet: ſm illd: Simulata ęquitas nõ eſt ęquitas/ ſed duplex iniquitas. Vel immũdicia eſt in cogitatione diſtoꝛta: malicia in volũtate pṽerſa: ſed abũdantia malicię in opatione mala. Roma. xiij. d. Abijciam⁹ opa tenebrarum: ⁊ induamur arma lucis. Eph. v. a. Foꝛnicatio aũt ⁊ oĩs immũdicia aut auaricia nõ nominet in vobis. Nõ dic: nõ ſit in vobis/ ſed nõ nominet: q: hõ dei non ſolũ debet a facto turpi cauere: ſed famã ſuam illęſã ſeruare ⁊ ſcãdalũ alioꝝ vitare. Vos iquã abijciẽtes ⁊c. h Suſcipite. i. p ſupnis capite vl ſeorſũ capite a cur. ſ. tpaliũ remoti. g In mãſuetudine. i. in obſequio fidei captiuãtes intellectũ. ij. Cor. x. b. Vt non vbũ intellectui: ſed intellect⁹ ſubijciatur verbo. In mãſuetudine: Ecce mod⁹ audiẽdi. Ecci. v. b. Eſto mãſuet⁹ ad audiendũ verbũ dei vt intelligas: et cũ ſapia pꝛoferes reſponſum verũ. Matth. v. a. Beati mites: qm ipi poſſidebũt terram. Suſcipite dico. k Verbũ inſitũ/ coꝛdi per pꝛędicationem vel ſtudium vel per inſpirationem. Inſitum dico vt ramus veteris cõuerſationis a trunco coꝛdis abſcidatur ⁊ nouus inſeratur: qui renouat de die in diem. ij. Coꝛinth. iiij. d. Vel/ k Verbũ/ ęternũ. ſ. filiũ dei. i Inſitũ/ trunco ſilueſtri humanę naturę/ in hoꝛto floꝛenti/ auſtro flante. ſ. ſpirituſancto operante/ vtero beatę virginis marię. Hoc inquam verbum dulce modo: bonum ⁊ ſuaue per amoꝛem in coꝛdibus veſtris ſuſcipite: ⁊ in operibus per imitationem: ne ſentiatis ipſum in futuro verbum terribile: verbũ impoꝛtabile: verbum dico a verberando. Eſa. xxx. f. Ardens furoꝛ eius et grauis ad poꝛtãdũ/ labia ei⁹ repleta ſũt indignatiõe: ⁊ lingua ei⁹ quaſi ignis deuoꝛans. Verbũ dico/ l Quod põt ſaluare animas veſtras: etſi modo coꝛpoꝛa exponantur tribulationi vel moꝛti. Perſecutoꝛes em̃ coꝛpus poſſunt opprimere: ſʒ nihil animę nocere: vnde timendi nõ ſũt. Luc. xij. a. Dico autẽ vobis amicis meis ne terreamini ab his q occidunt coꝛp⁹: et poſt non habent quid faciant. Non dicit autem: quod ſaluabit: ſed qd poteſt ſaluare: ne ſcʒ libertatẽ arbitrij excludat. Saluare dicit/ nõ occaſionẽ acquirendi tempoꝛalia pręberẽ/ vel ruendi in pctã. m Eſtote autẽ factores verbi ⁊c. Supꝛa monet nos ad audiendũ/ impedimenta auditus remouendo: ⁊ quid ⁊ q̃liter ſit audiendum oſtendens: modo ſcdo monet nos ad faciendum quę audiuimus. Et hoc duplici de cauſa. Pꝛima eſt: vt deceptionẽ euitemus: Qui em̃ audit ⁊ nõ facit fallitur. Et hoc oſtendit per ſimilitudinẽ conſiderãtis ſe in ſpeculo: ibi: Eſtote. Secũda eſt: quia qui facit qd audit/ beatitudinẽ acquirit: qd oſtendit: ibi: Qui autem perſpexerit ⁊c. Dicit ergo: Eſtote factores verbi ⁊ non auditores tm̃: q̃ſi nõ ſolo auditu ſuſcipite: ſed opere implete. Luce. xj. d. Beati qui audiunt verbum dei ⁊ cuſtodiunt illud. Roma. ij. b. Non enim auditores iuſti ſunt apud deum: ſed factores legis iuſtificabuntur. Sed quid eſt q dicit/ factores verbi: Verbũ em̃ nõ videt poſſe fieri: ſed poti⁹ audiri. Solutio. Tria ſũt in verbo: vox q audit/ intellectus qui concipitur: res quę ſignificatur/ ⁊ illa fit. Vñ ẽ ibi q̃ſi partitiua cõſtructio: Factores verbi: id ẽ rei quę ſignificatur per verbũ. Vel Factores. i. impletores dico/ non auditores tm̃. n Fallentes voſmetipſos: id ẽ quia ſic vos fallitis/ ſi per auditum tm̃ creditis vos eſſe ſaluandos. Vnde dico q talis fallitur: o Quia ſi quis auditoꝛ eſt verbi et non factoꝛ/ rei in verbo ſignificatę: vel per verbum perceptę: p Hic comparabitur viro cõſideranti vultum natiuitatis ſuę in ſpeculo materiali/ ad litterã. Et talis quodãmodo fallitur/ in hoc ſcʒ q non rẽ ſed ſolum vmbꝛam vel rei imaginem: immo idolum videt. Vnde ſequitur. q Conſiderauit enim ſe: id eſt idolum ſui relucens in ſpeculo. r Et abijt: a conſideratione illa ceſſauit. s Et ſtatim oblitus eſt qualis fuerit: hoc eſt: quia vmbꝛam tm̃ ⁊ non veritatem vidit. Vel p tanto ponitur ſimilitudo: quaſi ſicut nihil homini prodeſt vidiſſe in ſpeculo maculã vultus ſui ſi eam nõ remouet/ ſed magis obeſt: ſic nihil pꝛodeſt homini audire verbum ſi illud opere nõ implet. Verbũ vero pdicationis ſpeculũ ẽ: in quo multi ſuã fragilitatẽ ⁊ pctã ⁊ pericula audientes/ ad hoꝛã cõpungunt: ſʒ a loco recedẽtes ſtatim obliuiſcunt. Tales ſunt ſicut aqua quę ictus recipit nec retinet: nec in ea apparet. De his Lucę. viij. b. Hi ſunt qui audiunt: deinde venit diabolus et tollit verbum de coꝛde eoꝛum: ne credentes ſalui fiant. De his conquęritur dñs p Ps. Obliuioni datus ſum tanq; moꝛtu⁹ Ps. 30
a coꝛde. Item ſacra ſcriptura ſpeculũ dicit: in quo multi contemplantes per ſtudiũ et lectionem/ ſuam miſeram conditionem/ et exilium vbi ſunt cognoſcunt/ quid faciendum ſit intelligunt/ nec tamẽ faciunt: Vnde ſunt ſimiles ruſtico qui iuxta molẽdinum ſiti moꝛtuus eſt: vt dicitur in vulgari pꝛouerbio. Propter hoc dicit Job. xxiiij. b. Inter aceruos lapidum meridiati ſunt qui

ſ ridiati ſūt q̄ calcatꝭ torcularibꝰ ſitiūt. Scōm Glo. Vultꝰ na/
tiuitatꝭ ē miſeria doloris ad quā intrat puer cū naſcit̃: quam
in vagiēdo indicit: ſ hāc obliuiſcit̃ poſtmodū ꝑ illecebram
.i. delectationē carniſ. a Qui aūt ⁊c̄. Hec eſt ſecūda cā:
btitudo.ſ. quā faciēdo ea q̄ audiuimꝰ acq̄rimꝰ. Vñ dic: Qui
aūt: q̄ſi ſic fallit̃ qui
audit ⁊ nō facit. b
Autē.i.ſ: c Qui
perſpexerit .i. ꝑ/
fecte aſpexerit. Aſpi
cit q̄s audiēdo: ſ ꝑ/
ſpicit opando: Vel
ꝑſpexerit vſq₃ ad
fine: Cōtra multos
q̄ in ꝑncipio libēt vl̄

a Qui aūt ꝑſpexerit i lege ꝑfe/
b cte libertatꝭ ⁊ ꝑmāſerit i ea nō
c d e f auditor obliuioſus factꝰ ſ fāc
g tor opiſ: h beatꝰ i fctō ſuo erit.
h i Si q̄s autē putat ſe religioſū
k l eē nō refrenās linguā ſuā: ſed

Petri.3.b.

ſtudēt vl̄ audiūt feruent̃: ſ i medio tepeſcūt: ⁊ i fine oīno faſti
diūt ⁊ frigeſcūt. De talibus dicit Ariſtoteles. Acres in ꝑnci/
pio in fine frangent̃. Vl̄/ Perſpexerit: intꝰ vſq₃ ad medullā
aſpexerit. Cōtra multoſ q̄ trāſeūt mltos libros ſicut gallꝰ ſuꝑ
prunas. Prouerb.ij.a. Si enim ſapiētiam iuocauerꝭ ⁊ iclina
ueris cor tuū prudētie: ſi q̄ſierꝭ eā q̄ſi pecuniā: et q̄ſi theſau/
ros effoderꝭ illā/ tūc intelligeſ. Qui fodit theſaurꝝ manet i vno
loco donec iueniat: Sic ſtudēs nō debet ꝑtrāſire donec intelli
gat. Dic̄ ḡ: a Qui aūt ꝑſpexerit i lege ꝑfecte liberta
tis.i. i mādatꝭ euāgelij. Joh.viij.c. Si filiꝰ vos liberauerit:
vere liberi eritꝭ. Gal.iiij.d. Jam nō ſumꝰ ācille filij: ſed libere.
Euāgeliū aūt dr̄ ꝑfecta libertas ab effectu: q2 perfecte liberat
ab oī ſeruitūte.ſ. triplici: pcti/ corruptiōis ⁊ mortalitatꝭ. Hoc
nō faciebat lex moyſi: q2 ſub ea oēs deſcēdebāt ad infernū vl̄
ad limbū quantūcūq₃ eſſent iuſti: modo aūt euolāt i celū. A
ſeruitute pcti liberat: ſicut dic̄ apls Roma.vj.d. Nō aūt ſub
lege grē liberati/ a pctō: ſerui aūt facti deo habetꝭ fructū vr̄m
ſctificationē: finē vero vitam eternā. Jtē a ſeruitute corruptio
nis liberat i iudicio: q̄ñ corruptibile h induet incorruptionē.j.
Corꝭ.xv.g. Jtē a ſeruitute mortalitatꝭ poſt iudiciū: q̄ñ corpi/
bus reſūptis erimꝰ imortales: nō ſolū potētes nō mori ſicut
adā in ꝑmo ſtatu: ſ nō potētes mori. Eſa.xxv.c. Precipita/
bis mortē in eternū. Sequit̃: d Et ꝑmāſerit i ea/ per cō/
tinuationē opis: Ecce ꝑſeuerātia. Hec ē cā q̄re iubet̃ offerri
Leuitꝭ.iij.c. Offerēt de pacificorꝝ hoſtia ſacrificiū dño adipē
et caudā totā cū renibꝰ. Mat.x.c.et.xxiiij.b. Qui ꝑſeuerauer
it vſq₃ i finē: hic ſaluꝰ erit. e Nō auditor obliuioſus
factꝰ: Adhuc ē ſuſpēſiuū. f Sed factor opis. Hic repe
tit ꝑmā lectā lectionē: vt ea magꝭ memorie cōmēdet̃. Et h fit
cū verbū dei frequent̃ audit̃. Ecc̄j.iij.c. Que ꝑcepit tibi deꝰ
cogita illa ſemꝑ. Et Ecc̄j.xj.d. Sta i teſtamēto tuo ⁊ i illo col
loq̄re: Qui inquā talis fuerit vt ꝑdictū eſt. g Hic btūs i
Pſ.127. facto ſuo erit: nō in auditu tm̄. Sap.iij.d. Bonorꝝ operū
glorioſꝰ ē fructꝰ. Pſ. Labores manuū tuarū ⁊c̄. h Si q̄s
aūt putat. Hic oñdit tertio q̄ ꝑdicta oīa nihil valēt ſine mo
deramine lingue. Cōtinuatio: q̄ſi nō ſolū ſitꝭ factores verbi: ſ
linguā refrenate. i Aūt.i.q2. Si q̄s putat ſe eſſe reli/
gioſū/ ꝓpt̃ fidē ⁊ opa fidei q̄ habet. Religioſū dic̄/ quaſi reli/
gatū: ligatū preceptis: religatū ꝯſilijs: talis ē vl̄ eſſe debet re
ligioſꝰ. Vl̄ religatū poſt diſſolutionē mēbrorꝝ: Sicut doliū li/
gatur vt ꝯtineat: ſic religioſus ligatur circulis ꝑceptorꝝ ⁊ pro
hibitionū regulariū: qui ſe tenēt viminibꝰ vl̄ paruis ligaturis
modicarū obſeruationū. Et ſicut ſi parue ligature que tenēt
circulos rumpant̃/ totum dolium deſtruit̃: ſic qui modica ne/
gligit paulatim decidit: Ecc̄j.xix.c. Inter oīa mēbra q̄ reli/
gant̃ magꝭ indiget religari lingua: quia in humido ſedet: vn/
de magꝭ labilis ē. Jtem religioſus eſt quaſi religatus: id eſt re
tro ⁊ non ante ligatus. Phil.iij.c. Que quidem retro ſunt ob
liuiſcens/ ad ea ꝟo que ſunt priora extendens meipſum ad de
ſtinatum perſequor ad brachiū ſuperne vocationis. k Nō
refrenans linguam ſuam: vt ⁊ loquēdo frenū habeat et
tacendo. Eccs.iij.b. Eſt tempus tacēdi ⁊ eſt tempus loquen/
di. Non refrenans/ in quantitate.ſ. i multiloquio. Leuitꝭ.
xv.a. Vir qui patitur fluxum ſeminis imūdus erit. Jtem in
qualitate.ſ. in verbo inutili vel nociuo. Numeri.xix.c. Vas

qō nō habuerit opculū vl̄ ligaturā deſuꝑ imūdū erit. Opculū
vt apiat̃ os ad vtilia: ligaturā vt clauſū ſit ⁊ ligatū os ad in/
utilia ⁊ nociua. Prouerb.xxv.d. Sic̄ vrbs patēs ⁊ abſq₃ mu/
rorꝝ ambitu ita vir q̄ n̄ pōt in loquēdo cohibere ſpm̄ ſuum.
l Sed seducēs cor ſuū.i. ſeorſū ducēs ad tpalia q̄ diui/
dunt. Pſ. A fructu
frumēti vini ⁊c̄. Ec/ Pſ.4.
ce diuiſio. Daniel.
xiij.f. Cōcupiſcētia
ſubuertit cor ſuū.i.
ſubꝰ ꝟtit. Qui inq̄
talis ē/ m Huiꝰ
vana ē religio.i.
inutilis non munda.
Augꝰ in li. de quātit/

m ſeducēs cor ſuū: huiꝰ vana eſt
n o religio. Religio mūda ⁊ imā/
p q culata apud deū ⁊ prēm hec
r s t eſt: viſitarē pupillos ⁊ viduaſ
v x i tribulatione eorꝝ: ⁊ imacl̄atū
y ſe cuſtodire ab h ſeculo.

tate aie. Eſt aūt vera religio q̄ ſe vni deo aīa/ vñ ſe velut ab/
rupat recōciliatiōe religat̃. Notādū q̄ mēbra eccl̄ie ligant̃ ꝑ
charitatē ſ religant̃ ꝑ cōpaſſionem. Et q2 verā religionē opa
miſericordie ſequunt̃: ꝓpt̃ h hñ eā ſpecificat per ea dicens:
n Religio mūda ⁊c̄. Vñ h quarto oñdit q̄ opa magꝭ pla
ceāt deo: q2 miſcōia ad ꝓximū: inocētia ad ſeipſū. Vñ dicit:
Religio mūda/ ꝑ intētionē. p Et imaculata/ q̄ ad ſe
ꝑ cuſtodiā ⁊ circūſpectionē ſui interiorē ⁊ exteriorē. Jtē q̄ ad
ꝓximū: ꝑ affabilitatē. Ecc̄j.iiij.a. Cōgregatiōi pauperū affa
bilē te facito. Vel/ o Mūda/ ꝑ bonā volūtatē. p Et i/
maculata/ ꝑ opis executionē. q Apud prēm ⁊ deū.i.
apud deū q̄ ē pat̃. r Deū/ quē nullū latet ſecretū. s Pa
trē: q̄ pie vt filiꝰ nobis ꝯſulit. t Hec ē/ que ſequit̃: v Vi
ſitare pupillos ⁊ viduas: Et ꝑ h intelligit omia miſcōie
opa q̄ impēdimꝰ ꝓximo. x In tribulatione eorꝝ. Ecc̄j.
iiij.b. Jn iudicādo eſto pupilꝭ miſericors vt pat̃: ⁊ ꝓ viro mr̄i
illorꝝ. Ecc̄j.vij.d. Nō deſis plorātibꝰ in ꝯſolatiōe ⁊ cū lugē/
tibꝰ ambula: nō te pigeat viſitare infirmū: ex his eñi in dile/
ctiōe firmaberꝭ. y Et imaculatū ſe cuſtodire ab hoc
ſeculo: Ecce inocētia vite. Et ꝑ h intelligit omia q̄ valēt ad
cuſtodiā hoīs. Et dic̄: Ab hoc ſeculo: cuiꝰ diabolꝰ ꝑnceps
eſt. Joh.xiiij.d. Venit eñi princeps mūdi huiꝰ: vt ꝑ hoc et
ibi ꝑ/ huiꝰ/ notet̃ abuſio. Vñ nō dic̄: a ſeclo: ſ ab h ſeclo: q2 deꝰ
auctor et ꝑnceps ſecl̄i. Huiꝰ aūt ſeculi.i. abuſionis ſecl̄i dia/
bolus ⁊ n̄ deꝰ q̄ nulliꝰ mali vl̄ abuſiōis ē cā. Expo. Ca.II.

F Ratres mei ⁊c̄. Secūdū caplm̄ i q̄ agit ꝯ potētiā
ſeculi/ dicēs et monēs ipſā nō eē amplectēdā: q̄ q̄dā/
modo ex ꝑſonarū acceptiōe et ſurgit ⁊ cognſcit̃. Etſi
eñi ꝑſona diuitū accipiat̃: h nō eſt ꝓpt̃ diuitias ſ ꝓpt̃ potētiā
quā vel exercēt vel pñt exercere in paupeſ ꝑ diuitiaſ q̄s habēt
Vñ.j. eodē.b. Nōne diuites ꝑ potētiā oppmūt vos? Q2 igi
tur q̄dāmodo ex potētia ſeculi acceptio ꝑſonarū ſequit̃: que
mala ē/ ⁊ a deo ⁊ a ſcpturꝭ ꝓhibita: ꝓpt̃ h dehortat̃ acce/
ptionē ꝑſonarꝝ: vt ſic potētiā ſecl̄arē malā eē ⁊ fugiēdā oñdat.
Et h faci i ꝑma ꝑte hꝰ capl̄i: ibi: Nolite ⁊c̄. Deide i ſcōa ꝑte
monet eos vt ſic̄ ipſi iſtructi ſūt loquāt̃ ⁊ faciāt: ibi: Sic loq̄
mini ⁊c̄. Et ſm̄ h patet q̄ h caplm̄ habet duas ꝑteſ. Prima
ꝟo in q̄ ꝑſonarū acceptionē excludit. Et diuidit̃ i tres: Quia
in ꝑma docet tribus rōnibꝰ nō accipe ꝑſonas. Prima eſt: q2
hmōi iudiciū nō eſt a deo: ibi: Nōne iudicatꝭ ⁊c̄. Scōa ra
tio ē exēplū chriſti q̄ paupes nō diuites eligit: ibi: Nōne de
us elegit paupes ⁊c̄. Tertia ratio ē: q2 diuites ꝑ potētiā
paupeſ oppmūt. Vñ q̄ nō ē accipiēda ꝑſona diuitū oñdit: ibi:
Nōne diuites ⁊c̄. Si ḡ fugiēda ē acceptio ꝑſonarū: ḡ ⁊ ſe
cularis potētia/ ex q̄ q̄dāmodo ꝓcedit nō eſt appetēda. Et cū
dico/ ſecl̄arꝭ potētia/ abuſū tāgo: q̄ſi potētia oīs ⁊ ptās a deo
eſt et bona: ſed abuſus ſꝑ malus. Hoc ḡ facit in prima parte.
Jn ſcōa ꝑte ꝑme ꝑtis oñdit q̄ q̄uis ꝑſona diuitū nō ſit acci/
piēda: ipſi nihilominꝰ ſunt diligēdi: ibi: Si tm̄ legē ꝑficitꝭ.
Jn tertia ꝑte oñdit q̄ etſi bñ faciāt diligēdo diuites peccāt tm̄
accipiēdo ꝑſonas: Tū q2 legꝭ trāſgrediunt̃ preceptū: Leuitꝭ.
xix.a. Nō ꝯfundas ꝑſonā paupis: nec honores vultū potētꝭ:
qō oſtendit: ibi: Si autem perſonas accipitis. Tū q2
non tm̄ legis preceptum tranſgrediuntur: ſed etiam totam le/
gem: qō oſtendit: ibi: Quicūq₃ autem totam legem ⁊c̄.
ſſ Dicit ḡ: Fratres mei,

a Fratres mei: Ca. II.
b F nolite in pſonarū accep
c tiōe hře fidem dñi nři
d ieſu chriſti glorie. Etēni ſi in
e trōierit i ꝯuētu veſtro vir au
f reū anulū hābēs i vēſte cādi
g i da: intrōierit aūt ⁊ paup i ſor
k dido habitu: ⁊ intēdātis in eū
l q̄ indut⁹ ē veſte ꝓclara: ⁊ dixē
m ritis ei: tu ſede h̄ bñ: pāupi aūt
dicatis: tu ſta illic/ aut ſede ſub
n ſcabello pedū meoꝝ: nōnē iu
dicatis apud voſmetipſos: et
o fācti eſtis iudices cōgitationū
p q iniq̄rū? Aūdite frātres dile
s ctiſſimi. Nōnē de⁹ elegit pau
t peres i h̄ mūdo/ diuites i fide
u x et hērēdes regni: qđ rēpromi
y ſit deus diligētibus ſe? Uōs
z aūt exhonoraſtis pāuperem.

Dicit ergo: a Fratres mei. Cōtinuatio. Ita religio mūda ⁊ imaculata: eſt viſitare ⁊c. Sed ne crederet quis q̄ diuites mag⁹ eēnt viſitādi q̄ paupes: propter h̄ dic q̄ nō: Unde/ Fratres mei ⁊c. Uel aliter ꝯtinuat. Religio munda ⁊ immaculata eſt imaculatū ſe cuſtodire: et vt poſſitis imaculati eē. O/ fratres mei nolite in pſonarū acceptione hře fidē dñi nři ieſu chriſti: q̄ eſt domin⁹ ⁊ dator glorie. i. non exiſtimetis q̄ fides dñi ſit in pſonaꝝ acceptiōe q̄ſi dñs inuitet ad fidē diuites ⁊ n̄ pauperes: Nō eni ē ita. Gal. iij. d. Nō eſt iudeus neq̄ grec⁹ neq̄ ſeru⁹ neq̄ liber: non eſt maſculus neq̄ femina: oēs eni vos vnū eſtis i chriſto ieſu. Uel/ b In pſonarū acceptiōe. i. cū pſonarū acceptiōe. Et in h̄ innuit q̄ fidē habebāt: ſed ab ope vacui erāt: q2 nō paupib⁹ ꝓpter deū ſ diuitib⁹/ vt eis retribuerēt dabāt: cum tñ dicat dñs Luc. xiiij. c. Cū facis ꝯuiuiū: voca paupes/ debiles/ claudos/ cecos: et btūs eris: q2 nō habēt retribuere tibi. Retribuet eni tibi in reſurrectiōe iuſtoꝝ. Uel/ In pſonarū acceptiōe. i. in pſonis acceptis/ nō ponatis fidē: vt. ſ. eas q̄ſi deū colatis. Perſona autē ē idē qđ per ſe vna: q̄les ſūt hoīes q̄ volūt ſingulares videri: vt diuites ⁊ potētes: vnde ⁊ ſingulariter ſedēt ab aliis remoti.
Ps. 140. Ps. Singulariter ſum ego donec trāſeā. c Glorie/ autē dicit: vt ſic eos rōne p̄mij alliciat ad amorē paupeꝝ: vt eis elemoſynas largiant: vt ex eis gloriā eternā accipiāt. Aug⁹. Da tectū ⁊ accipe celū. Accipit aūt pſona q̄nq̄ i malo: q̄nq̄ i bono. In malo accipe pſonā/ ē ſtatū malū vel ꝯditionē ꝓ humano fauore vel amore acceptare/ vel poti⁹ cōmēdare. Itē preferre minus dignum magis digno ꝓpter fauorē pſone: vel ſtatum vel ꝯditionē vel circūſtātiā que ē in ipſo inquātū in ipſo. Uñ Greg⁹. Accipe pſonā eſt hoiem nō q2 homo/ ſed ꝓpter aliq̄d qđ circa ipſū eſt honorare. Itē in bono acceptio pſone eſt honoris debita exhibitio/ ſeruato gradu dignitatis ⁊ officij. Dicit aūt h̄ pſona ſubſtātia rōnalis idiuidua ſuis ꝓprietatib⁹ ſubſtātialib⁹ a ceteris ſegregata: inter quas tñ exigit aliq̄ ꝓprietas p̄eminētior ceteris: ratione cui⁹ ei debeat honor q̄ ex diuitijs ſolis ibi nō pōt nec debet: ſed ex potētia collata ad officiū aliqđ in eccl'ia: vel in ſecularib⁹ ſm inſtituta eccl'ie ⁊ mores patrie. Et ꝓpter h̄ dixit dñs q̄buſdā: Luc. xx. d. Reddite q̄ ſūt ceſaris ceſari: ⁊ q̄ ſūt dei deo. Eph. vj. a. Serui obedite dñis carnalib⁹. Sed nonne oīs ptās a deo ē? Ita. Cōtra. Roma. xiij. a. Oīs aīa ptātib⁹ ſublimiorib⁹ ſit ſubiecta: Nō eſt enim ptās niſi a deo. Ergo obediēdū eſt ptāti: ⁊ honorāda ē ptās: et ſic pſona ei⁹ accipiēda. Sol. Uerū eſt q̄ ꝓpter officiū vel dignitatē honorāda eſt pſona: et nō ꝓpter diuitias aut ornatus vel hmōi: q2 hec nō ſūt data hoi vt p̄ſit ꝓpter illa: ſed ex illis vſū et neceſſitatē ipleat. Itē obijcit. Preferre pſonā pſone i iudicio ē accipe pſonā: et h̄ eſt pctm̄: ergo a ſimili p̄ferre pſonā pſone i collatiōe eccl'ie vel i datiōe elemoſyne/ ē accipe pſonā ⁊ pctm̄. quid eſt qđ dicit Ecc⁹. xij. a. Benefac miſcdi/ ⁊ ne ſuſcipias pctōrē. Sol. Nō eſt ſimile: q2 iudiciū reſpicit merita cauſarū: opus ꝟo miſericordie ꝯditiōes pſonaꝝ. Itē quare magis excludit h̄ vitiū a deo q̄ alia? Sap. vj. b. Nō eni ſubtrahit pſonam cuiuſq̄ dominus: qui eſt omnium dominator. Act. x. c. Non perſonarum eſt acceptor deus. Roma. ij. b. Non eni eſt perſonarum acceptio apud deum: Et in multis locis ſcripture. Sol. Quia acceptio perſonarum declinat in partem: deus autem vniuerſalis eſt et redemptor et creator. Item dictum eſt q̄ hō ꝓpter officiū vel dignitatē honorādus ē: Quid eſt ergo qđ dicit Greg⁹. q̄ accipe pſonā in malo eſt hoiem nō q2 hō: ſed ꝓpter aliq̄d qđ circa ipſū eſt honorare. Nōne eni officium vel dignitas circa hoiem ē. Sol. Nō eſt officiū vel dignitas circa hoiem. ſed ſupra: q2 a deo eſt. Oſtēdit aūt q̄ ſūt illa propter que non eſt accipiēda vel honoranda perſona. ſ. ornatus veſtium/ abundantia diuitiarū/ dicens: d Eteni ⁊c. Continuatio q̄ſi non eſt accipienda perſona propter diuitias vel veſtes. Etenim: id eſt quia. e Si vir/ aliquis exiſtens f In veſte candida: exterius: et ſi intus ſordidus ſit et niger. g Habens anulum aureum: et ꝓpter hoc magnus in opinione vulgi. h Introierit in cōuentu veſtro/ vel in conſpectu veſtro i Introierit autem ⁊ paup in ſordido habitu/ exteriori: qui forſitan intus in mente
B candidus ⁊ lucens ē coram oculis dei. k Et intendatis in eum qui indut⁹ eſt veſte preclara: q̄ſi propter hoc ſit melior. l Et dixeritis ei: tu ſede hic bene. i. i loco honeſto. m Paupi autē dicatis: tu ſta illic/ aut ſede ſub ſcabello pedū meoꝝ: in vili. ſ. loco. Eccl. x. c. Gloria diuitū honoratoꝝ ⁊ pauperū timor dei ē. Glo. dicit. Mūdus pauperē abijcit/ diuitem colit: fides chriſti ecōtra docet. j. Cor. j. d. Infirma mūdi elegit de⁹ vt ꝯfundat fortia. Hic dicit Aug⁹ in Glo. Q2 ſi hec differētia ſedēdi ⁊ ſtādi ad honores eccleſiaſticos refertur: nō eſt leue pctm̄/ vt diues eligatur: paupere ſanctiore ⁊ inſtructiore relicto: Si ad q̄tidianos cōſeſſus/ quis eſt q̄ nō peccat? Et ſoluit: q2 ille peccat q̄ intus ita iudicat: vt quis quāto eſt ditior: tanto eſt alio qui eſt pauper melior: Unde ſignanter ſequitur: n Nonne iudicatis apud voſmetipſos: q̄ſi a vobis eſt hoc iudiciū nō a deo. o Et facti eſtis iudices cogitationū iniquaꝝ. Glo. id eſt humanarū. q. d. non iudicatis vt deus ſed vt hoies et male. Et eſt prima ratio: quare perſona non eſt accipiēda ꝓpter diuitias: quia tale iudicium non eſt a deo ſed ab hoie. Uel p Cogitationū iniquarū. i. ſm cogitationes veſtras iniquas iudicatis: Et ſic cōſtruit genitiu⁹ in deſignatione eſſentie. q Audite: id eſt diligentius attendite. r Fratres mei/ dilectiſſimi. Hoc exponit vt. ſ. j. c. s Nonne deus ⁊c. Hec eſt ſecūda ratio q̄re pſone nō ſit accipiēde vel honorande propter diuitias: exemplū videlicet chriſti. Dicit ergo. Nonne deus elegit paupes in hoc mundo: id eſt qui parum habebant in pera de ſubſtātijs huius mundi. q. d. ſic. Et quid mirum? Ipſe eni ⁊ de pauperibus naſci voluit: et propter nos ſeipſum depauperauit vt nos ditaret. ij. Cor. viij. a. Scitis eni gratiam dñi noſtri ieſu chriſti qui ꝓpter nos egenus factus eſt cum diues eſſet. Luc. xij. d. Nolite timere puſillus grex. complacuit eni patri veſtro dare vobis regnū. Elegit ergo pauperes in h̄ mūdo: ſ. t Diuites i fide. Cōtra. Immo deberet dicere in ſpe. Sācti eni in vita hac habēt ſpe qđ in futuro habituri ſunt re. Sol. Exiſtentes in fide/ ſed diuites ſpe. Sic expone. Uel/ Diuites in fide. i. ex fide: Nam fides ſpem generat: Uel/ Diuites in fide: quia credunt omnia credenda: quia nunc in fide vident quicquid videbunt in patria aperta facie. Modo ergo dum viuunt ſunt diuites fide: ſed in morte ditiores erunt: quia videbunt non iam fide ſed re: et in reſurrectione erunt ditiſſimi quando erunt glorificati in anima ⁊ corpore. Eſa. xl. a. Suſcepit: id eſt ſuſcipiet de manu dñi duplicia: Poſſidebūt: eni duplicē ſtolā. Eſa. lxj. c. In terra ſua duplicia poſſidebūt leticia ſēpiterna erit eis. v Et heredes regni. Matth. v. a. Beati pauperes ſpū: q̄niā ipſoꝝ eſt regnū celorum. x Qđ repromiſit deus diligentibus ſe. ſ. j. b. Quam repromiſit deus ⁊c. y Uos autem: q̄ſi ſic elegit deus: Uos autem exhonoraſtis: id eſt honore priuaſtis. Uel/ Exhonoraſtis. i. ſine honore poſuiſtis. z Pauperem/ dicēdo ei tu ſta illic. Sequitur

Nonne diuites. Tertia

a Nōnne diuites per potentiā
b c opprimūt vos ⁊ ipſi trahūt
d voſ ad iudicia? Nōne ipi blaſ
e phemāt bonū nomē qd̓ inuo-
f g catū ē ſup vos? Si tn̄ legē per
h ficitis regalē ſm̄ ſcṗturas. Di
i ligēs proximū tuū ſicut teipm̄:
k benefacitis. Si aūt perſonas
accipitis peccatum operami-
l m ni redargui a lege quaſi traſ-
n o greſſores. Quicūq̄ aūtē to
p tam legē ſeruauerit / offēdat
q r aūt in vno: fact⁹ ē omniū re⁹.
s Qui eni dixit: Nō mechabe-
t ris / dixit ⁊ nō occides. Qz ſi
v nō mechaberis: occides aūt:
x fact⁹ es trāſgreſſor legis. Sic
y ȝ loquimini et ſic facite / ſicut

G a Nōne diuites. Tertia ratio q̄re nō eſt accipiēda vel ho
norāda ꝓpt̄ diuitias ꝑſona diuitū: qr .ſ. ꝑ illas ipſi opprimūt
paupes. Vn̄ dicit: Nōne diuites: q̄ chriſto diuitias p̄ſe-
runt. b Opprimūt vos / q̄ creditis: ꝑ potētiā violenter .ſ.
auferēdo vr̄a .q.d. imo. Michee .iij. a. Qui violenter tollitis
pelles eorum deſuꝑ
eos. Heb. x. g. Et ra
pinā bonoꝝ veſtroꝝ
cum gaudio ſuſcepi-
ſtis. Item Oppri-
munt / verberando.
Luc. xxi. c. Injiciēt
Matt. 19. d. vobis manus ſuas
⁊ ꝑſequent̄ / trahēteſ
ad reges ⁊ p̄ſides ꝓ-
pt̄ nomē meū. Et nō
ſolū opprimūt vos:
immo c Et ipi tra
hūt vos ad iudicia: etiā ſine culpa / faciētes vos ↄdēnari.
Tales redarguit apl̄s .j. Cor. vj. c. Quare nō magis iniuriā
accipitis: quare nō magis fraudē patimini: ſed vos iniuriā fa-
citis ⁊ fraudatis: ⁊ hoc fratribus. d Nōne ipi blaſphe-
mant bonū nomē: ieſu chriſti .ſ. q̄ eſt ſalus veſtra? e Qd̓
inuocatū eſt ſuꝑ vos? Iere. xiiij. c. Tu in nobis es dn̄e:
et nomē tuū inuocatū eſt ſuꝑ nos. Hoc faciūt ipſi trahēdo fi-
deles pauperes ad iudicia / cum deberent eos iuuare. Super
Ps. 3. vos / dicit: ad veſtrā ꝓtectionē. Eſa. iiij. b. Suꝑ oēm eni glo-
Ps. 70. riam ꝓtectio. Ps. Protector noſter aſpice. Ps. De ventre
matris mee tu es ꝓtector me⁹. f Si tamē. Hec eſt quarta
pars p̄me partis capl̄i: in qua oſtēdit q̄ diuites etſi ꝓpter di-
uitias nō ſint p̄ferendi / tn̄ non ſunt cōtemnēdi / ſed diligendi:
qr ad hoc artat nos lex euāgelij q̄ ꝓximū oēm diligere p̄ci-
pit. Cōtinuatio. Ita non ſunt diuites p̄ferendi: Sed tamē
ſi ꝑficitis .i. adimpletis diligēdo eos: g Legē regalē:
id eſt legē euangelicā q̄ regalis d̄r: qr facit reges .j. Pet. ij. b.
Vos aūt eſtis gen⁹ electū / regale ſacerdotiū. Vel Regalē:
i. cōmunē: ſicut ſtrata publica / via regia d̄r. Perficitis inquā
h Scd̄m ſcripturas: ſicut ſcripture monent ⁊ teſtantur.
Legē dico hāc .ſ. i Diliges ꝓximū tuū ſicut teipm̄:
Matth. xxij. d. Ro. xiij. c. Qui diligit ꝓximū legē impleuit.
Et bene dic̄ ipleuit: qr dilectio ꝓximi q̄ſi vltima ⁊ cōpletiua ē
i dilectiōe. Primo eni diligēd⁹ ē de⁹: deinde nos: vltimo ꝓxi
mus. Si iquā hāc legē ꝑficit / bn̄facit: Diliges ꝓximū
tuū ſic teipm̄. Hoc exponit̄ q̄tuor modis: Sic teipm̄ .i.
quō teipm̄ .ſ. grat̄ ⁊ ſine reſpectu remuneratiōis hūane ⁊ citra
deū ⁊ ſuꝑ alias creaturas: ſic ſe diligūt illi q̄ ſunt in eccl̄ia mili
tante. Itē ad id ad qd̓ teipm̄: id eſt nō qr frater / non qr cogna-
tus / vel hmōi: ſed qr hō ad imaginē dei factus eſt: ſic q̄ ſūt in
triūphanti eccleſia diligūt illos q̄ ſunt in militanti. Itē ꝓpter
qd̓ teipm̄ .i. ꝓpter deū: ſic qui ſunt in militāti diligūt illos qui
ſunt in triūphāti. Itē quarto mō / in quo teipm̄: ſic qui ſūt in
triūphante eccleſia / diligunt illos q̄ ſūt in triūphanti. Vel q̄n-
to modo ſicut teipſum .i. in bono. Unde Roma. xiij. d. Glo.
Qui ꝓximū in malo diligit: nec ſe nec illum diligit. Ps. Qui
Ps. 10. diligit iniq̄tatē odit aīam ſuā. k Si aūt ꝑſonas. Hec eſt
tertia pars p̄me partis: in q̄ oſtēdit q̄ q̄uis ipſi benefaciāt
diligēdo diuites: tn̄ peccant accipiendo perſonas: duplici de
cauſa. Primo qr trāſgrediūtur p̄ceptū legis. Unde dicit:
Si aūt: q̄ſi bn̄ facitis diligendo eos. k Si aūt ꝑſonas
accipitis .i. dignas acceptione reputatis / pct̄m operamini.
l Redargui a lege. Deut. j. c. Qd̓ iuſtum fuerit iudica
te / ſiue ciuis ſit ille ſiue ꝑegrinus: nulla erit diſtantia ꝑſonarū:
Ita paruum audietis vt magnū: nec accipietis cuiuſq̄ ꝑſonā
qr dei eſt iudiciū. m Quaſi trāſgreſſores. Iſtud q̄ſi /
expſſiuum eſt veritatis. n Quicūq̄. Hic ſecūdo oſtendit
q̄ peccant accipiendo ꝑſonas: etſi bene faciant diligendo: per
hoc q̄ totius legis rei efficiunt̄: vn̄ dicit: Quicūq̄. Cōtinu-
atio. Bene dico redargui a lege peccatū operamini: ⁊ nō ſo-
lum hoc: o Autē .i. ſed. n Quicūq̄ totā legē ſerua
uerit .i. ſeruandā ꝓpoſuerit. p Offendat autē in vno:
non ex ſurreptione / ſed reputans leue eſſe. q In vno .i. cō
tra vnū deū qui dator eſt oīm. Vel in vno / p̄cepto .ſ. cha-
ritatis: de q̄ dixit ſuꝑ. Vel q̄ in vno / q̄libet p̄cepto. r Fa
ctus eſt oīm reus / tripliciter .i. ↄtra eū peccauit q̄ dator eſt
oīm: ⁊ ſic patitur detrimentū operū p̄cedentiū q̄ non valēt
ei: quia damnat̄ ac
ſi eſſet oīm re⁹: licet
non tantū. Vel Fa-
ctus eſt oīm re⁹:
qr charitatē amittit
q̄ eſt forma oīm vir-
tutū .j. Timoth. j. b.
Finis p̄cepti eſt cha
ritas .i. ꝑfectio: et ſic
patitur defectum ob
ſeruātie p̄ceptoꝝ: q̄
nō poſſūt ſine chari-
tate obſeruari. Simi
lit̄ intelligit̄ illa Glo. Tota vita infideliū eſt peccatū .i. deficit
a bono gratie: ſuꝑ illud Roma. xiiij. d. Omne qd̓ nō eſt ex fi-
de peccatum eſt. Vel Factus eſt oīm reus: hoc eſt verum
ꝓpter v̄tutū ↄnexionē: Qui em̄ vnā nō habet / nullā habet: ſic
q̄ me offenderet / oēs amicos ⁊ fratres offenderet. Et h̄ ꝓbat:
qr / s Qui dixit: Nō mechaberis: Exo. xx. c. Dixit / ⁊ h̄
t Et non occides: nec voluntate / nec manu / nec conſilio /
nec ꝑmiſſione. v Qz ſi nō mechaberis: occides aūt
fact⁹ es trāſgreſſor legis. Trāſgreſſor eſt q̄ facit ↄtra le-
gē ſcriptā: ſed p̄uaricator qui facit ↄtra legē nature. Sequit̄.
x Sic loquimini. In hac ſecūda pte hui⁹ capl̄i / tanq̄ ſuffi-
cienter inſtructos in v̄bo: ſuꝑ .j. c. Sit autē oīs hō velox. Itē
in oꝑe: Eſtote factores. Item in lingue refrenatione. Si quis
putat ſe. ⁊c̄. Itē in charitate ꝑ hoc q̄ excludit acceptionē ꝑſo-
naꝝ in p̄ncipio hui⁹ capl̄i: ⁊ ꝑ h̄ q̄ monet ad dilectionē ꝓximi:
Nūc monet eos vt p̄dicta oīa retineāt: ⁊ qr charitatē ſequūt̄
oꝑa miſc̄die: ꝓpt̄ h̄ diffuſius inuitat eos ad oꝑa miſc̄die. Hec
aūt pars diuidit̄ i tres: qr p̄mo iuitat ad oꝑa miſc̄die. Scd̓o
oñdit q̄ fides non valet ſine oꝑib⁹: ibi: Quid ꝓderit frēs
mei. Tertio oñdit vtilitatē oꝑm: ibi: Vis aūt ſcire ⁊c̄. In
p̄ma etiā pte monet ad oꝑa miſc̄die: q̄tuor rōnib⁹. Prima eſt
qr ipi miſericordiā ↄſecuti ſūt: vn̄ debēt eē miſericordes: ibi: Sic
ꝑ legē. Scd̓a eſt / ne ſi negligāt oꝑa miſc̄die iudicent̄ ꝑ legem
euāgelij: cui⁹ trāſgreſſores graui⁹ puniunt̄ q̄ trāſgreſſores le-
gis moyſi: ibi: Sic ꝑ legē / ſcd̓m aliū modū exponēdi. Tertia
rō ſumit̄ ab effectu ei⁹ / qd̓ ē nō facere miſericordiā: ibi: Iudi
ciū em̄ ſine miſc̄dia. Quarta rō ſumit̄ ab effectu miſc̄die:
ibi: Superexaltat aūt. Dicit q̄. x Sic loquimini: qr vidue
⁊ pupilli ſūt viſitādi: qr diuites ꝓpt̄ diuitias nō ſunt accipiēdi
ſ3 ꝓpt̄ deū diligēdi: Ergo / ſic loquimini / ꝓximis vel benigne
⁊ cōpatiēdo. y Et ſic facite .i. oꝑamini miſericordiā eis ex
hibēdo. ȝ Sic ꝑ legē libertatis ⁊c̄. vt ſic oſtēdatis vos eē
ſub lege libertatis ⁊ miſc̄die: nō ſub lege moyſi / q̄ eſt lex pene:
q̄ſi ſpōtanea volūtate nō coacti et ore vos exhibeatis ꝓximis
affabileſ ⁊ benignos: ⁊ oꝑe miſericordes ⁊ pios: ⁊ corde amato
res veros. Primū tāgit / cū dic̄: Loquimini. Secūdū / cū dic̄:
Facite. Tertiū / cū dic̄: Per legē liber. Lex eni libertatis
ē charitas / q̄ ſꝑ debet eē in inceptiōe: qr vt dic̄ Bern̄. Chari-
tas aut deficit aut ꝓficit: vn̄ ſemꝑ debet eſſe in augmēto. Itē
qr ſꝑ eſt in inceptione: qr ſꝑ ſoluit̄ ⁊ ſemꝑ debet̄: ⁊ cū ſoluitur
pl⁹ incipit deberi. Vn̄ Aug⁹ ſuꝑ illud Ro. xiij. c. Niſi vt inui
cē diligatis. Sola charitas eſt q̄ ſēꝑ detinet debitorē. Reddi
tur eni cū impendit̄: debet̄ aūt etiā cū reddita fuerit: qr nullū
tp̄s ē q̄ impēdēda nō ſit. Dicit̄ aūt charitas lex libertatis: qr
deo nos ligat cū timore penaꝝ nos cogēdo: ſ3 deſiderio ⁊ ap-
petitu celeſtiū bonoꝝ alliciēdo. Hāc legē petebat Ps. Legē Ps. 118.
pone mihi dn̄e ⁊c̄. Hec vocata ē ſupius lex regal̄. Senſus q̄ ē
verbi. Sic loquimini ⁊c̄. ſicut ꝑ legē ⁊c̄ .i. eodem iudicio
charitatis vos exhibete faciles ꝓximis: ſicut de⁹ ſe exhibuit
vobis gratis .ſ. ⁊ ſine ſpe terrene remuneratiōis. Et ſic tangit̄
hic p̄ma cauſa. Vel Sicut ꝑ legē ⁊c̄ .i. qr iudicādi eſtis per
legē euāgelij q̄ graui⁹ punit ↄtēptores q̄ lex moyſi .i. ꝑ h̄: q̄.

per legem libertatis incipien-
a tes iudicari. Judicium enim
ſine miſericordia illi qui nõ fa
b c cit miſericordiã. Superexaltat
d e aũt miſcdiã iudicio. Quid ꝓ
derit fratres mei ſi fidẽ q̃s di-
cat ſe habere/ opa aũt ñ habe-
f at. Nũq̇d poterit fides ſalua
g h re eũ? Si aũt frat̃ aut ſoror nu
di ſint ⁊ indigeãt victu q̃tidi-
ano: dicat aũt aliq̃s de vobis
illis: ite i pace/ calefacimini et
ſaturamini/ nõ dederitis aũtẽ
eis q̃ neceſſaria ſunt corpi q̇d
i proderit? Sic ⁊ fidẽs ſi nõ ha
k beat opa/ mortua eſt in ſemẽt
l m ipſa. Sed dicet q̇s. Tu fidẽ
habes ⁊ ego opa habeo. Oñ
de mihi fidẽ tuã ſine opib⁹/ ⁊
n ẽgo oñdã tibi ex opibus fidẽ

ẜ Uel: Sic loq̃mini: et ſic facite: ſicut ſupra dictũ ẽ: quia Heb. x. c. Irritã q̃s faciẽs legẽ moyſi/ ſine vlla miſeratione duob⁹ vel trib⁹ teſtib⁹ moriẗ: quãto magis putatis deteriora mereri ſupplicia q̇ filiũ dei cõculcauerit: ⁊ ſanguinẽ teſtamenti pollutũ duxerit: in q̃ ſanctificatus eſt/ ⁊ ſpũi gratie cõtumeliã fecerit. Uł Sic loq̃mini ⁊c̃. ſicut ꝑ legẽ. i. ac ſi faceretiſ ſi in ipſo ope iam inciperetiſ iudicari: Et in h̃ monet vt in opib⁹ noſtris ſꝑ attẽdam⁹ iudiciũ dei qd̃ debemus pro eis ſubire. Eccs. viij. b. Quia nõ ꝓferẗ cito ꝯ malos ſnĩa/ abſq̃ timore vllo filij hoim perpetrãt mala: vñ Hieronym⁹. Siue bibã ſiue comedã ſiue aliquid aliud faciã/ ſꝑ aurib⁹ meis intonare videẗ illa extremi iudicij buccina/ q̃ diceẗ: Surgite mortui et venite ad iudiciũ. Uel Sic loq̃mini: ſic̃ decet ſanctos: deo .ſ. humiliter in orone: ꝓximis vtiliter in exhortatione: nobis prudẽter in cogitatione ⁊ ſcrutinio ꝯſciẽtie. Et ſic facite/ ſicut decet ſãctos. ſ. corpus rõnabiliter in ſeruitutẽ ſpũs: ⁊ ſpiritum in ſeruitutẽ dei redigẽdo. Itẽ ꝓximis miſericorditer ꝑ corpus ſubſeruiẽdo: ⁊ nob humiliter ſubijciẽdo. a Judiciũ. Quaſi ita debet eſſe in nob: q2/ Judiciũ fiet ſine miſicordia illi q̇ nõ fecerit miſcdiaʒ/ cũ potuit añq̃ iudicareẗ: quãto eni maiorẽ q̃s miſcdiam ꝯſecutus eſt a dño: tanto iniuſtius miſcdiam negat ꝓximo: ⁊ iuſtius luit penas impietatis: vt dicit Glo. Sed ꝯ textum videẗ dicere Pſ. Uniuerſe vie dñi miſericordia ⁊ veritas. Solo. Judiciũ fiet ei ſine miſcdia liberãte/ nõ tñ ſine miſcdia relaxante: de qua loquitur Pſ. Uel ſine tãta quantã inueniret ſi miſericors fuiſſet. b Superexaltat. Hec eſt quarta rõ quare ſic eſt faciendũ ⁊ loquendũ/ vt ꝑoſtenſum: q̃ ſumiẗ ab effectu miſcdie: Continuatio. Ita imiſericors ſine miſericordia puniet. c Autẽ id ẽ ſed ecõuerſo. d Miſicordia ſuperexaltat iudiciũ/ dei in bonis ⁊ miſericordib⁹. i. ſuꝑ id qd̃ debeẗ ex iudicio in altiori loco collocat: Et exponiẗ h̃ quinq̃ modis. Primo de miſcdia ⁊ iudicio hoĩs. Miſicordia em̃ hoĩs ſupponiẗ iudicio ⁊ ipm illuminat ſicut lucerna candelabrũ vt ſic cõmẽdabilius ſit ⁊ magis placeat. Sic exponit Interliñ. Superponiẗ iudicio/ ⁊ quaſi illuminat iudiciũ: q2 iudiciũ qd̃ eſt cũ miſicordia ꝑ ipſam miſericordiã cõmẽdabili⁹ eſt et magis placet. Secũdo exponiẗ de miſicordia dei in ſaluãdis ⁊ iudicio dei in damnãdis quaſi in iudicio dei dolebit immiſericors: ⁊ miſericors gaudebit: q2 dñs ex ſua miſcdia plus de p̃mio ſuꝑ cõdignũ donabit bonis in iudicio: q̃ ex eadem miſicordia relaxabit malis de pena citra ꝯdignũ ſui iudicij. Utrũq̃ em̃ faciet de⁹ ex miſicordia/ ⁊ ſuꝑ cõdignum remunerabit bonos/ ⁊ citra ꝯdignũ puniet malos. Tertio mõ exponiẗ de miſcdia hoĩs ⁊ iudicio dei. Unda eni miſcdie exhibite ab hoĩe: i ꝑſẽti/ extinguiẗ ignis pcti: vñ leuius erit in futuro iudicium dei. Quarto mõ de miſicordia dei ⁊ iudicio q̃tũ ad numer̃ ſaluandorũ tm̃: q2 plures ſaluanẗ ꝑ miſericordiã q̃ ꝑ iudicium. Plures eni ſunt iuſti q̇ decedũt in venialib⁹ vel penitẽtijs imꝑfectis q̃ quoꝝ merita ſufficiũt ad hoc q̃ euolẽt in celũ. Uñ Glo. Plures ꝑ miſcdiaʒ colligũẗ. Quito mõ de miſcdia dei in pñti ⁊ iudicio dei in futuro: q2 miſcdia quã de⁹ exhibet hic homini exaltabit iudiciũ in futuro. i. alti⁹ faciet et grauius q2 plus puniet in futuro ⁊ grauius ille q̇ hic magnã miſicordiã eſt ꝯſecutus a deo ſi fuerit immiſericors: ⁊ hoc dicit illa Glo. Quo pl⁹ maiorẽ q̃s miſcdiam a deo ꝯſequiẗ eo iniuſti⁹ indigenti ꝓximo miſicordiã negat: ⁊ iuſtius luit penas impietatis. Quia ḡ tãtus eſt effect⁹ miſicordie ⁊ dei ⁊ hoĩs in pñti ⁊ in futuro/ in bonis ⁊ in malis: faciles ⁊ parati eſſe debetis ad opa miſcdie. Matth. v. a. Bti miſericordes qm̃ ipſi miſericordiã ꝯſequenẗ. e Quid ꝓderit ⁊c̃. Scda pars ſecũde partis capli: in qua oſtendit q̃ tanta eſt vtilitas operũ q̃ nec etiã fides valet ſine opib⁹. Et hoc ꝓbat duplici argumẽto. Primũ ſumiẗ a ſili ſumpto ex verbis pietatis ſine operibus ad fidẽ ſine opib⁹: Nã ſicut verba miſcdie hec. ſ. deus te ꝯſoletur/ bene faciet tibi deus: nõ ꝓſunt pauperi niſi ſequaẗ op⁹ miſicordie: ſic nec fides ſine operib⁹ prodeſt habenti illã: qd̃ dr̃ ibi: Si aũt frat̃ ⁊c̃. Secundũ a ꝑfectu alioꝝ ſumiẗ: talis eni fides nõ prodeſt aliq̃s per exemplũ q̃ nõ habet opa ꝑ q̃ cognoſcaẗ: vnde nec diſtinguit ab infidelibus nec a demonib⁹ ibi: Sʒ dicet aliq̃s ⁊c̃. Dic̃ ḡ. Quid ꝓderit ⁊c̃. Quia ab opib⁹ poſſet ſe aliq̃s excuſare ꝑ fidẽ quã habet credẽs eã ſolã ſibi ſufficere: ꝓpt̃ hoc remouet h̃ dicens: O frẽs mei chariſſimi/ q̇d ꝓderit ſi q̇s dicat ſe habere fidem: opa aũt nõ habeat. q. d. nihil: hoc eſt verũ/ cũ habet ipſe operãdi ⁊ negligit opari. f Nũq̇d fides/ talis. ſ. poterit ſaluare eũ: q. d. nõ: ſed ſola illa q̃ ꝑ dilectionẽ operaẗ: Gal. v. b. De qua Heb. xj. b. Sine fide impoſſibile eſt placere deo. Agit aũt latius de operib⁹ miſicordie: vt q̃s terruerat ꝑcedente ſnĩa. ſ. Judiciũ ſine miſicordia ⁊c̃. ꝯſoleẗ oſtendẽdo quib⁹ remedijs quotidiana purgenẗ peccata. g Si autẽ. Hic ſumiẗ primũ argumentũ per qd̃ ꝓbat q̃ fides ſine operib⁹ nõ valet. Moraliter autẽ arguit hic quoſdã q̇ pulchre alloquunẗ paupes: ſed tamẽ cũ poſſũt nihil boni eis faciunt. Cõtinuatio. Monui vos ad opa miſcdie: non tm̃ adverba. h Autẽ. i. ſed. h Si frater aut ſoror nudi ſint ⁊ indigeãt victu quotidiano: dicat aũt aliq̃s de vobis illis: ite in pace calefacimini ⁊ ſaturamini/ nõ dederitis aũt eis q̃ neceſſaria ſunt corpi q̇d ꝓderit/ illis charitas vr̃a: vt dicit Interliñ. q. d. nihil: Et exponitur ſic. Charitas. i. fides quã reputatis vobis valere ac ſi eſſet cum charitate. q. d. nihil ꝓderit vobis nec illis. Cõtra Eccĩ. xviij. d. Nõne ardorẽ refrigerabit ros: ſic ⁊ verbum melius q̃ datũ: ḡ plus ꝓdeſt dicere: ite in pace q̃ dare elemoſynã. Solo. Uerbũ cũ dato meli⁹ ẽ q̃ datũ tm̃: vel ṽbũ manſuetũ ⁊ dulce meli⁹ eſt. i. efficaci⁹ ad acquirẽdã beniuolẽtiã et amorẽ cordis etiã ſine dato q̃ datũ cũ improperio ⁊ vituperatiõe: nõ tñ ad neceſſitatẽ ſupplẽdã. Nõ ſolũ ṽba habebat iob: imo etiã opa q̇ nudos opiebat. Job. xxxj. b. Si deſpexi ꝑtereuntẽ eo q̃ nõ haberet indumentũ: ⁊ abſq̃ operimento pauperẽ: ſi nõ bñdixerunt mihi latera ei⁹. Eſa. lviij. b. Cũ videris nudũ operi eũ. Itẽ famelicos ſatiabat: Job. xxxj. b. Si comedi buccellã meã ſolus. Itẽ frigidos calefaciebat: Job. xxxj. b. Et de vellerib⁹ ouiũ mearũ calefactus eſt. i Sic et fides. Hic adaptat ſile/ dicẽs: Sic ⁊ fides ſine operib⁹ mortua eſt. Nõ dicit/ ſine opere: q2 credere ẽ op⁹ fidei: qd̃ tñ nõ facit fidẽ viuã: q2 nõ fit tũc ex charitate. k In ſemet ipſa. i. in ꝓprio ſubiecto qd̃ nõ viuificat. Et dicit Mortua: q2 qd̃ mortuũ eſt ⁊ ſenſu caret ⁊ motu: ſic qui fidẽ habet ſine operib⁹/ nõ habet ſenſum delectationis q̃ eſt in charitate: nec motũ bone operationis. l Sed dicet q̇s. i. aliq̃s Secũdũ argumentũ q̃ fides ſine operib⁹ inutilis eſt. Tũ q2 exemplo nõ ꝓdeſt. Uñ ab infidelibus vel a demonib⁹ non diſtinguit. Tum q2 deriſionẽ patiẗ ab his qui habẽt opa. Cõtinuatio. Nõ ſolum ꝓpter predicta eſt inutilis: Sed dicet aliquis: habẽs opa: dicet irridẽdo: m Tu fidem habes/ vt tu dicis/ ⁊ ego opa habeo: oñde mihi fidẽ tuã ſine operibus. q. d. hoc nõ potes facere: q2 opa ſunt certa ſigna fidei. Matth. vij. c. A fructib⁹. i. ab opib⁹ cognoſcetiſ eos. n Et ego habẽs opa oñdã tibi ex opib⁹ fidẽ meã. i. probare

ẜ poſſum me eſſe fide-

g poſſum me eſſe fidelē ꝑ opera mea: ecce quō fides ſine ope/ribus nō ꝓdeſt exēplo/nec diſcernit ab infidelib⁹ q̄ habēt opera. a Tu credis. Hic oſtēdit ꝙ talis fides nō diſtinguit a demonib⁹: vñ ⁊ ꝓ ea nō ē gloriādū dicēs: Tu credis qm̄ vnus eſt deus bñ facis/ſed non ſufficit ⁊ ne putes ꝙ ſic credendo magnū aliquid facias. b Et .i. etiam. c Demones credūt/ꝙ vn⁹ eſt de⁹ ſicut ⁊ tu. d Et ꝯtremiſcunt/ ꝙ plus eſt: qui ḡ deū non credūt vel creditū non timēt/demonibus tardiores vel peruiores ſunt: vt dicit Glo. e Uis autē ſcire ⁊c. Hec eſt tertia pars ſecunde partis capituli: in qua oſtēdit vtilitatē operum. Primo exemplo abrae qui ex operib⁹ iuſtificatus eſt .i. iuſtus oſtēſus: vel potius iuſtus effectus: vt poſtea videbitur. Secundo exemplo raab meretricis: que leuibus et

B

Ocioſa

Tū credis qm̄ vnus eſt de⁹: bene facis: ēt dēmōes credūt ⁊ cōtremiſcūt. Uis āūt ſcire o hōmo inanis: qūoniā fides ſine opibus mōrtua eſt: Abrāā pater noſter nonne ex operibus iuſtificatus ē/ offerēs iſaac filium ſuum ſuper altare. Uides ḡ qūoniā fides cooꝑabaẗ operib⁹ illi⁹: et ēx opibus fides conſummata eſt. Et im/pletā eſt ſcriptura/dicēs: Crēdidit abraā deo ⁊ reputatū eſt illi ad iuſticiam: ⁊ amicus dei āppellat⁹ eſt. Uidētis qm̄ ēx opib⁹ iuſtificaẗ homo: ēt nō ex fide tm̄. Siſr āūt ⁊ raab meretrix/nōne ex opib⁹ iuſtificāta ē ſuſcipiens nuncios ⁊ ālia via eījciens. Sicūt ēni cōrpus ſine ſpiritu mortuū ē: ita ⁊ fides ſine operibus mortua eſt.

modicis operibus miſericordiā inuenit/ et ciuis effecta eſt in iſrael: ⁊ annumerata i generatiōe chriſti: Matth. j. a. Et hoc facit loquēs de raab/ne illi excellentiā operum abrae calumniantes dicerēt ſe nō poſſe illū imitari. Cōtinuatio: Quaſi nō ſolum argumentis vel rōnibus patet hoc/ſed etiā exemplis. f Autem .i. quia. g O homo inanis .i. ſine operibus. e Uis ſcire/apertis exemplis videre. h Qm̄ fides ſine operibus mortua eſt: quia vt dictū eſt ſupra: nec ſenſum habet: nec motū ſuo .ſ. modo. Uel i Mortua: id eſt ocioſa. Sic exponit Interliñ. quia non valet ad ſalutem. k Abraam pater noſter nōne ex operibus iuſtificatus eſt. q. d. immo. Cōtra Ro. iiij. a. Credidit abraā deo: et reputatum eſt ei ad iuſticiā: ei autem qui operaẗ merces non imputaẗ/ſm̄ gratiā ſed ſm̄ debitum: ergo cum abraam fuerit iuſticia reputata ex gratia fidei et non ex operibus: q2 ſic non eſſet gratia/ſed debitum: patet ꝙ abraā ex operibus non fuit iuſtificatus. Et in eodē paulo añ. Si em̄ abraam ex operibus legis iuſtificatus eſt/ habet gloriam/ ſed nō apud deū. Solutio. Apoſtol⁹ loquiẗ ad romanos de operib⁹ ꝓcedentibus fidem / quibus non abraam nec alius iuſtificatus eſt: hic vero eſt ſermo de operibus ſequentibus fidem/ que dicunẗ iuſtificare: Tum quia iuſtificationem iam habitam per fidem infuſam notificant: Tum quia eam perficiunt et conſeruant: ⁊ tunc res fieri diciẗ/quādo perficiẗ vel quando innoteſcit: Unde et hic ſequiẗ. l Offerēs iſaac filiū ſuū ſup altare: Gen. xxij. i. ꝑparans ſe ad offerendū .ſ. Hoc dicit: q2 iam ipſū ſuper altare poſuerat ac ſi deberet immolare eum: et gladium ad immolandum leuauerat: ⁊ hoc fuit poſtq̄ iam crediderat. Unde per hoc patet ꝙ loquitur hic iacobus de operibus poſt fidem: Et ſicut hic dicit Glo. hec oblatio eſt opus et teſtimoniū fidei ⁊ iuſticie: Paul⁹ in abraam fidei cōſtātiā/ Heb. xj. d. Fide obtulit abraam iſaac cum temptaretur: Jacobus laudat operum magnificentiam/quia in vtroq̄ fuit perfect⁹ abraam ⁊ de vtroq̄ in exemplū ꝓponitur: Hoc ergo eis qui de circumciſione crediderant proponit in exemplum: vt bonum patrem boni filij in temptatione imitentur ⁊ operatione: Sic paulus a diſcipulis ſe imitādum monebat j. Corinth. iiij. d. Jmitatores mei eſtote: ſicut et ego chriſti. ij. Corinth. vij. a. Capite nos: neminem leſimus: neminem corrupimus: neminē inuenimus. m Uides ergo quoniam fides cooperabatur operibus illius. Hoc dicit/ quia per fidem fuit iuſtificatus: Act. xv. b. Fide purificās corda. Uel hoc dicit / quia magnam valde fidem habebat: quando filium de quo promiſſionem receperat offerebat. n Et ex operibus fides conſūmata eſt. Opera enim fidem perficiunt / notificant/ augmentant et conſummant. o Et impleta eſt ſcriptura/ dicens: Gen. xv. b. p Credidit abraā deo ⁊ reputatū eſt illi ad iuſticiā: quaſi ex fide quā ex gratia deus infudit iuſtum eum reputauit. q Et ita appellatus eſt/amic⁹ dei: magna temptatio/dicit Glo. cū filium ſuum iubetur occidere: Magna fides cum etiam de mortuo credebat ſe poſſe ſemen accipere: magnum opus cum dilectiſſimum non dubitaret offerre. Et quia ſic in abraā factum eſt: r Uidetis: id eſt videre poteſtis aperte. s Quoniā ex operib⁹/fiet. t Juſtificaẗ homo/q̄ tps habet operandi. v Et nō ex fide tm̄ ſine operibus: Ergo dum temp⁹ habemus operemur bonū ad oēs: maxime aūt ad domeſticos fidei. Gal. vj. c. Or Joh. ix. a. veniet nox qñ nemo poteſt operari. x Similiter autem. Hic adhuc oſtendit alio exemplo vtilitatem operum: quia raab meretrix iuſtificata fuit ꝑ opera. Poſito itaq̄ exemplo de operibus abrae excellentib⁹/propter quorum excellentiā cauſari poſſet aliq̄s ſe nō poſſe ea imitari: ꝓſertim cū null⁹ mō cogat filios offerre: humili⁹ exēplū ſubiūgit. Cōtinuatio. Nō ſolū abraā ꝑ opera maiora iuſtificat⁹ eſt. y Autē: id eſt ſed. z Similiẗ ⁊ raab meretrix ſuſcipiēs nuncios: populi iſraelitici explorātes Hiericho ciuitatem. a Et alia via eijciēs/ Joſue. ij. c. ⁊ Nōne iuſtificata ē ex opib⁹ .i. per opera hoſpitalitatis et miſericordie: et non ſolum amore corporali liberata: Joſue. vj. c. Sola raab meretrix viuat cum vniuerſis que cum ea in domo ſūt: Abſcondit enim nuncios quos direximus. Jmmo etiā ſoluta eſt a peccatis: quia Tob. iiij. b. Elemoſyna ab omni peccato et a morte liberat ⁊ non patiẗ animas ire in tenebras. Jtem facta eſt ciuis iſraelitici populi. Joſue. vj. d. Raab vero meretricem et domum patris eius/ et omnia que habebat fecit ioſue viuere: et habitauerūt in medio iſrael vſq̄ in preſentem diem. Jtem numeratur in generatione chriſti: Matth. j. a. Salamon autem genuit booz de raab. Ecce quātū valent opera miſericordie: q2 et a morte corporali et ſpirituali liberāt. Unde. j. Timoth. iiij. c. Pietas ad omnia vtilis eſt/promiſſionem habens vite q̄ nūc eſt ⁊ future. Moraliter. Raab meretrix eſt anima peccatrix/que ſe dilatauit per vicos et plateas vite ſecularis. Raab enim interpretaẗ latitudo: Et tamē tūc ſuſcipit nuncios: quando calamitates mūdi et miſerias cōſiderās dolet ꝙ ſic in eis vitam vane expendit: et tunc incipit timere penas inferni. Nūcij ergo ſūt dolor de vita quā male expendit: et timor de pena futura quā ꝯtimeſcit: et ꝓpter hoc ad bona opa ſe cōuertit: ⁊ ſic iuſtificatur a poſteriori. Que nuncios eijcit quādo ꝑfectior iam nec de peccatis cogitat nec de penis dolet: ſed ex imo pectorꝭ alta trahēs ſuſpiria/ tota auiditate ⁊ deſiderio aſpirat ad gaudia ꝑadiſi/ cupiēs diſſolui ⁊ eſſe cum chriſto: mortem habens in deſiderio: et vitam in patiētia. b Sicut enim/ita omnes per opera fidei ſunt iuſtificati: nec ſola fides ſufficeret eis. c Em̄ id eſt quia. d Sic eni corp⁹ ſine ſpiritu mortuū ē: ita ⁊ fides ſine operibus mortua eſt: quia ſicut anima viuificat corpus ita opus fidem. Eſa. xxvj. c. A timore tuo dñe concepimus et peperimus ſpiritū ſalutis: id eſt opus fidei.

Gen. 15. b.
Ro. 4. a.
Gal. 5. a.

Moraliter

Nolite plures magiſtri ⁊c̃. In hoc tertio capitulo dehortat̃ dilatationẽ nois vl' appetitũ famę popularis. Et q2 p magiſteriũ ſępe ſolet nomẽ dilatari: propter hoc tam peritos q̃ȝ imperitos dehortat̃ hic ab appetitu magiſterij. Et ſm hoc capitulũ habet duas ptes. Primo em̃ loquit̃ imperitis ne ipſi errores doceant. Scd̃o pitos q̃ſi in fide inſtructos ſufficiẽter admonet: vt qd̃ docẽt faciãt: ibi: Quis ſapiens et diſciplinatus ⁊c̃.

A Matth. 23. a.

Nolitẽ plures Ca. III. **magri fieri frẽs mei: ſciẽtes qm̃ mai⁹ iudiciũ ſumitis. In multis em̃ offẽdim⁹ oẽs. Si quis in vbo nõ offendit: hic pfect⁹ ẽ vir. Pōteſt em̃ frẽno circũducere totũ corp⁹. Si aũt frenos eqs in ora mittimus / ad cõſentiẽdũ nob: om̃e corp⁹ illoꝝ cir-**

Vult oſtendere ineuitabilem verbi offenſionem: vt imperitos deterreat ne cupiant pręlationem: quia qui cupit pręeſſe oportet alijs perfectiorẽ eſſe: ne offendat dum debet pdeſſe. Nota q̃ dicit ineuitabilẽ offenſionẽ: Ergo non poteſt euitari quin peccet homo in magiſterio: ergo ſimpliciter nõ eſt bonum eſſe i illo: Sol. ineuitabilẽ .i. vix euitabilem: vnde non notat impoſſibilitatem / ſed difficultatẽ. Vel loquit̃ de imperitis ⁊ nomen appetẽtib⁹ qb⁹ ẽ imutabile: vl' ſi de pfectis ſinceriter docẽtib⁹: tunc pōt dici q̃ vix poteſt eſſe quin ⁊ ipſi aliq̃ venialia cõmittant: ſed igne charitatis quo ipſi accenſi alios docẽt abſorbent̃: ſicut gutta aquę a magno igne. Unde nõ eſt ſimpliciter malum magiſterium: immo bonũ: nec ab eis qui poſſunt et ſciunt facere / fugiendum: ſed magis appetendum. Numeri. xj. f. Quis det vt omnis populus prophetet: quia Matth. ix. d. Meſſis q̃dẽ multa: operarij aũt pauci. i Si quis ⁊c̃. Hęc eſt tertia cauſa: quia ſcȝ lingua labilis eſt: ⁊ cito deuiat / niſi per ſciẽtiam refrenet̃. Unde dicit. Si quis in verbo nõ offendit homo perfectus eſt vir. Et nõ alius dicit Glo. Eccl. xix. c. Quis eſt em̃ qui nõ offenderit in lingua ſua / Sed ſuper illud: Linguã null⁹ homo domare poteſt .j. eodẽ. b. dicit Glo. Nullus eſt qui aliquãdo in lingua ſua non delinquat. Ex hoc ſic arguo: Qui nõ delinquit in lingua ſua eſt perfectus / et ſolus ille: nullus eſt talis: ergo nullus eſt perfectus. Solutio. Glo. quę ponitur .j. loquitur de communi locutione: Hic vero eſt ſermo de p̃dicatione: vel hic loquitur de verbo illo cuius offenſionẽ poteſt vitare humana fragilitas: vt verbũ doli / detractionis / ſuperbię / iactantię: vel etiã ſupfluę ⁊ ocioſę locutionis. k Poteſt em̃ freno ⁊c̃. Hęc eſt ſecunda pars primę partis capli vbi q̃ſi nacta occaſione ex hoc qd̃ imediatate dictũ eſt: Si q̃s in vbo nõ offendit ⁊c̃. agit de refrenatiõe linguę: Et hoc docet p̃mo p vtilitatem quę prouenit ex refrenatione / quę eſt duplex / regimen corporis in pręſenti / ⁊ p̃mium animę in futuro: Primũ oſtendit: ibi: Ecce naues ⁊c̃. Premittit autẽ de ipſius regimine: ibi: Poteſt em̃ ⁊c̃. Scd̃m ꝓpter incõmoda quę ſequunt̃ ex diſſolutione linguę: ibi: Ecce quãtus ignis ⁊c̃. Dicit ergo: Poteſt enim. Continuatio. Bene dico q̃ qui non offendit in lingua perfectus eſt vir: ergo multum vtile eſt refrenare linguã. Et hęc eſt vtilitas: l Enim .i. quia: qui linguã refrenat ſupple. k Poteſt circũducere .i. moderare. m Freno / linguę: vt dicit Glo. n Totũ corpus ſuum: id eſt / omnia membra corporis. Un̄ Prouer. xviij. f. Mors ⁊ vita in manib⁹ linguę. Et q̃ ita ſit oſtẽdit duplici argumento: quoꝝ vtrũq3 eſt ⁊ a ſimili ⁊ a maiori. Primum a ſimilitudine equoꝝ qui p frena circũducũt̃ ⁊ domãtur: ibi: o Si autem frenos ⁊c̃. Scd̃m a ſimili nauiũ quę a gubernaculo diriguntur: ibi: Et ecce naues ⁊c̃. Dicit ergo. Si autẽ frenos: q̃ſi lingua refrenata totum corpus moderatur. Unde ⁊ ipſam debemus refrenare. p Autem: id eſt quia. o Si frenos mittimus equis in ora ad conſentiendum nobis: omne corpus illorum circumferimus / per frenum / pro voluntate noſtra: ſic ſupple frenum debem⁹ ponere linguę vt totum corpus moderet̃: ⁊ multo fortius: Vel ſm aliam litteram quę habet ſic. Sicut frenos equis ⁊c̃. et tunc continuat̃ ei qd̃ dicitur .j. eodẽ. Et lingua modicũ mẽbrum eſt: ⁊ magna exaltat quaſi ſicut p frenum qd̃ eſt modicum gubernaculum totum corp⁹ equi circũducit̃ / ita lingua: qd̃ eſt maius q̃ȝ frenum domatur ⁊ trahitur: ſic lingua eſt paruum membrum ⁊ tamẽ cum frenata eſt totum corpus hominis circũducit: Propter hoc dicit Ecc⁹. xxviij. d. Verbis tuis facito ſtatherã: ⁊ frenos ori tuo rectos. Un̄ frenum eſt continentia per quã noſtro creatori ꝯſentimus: vt tangit̃ in Glo. Zach. xiiij. d. Et erit qd̃ ſup frenum equi ſanctũ dño. Aliud frenum eſt laus dei. Unde Eſa. xlviij. b. Laude mea infrena /

Prima pars diuiditur in duas: in prima reuocat ab appetitu docẽdi imperitos iudęos qui dicebãt legalia adhuc eſſe ſeruãda: Hos ab officio verbi remouet / ne veros ipediãt p̃dicatores: vt dicit Glo. Et ſil'r loquit̃ ꝯ quoſdã hereticos / q̃ adhuc ſũt in errore .ſ. q̃ legalia ſint ſeruãda / ſaltẽ veteris teſtamẽti: ibi: Nolite ⁊c̃. Hos oẽs dehortatur a magiſterio / triplici rõne. Prima: q2 tales maiorẽ damnationẽ acquirunt: ibi: Scientes / Secũda: q2 maiorem offenſam dei incurrunt. Un̄ dicit. In multis / Et eſt argumentum a minori ſic. Nos maiores offendim⁹ in multis de quib⁹ minus videt̃: ergo multo forti⁹ minores. Tertia ratio ſumit̃ a labilitate linguę: q2 em̃ labilis eſt lingua: cito decidit in errorẽ niſi p ſcientiam refrenet̃: ibi: Si q̃s in verbo ⁊c̃. In ſecunda agit de refrenatione linguę: ibi: Pōt enim freno ⁊c̃. Dicit g̃. Nolite ⁊c̃. Continuatio ſm Glo. Sicut monui vos ad bona faciẽda: ſic moneo ad vitanda ſtulta magiſteria. Vel aliter: q2 ſuperius docuit de operibus miſicordię corpalibus: nunc agit de opib⁹ miſicordię ſpũalib⁹ .ſ. de magiſterio. Hortãs igit̃ ne ſub p̃textu miſericordię indocti p̃ſumãt docere dic̃. b Frẽs mei: qb⁹ bona cupio: Ecce charitatiua admonitio. a Nolite fieri plres magiſtri. Glo. niſi tm̃ diſcreti ⁊ in ſcripturis edocti. Eccl. xj. a. Priuſq̃ȝ audias ne reſpõdeas verbũ / ⁊ in medio ſeniorũ ne adijcias loq̃. Vel in plurib⁹ eccleſijs non velitis eſſe magiſtri: Cõtra illos q̃ i diuerſis eccleſijs hñt pſonat⁹. Sȝ nõne bonũ eſt vt ſint plures magiſtri q̃ doceãt v̄itatẽ: Cõſtat q̃ ſic: ergo non ꝓhibet plures eſſe / ſed vt plures vel de numero plurium: de q̃ numero dicit̃ Eccs. j. d. Stultoꝝ infinit⁹ eſt numerus. q. d. loquẽdũ ẽ vt plures: ſapiẽdũ vt pauci: Vl' magiſtri plures ⁊ nõ vnũ dicit q̃ aliud facit / aliud docet. Matth. xxiij. a. Un⁹ eſt magiſter veſter / nõ plures: q2. Act. j. a. Cepit ieſus facere ⁊ docere. Sed hodie nõ ſeruat̃ h̃. Quare: Quia magiſtri eccleſię nõ quęrũt niſi tpalia ⁊ animas nõ curãt. Et hoc bene vult diabol⁹. Geñ. xiiij. d. Da mihi aĩas / cętera tolle tibi. Un̄ dicũt facto multi hodie: illud. j. Reg. ij. g. dimitte me obſecro ad vnã ptẽ ſacerdotalẽ: Officiũ ſacerdotale habet duas ptes. Una ẽ cura animaꝝ: alia ẽ ſuſtẽtatio tpaliũ: Prima ẽ p̃ncipal': ſecũda acceſſoria: ſed de acceſſorio fit hodie p̃ncipale. c Scientes. Prima cã dehortãs q̃ſi: Nolite ⁊c̃. Sciẽtes: p meam doctrinã cognoſcẽtes. d Qm̃: ſi p̃ſumatis docere indocti ⁊ chriſtũ nõ ſincerit̃ p̃dicare. Eſa. j. f. Caupones tui miſcent aquã vino: ſm aliã l̃ram: vbi nos habem⁹. Vinũ tuũ mixtũ eſt aqua. e Mai⁹ iudiciũ ſumitis .i. maiorẽ dãnationẽ: q̃ſi voluntarij vob acq̃ritis: Magnũ ẽ iudiciũ: q2 illiterati mal⁹: q2 mali morigerati: maximũ / q2 deficiẽtes in vtroq3. Un̄ Sap. vj. a. Duriſſimũ iudiciũ his q̃ p̃ſũt fiet. Durũ q2 ñ cuſtodierũt gregẽ ſuũ: duri⁹ q2 exẽplo corruperũt: duriſſimũ: q2 verbi pabulo nõ pauerũt. Un̄ illi prauo magiſtro vl' pręlato dictum eſt Eſa. xxij. e. Ecce dñs aſportare te faciet ad infernũ .ſ. ſicut aſportat̃ gallus gallinacius ad foꝝ: ſcȝ capite verſo ad terrã. E cõuerſo. j. Timoth. iij. c. Qui bñ miniſtrauerint bonũ gradũ ſibi acquirẽt: Et in eodẽ. v. c. Qui bene p̃ſũt pręſbiteri / duplici honore digni habeant̃. f In multis. Scd̃a cã dehortans ab appetitu magiſterij: quia ſi maiores offendũt in eo / multo forti⁹ minores: q̃ſi ⁊ ꝓpter hoc Nolite ⁊c̃. ne offendatis deũ. g Em̃: id eſt q2: nos h Oẽs / etiã maiores / offendim⁹ in multis .i. in verbo ⁊ in cęteris: vt dicit Glo.

a cũferimꝰ. Et ẽcce naues cum
magnę ſint ⁊ a ventis validis
b c minẽtꝛ/ circũferũtꝛ aũt a mo
dico gubernaculo vbi ipetus
d e dirigẽtis voluerit. Jtã ⁊ lin/
gua modicũ quidẽ mẽbrum ẽ
f et magna exaltat. Eccẽ quã/
g h tus ignis q̃ꝫ mãgnã ſiluã icẽn
i k dit. Et lingũa ignis ẽ: vniuer/
l ſitas iniq̃tatis. Linguã conſti/
m tuitur in mẽbris noſtris/ qũę
n o maculat tõtũ corpꝰ/ ⁊ inflãm/
mat rotã natiuitatis noſtrę in/
p q r flãmãta a gehẽna. Omis ẽm
natura beſtiarũ ⁊ volucrum ⁊
ſerpẽtiũ ⁊ cęteroꝝ domãtur/ ⁊
s domita ſunt a natura huma/
t na: linguã autẽ nullus homi/
v nũ domare poteſt. Jnquietũ
x malũ/ plẽna veneno mortifero

B bo te: ne intereas. a Et ecce. Hic alio ſimili oñdit idē qꝺ prius: tñ pōt diſtingui ſic: vt in p̄cedēti ſimilitudine de eq̄s magis oſtēdatꝛ cōueniētia vel vtilitas refrenatiōis linguę: in hac aũt quę eſt de nauibꝰ/ oſtēdit p̄miũ refrenationis eiuſdē: vñ dicit ꝙ magna exaltat. ſ. p̄mia ſi bona ē: ſupplicia ſi mala. Unde dicit Glo. Similitudo de equiſ ad linguam conuenientiam ⁊ facultatem refrenandę linguę oſtēdit: ſimilitudo de nauibus etiã ⁊ p̄miũ ꝯtinētię: vel pęnã incōtinētię ꝓponit. Dicit ergo. Ecce naues cum magnę ſint ⁊ a ventis validis: id eſt fortibꝰ. b Minentꝛ. i. ducũtꝛ. c Circũferũtꝛ aũt a modico gubernaculo vbi impetꝰ. i. voluntas. d Dirigentis voluerit. Simile Job. xxxvij. b. de nubibus. Quę luſtrant cuncta per circuitũ quocunq̃ꝫ eas volũtas gubernãtis duxerit. e Jta ⁊ lingua quidē modicum membrum eſt ⁊ magna exaltat/ p̄mia ęternę iocunditatis: ſi bene regitur. Unde Prouer. xxj. d. Qui cuſtodit os ſuum et linguam ſuam/ cuſtodit ab anguſtia animam ſuam: Uel ſupplicia ęternę perditionis ſi male cuſtoditꝛ ⁊ gubernatur. Prouerb. xxj. b. Qui congregat theſauros lingua mendacij/ vanꝰ ⁊ excors eſt ⁊ impingetꝛ ad laqueos mortis. Propter h̄ dicebat Ps. Pone dñe cuſtodiã ori meo: ⁊ oſtiũ circũſtãtię labijs meis. Quidã libri habēt: Magna exultat: vt dicit Glo. et hoc eſt quando cęteros deſpiciēs ſingulariter ſe iactat ſapientem ⁊ facundum. f Ecce quantus ignis ⁊c. Hic oſtendit linguam eſſe refrenandam propter incōmoda q̄ ſequuntꝛ ex diſſolutione. Et quattuor tangit incōmoda. Primum eſt amiſſio bonorum operum ⁊ virtutum: ibi: Ecce quãtꝰ ignis q̃ꝫ magnã ſiluã ⁊c. Secũdũ corporis vilificatio apud deũ ⁊ etiã apud homies: ibi: Quę maculat. Tertium cōtaminatio totius vitę temporalis: ibi: Et inflãmat. Quartum eſt vnius membri inobedientia: ibi: Omis em̃ natura. Primũ ergo eſt a parte aię: ſecũdũ a parte corporis: tertium a parte coniunctionis vtriuſq̃ꝫ: quartum a natura ipſius linguę. Dicit ergo: Ecce quantus ignis: q̃ꝫ paruus q̃ꝫ modicus. Uerũ eſt hoc reſpectu linguę: ex qua procedit quę modicũ eſt membrũ. g Q̃ magnã ſiluã: virtutum. ſ. ⁊ bonoꝝ operũ. h Incendit: id eſt conſumit ⁊ perire facit: antecedēs pro conſequēte. Ecci. xj. d. Scintilla augetur ignis. i Et lingua ignis eſt: id ē mouet ignē cupiditatis et inuidię ⁊ hmōi: ⁊ loquitur emphatice. Unde Ecci. xxviij. b. Certamen feſtinatum incendet ignem ⁊ lis feſtinans effundit ſanguinem: ⁊ lingua teſtificãs adducet mortem: ſi ſufflaueris quaſi ignis exardeſcet. k Uniuerſitas iniquitatis/ ipſa eſt/ ſupplet ſic Glo. debet em̃ ibi eſſe punctus. Hoc dicitꝛ: quia fere vniuerſa mala aut ꝓloquitꝛ/ vt latrocinia ⁊ ſtupra: aut facit/ vt periuria ⁊ hmōi: aut defēdit/ vt cum aliquis malũ excuſat qꝺ admiſit/ ⁊ bonũ ſimulat qꝺ nõ fecit. Hoc tangit Glo. Uel dicitꝛ vniuerſitas iniquitatis: quia omnis malicia eſt in aliq̃ trium virium animę vel ex eis quibꝰ ipſa deſeruit: Uegetabili deſeruit per maſticationē: ſenſibili per ciborum ⁊ ſaporum diſcretionē: rationabili per vſum loquēdi. Q̃ lingua ſit vniuerſitas iniq̃tatis/ dicit Eccꝰ. xxviij. b. Lingua tertia multos commouit: Tertia in peccatis. ſ. non ordine/ ſed numero. Tribus enim modis cōmittitur peccatum/ cogitatione/ opere et lingua. Et ſequitur quomodo: Diſperſit illos de gēte in gentē: ciuitates muratas diuitum confregit et deſtruxit: et domos magnatorum effodit: virtutes plurimorum populorum ꝯcidit/ ⁊ gentes fortes diſſoluit. l Lingua conſtituitur in membris noſtris: id ē inter mēbra noſtra: Et eſt hoc ſecũdũ incōmodũ qꝺ ꝓuenit ex linguę diſſolutiōe notatũ ex parte corporis. m Quę maculat totum corpus. Ad litteram eius vitium in cętera membra corporis redundat: vnde totum corpus maculatum ⁊ immundum reputatur: ſicut patet de his qui propter periuria ⁊ falſa teſtimonia i toto corpore publice puniũtur: ⁊ de cetero viles ⁊ infames ſunt perſonę. Uel ſpiritualitꝛ: n Totum corpus/ virtutum: id eſt totam congeriē. ſic accipitur corpus Lucę. xj. e. Si oculus tuus fuerit ſimplex: totũ corpꝰ tuũ lucidũ erit. o Et inflãmat. Hoc eſt tertiũ incōmodũ qꝺ ꝓuenit ex parte cōiunctiōis vtriuſq̃ꝫ et non ſolum maculat ⁊c. ſed inflammat rotam natiuitatis noſtrę: id eſt rotam vitę huius temporalis: ⁊ curſum q̄ de die in diem: de ſeptimana in ſeptimanam: de menſe in mēſem: de anno in annum ſicut rota voluimur/ malo igne cupiditatum: luxuriarum ⁊ huiuſmodi attendit. Eſt em̃ ignis vt ſupra dictum eſt. Unde Ecci. xx. b. Apertio oris illius inflãmatio eſt. Uel Rotam natiuitatis inflãmat: quãdo ad vitia ad quę proni ſumus ex noſtra natiuitate: propter fomitem peccati quē nobiſcum portamus ſermonibus ineptis incitat. Unde. j. Timoth. iiij. b. Jneptas et inanes vel aniles/ ſm Chryſ. fabulas deuita. Et quid mirũ ſi inflammat? Quia/ p Jnflãmata a gehenna. i. a diaboli ſuggeſtione/ ꝓpter quē facta eſt gehēna: ⁊ qui gehennã. i. ſuam pęnã ſecum portat: vnde cōmotus flammã ſuggerit vitiorũ. Eſa. xxx. g. Prępararata eſt ab heri tophet. i. gehennę ignis factus eſt a deo die illa quę primo habuit heri. Hęc fuit dies ſecunda in q̄ ceciderũt ãgeli ſicut dicũt hebręi: ⁊ ſatis bona eſt expoſitio. Et ꝙ angelꝰ cecidit ſcđa die videtur conſonare eccleſia/ ꝙ ſm aliquã conſuetudinem cantat de angelis ad honorem ſtantiũ feria tertia. Propter hoc etiam dicunt hebręi ꝙ de opere ſecũdę diei non dicitꝛ: Et vidit deꝰ ꝙ eſſet bonũ ⁊c. ſicut de operibus aliorum dierum: Gen. j. a. q Omnis enim natura ⁊c. Hoc eſt quartũ incōmodum a natura linguę quę indomabilis eſt. Continuatio. Ut mala eſt lingua et multa incōmoda ex ea ꝓueniunt. r Em̃. i. quia/ q Ois natura beſtiarum ⁊ volucrum ⁊ ſerpentum domãtur: quotidie. s Et domita/ iã ante/ ſũt: ſicut frequēter legitur in vitaſpatrum. Cōtra. Multa videmus indomita. Solutio. Etſi ſint multa indomita/ tamen poſſunt domari ab homine. Uel poteſt dici ꝙ hoc refertur ad naturam primam/ bene. ſ. inſtitutam: quando omnia ſubiecta fuerũt homini/ ⁊ nihil repugnans. Unde poteſt fieri vis in hoc ꝙ dicit q Ois em̃ natura: modo em̃ nec maiora nec minora obediunt homini/ ſed tm̃ media. t Linguam autem nullus hominũ domare poteſt: quin delinquat/ dicit Glo. qꝺ verũ eſt in cōmuni ſermone/ tamen venialiter. Uñ Ecci. xix. c. Eſt qui labitur in lingua ſua: ſed non ex animo. Quis eſt enim qui non delinquat in lingua ſua: Jbi dicit notabilis Glo. Omnis lingua prauorum beſtijs ferocitate/ volucribus leuitate/ ſerpentibꝰ virulentia pręcellit: Quare aũt nõ poſſit domari cauſam ſubiungit dicens. v Jnquietum enim malum eſt. i. in vno non quieſcit: id eſt in ſe ſolo: ſꝫ de vno in aliũ tranſit conuitiando/ detrahendo/ improperando/ litigãdo: ita ꝙ multos ſubuertit more veneni: qꝺ de vno membro tranſit ad alia: ita ꝙ totum corpus inficit. Unde ſequitur. x Plena veneno mortifero. Eccs. x. c. Si mordeat ſerpens in ſilentio nihil eo minus habet qui occulte detrahit: Et quomodo ſit plena veneno oſtendit/ dicens:

Psal.

C

In ipſa em̃ benedi/

a b In ipſā benedicim⁹ deū ⁊ pā
c trē: ⁊ in ipſā maledicimus ho
d mines qui ad ſimilitudinem
e dei facti ſunt. Ex ipſo ore pro
cedit benedictio ⁊ maledictio
f Non oportet fratres mei hec
g ita fieri: Nūquid fons de eodē
foramīe emanat dulcē ⁊ ama
h ram aquā: Nūquid poteſt fra
i k tres mei fic⁹ vuas facere: aut
l m vitis fic⁹: Sic neq; ſalſā dul
n cēm poteſt facere aquam.
o p Quis ſapiens ēt diſciplina
q r tus inter vos: oſtēdat ex bo
na conuerſatione: opera ſua
in manſuetudine ſapientie.

☙ a In ipſa/enim/benedicimus deū. i. patrem. Vel deum: id eſt chriſtum dei filium. b Et patrē/ laudādo/ ⁊ gratias agendo. c Et in ipſa maledicim⁹ hoīes/illis detrahendo. De quib⁹ dicit Bern. in libro de ꝯſciētia. Si vis aliquē corripere/aperte increpa ne occulte mordeas. Quid enī prodeſt ſi me neſciente alijs mala mea referas: Ve illi qui ſuam renuit corrigere vitam: ⁊ aliorū nō deſinit detractare. Si vis detrahere/in tua te peccā retorq;: nō aliorum delicta/ſ; propria cerne. Et paulo poſt. Sicut iraſceris alij qn̄ detrahit tibi: ſic iraſcere tibi quādo detrahis alij. Homines dico/ d Qui ad ſimilitudinem dei facti ſūt. i. rationales ſicut ipſe. Vel Ad ſimilitudinē: vt ſicut de⁹ p̄eſt omnib⁹ vniuerſalr̄: ſic hō ceteris creaturis a ſe p̄eſt. Vel Ad ſilitudinē: vt ſicut a deo tanq̄ ab vno pncipio oīa ſunt: ſic ab vno homine oēs homines exierūt etiā mulier. Et hoc mō mulier nō ē facta ad imaginē dei: ſed ſolus homo. Vnde. j. Cor. xj. b. Vir quidē nō debet velare caput ſuū: qm̄ imago ⁊ gloria dn̄i eſt: mulier aūt gloria viri: nō enī vir ex muliere ē: ſed mulier ex viro. Et qd ꝓdeſt deū laudare ⁊ hoī detrahere? Nihil: Quia Prouer. xiiij. d. Qui calūniat̄ egentē exprobrat factori ei⁹. Vn̄ ⁊ ſeq̄t. e Ex ipſo ore ꝓcedit bn̄dictio ⁊ maledictio. q. d. cū deū bn̄dicim⁹ laudādo ⁊ hominē maledicim⁹ detrahēdo/in deū redūdat ⁊ benedictio noſtra et maledictio: qꝛ homo ē dei imago. Vel. Bn̄dictio ⁊ maledictio: id eſt bn̄dictio vertit̄ in maledictionē. Et talib⁹ dicit dn̄s Malach. ij. a. Maledicā bn̄dictionibus veſtris: ⁊ maledicā illis. Verū ē: qꝛ nō eſt ſpecioſa laus in ore pctōris: vt dicit Ecc⁹. xv. c. f Nō oportet frēs mei hec ita fieri. i. nō vtile ē nec ꝯueniēs vob: Et q̄ bn̄dictio cōuertat̄ in maledictionē/oñdit ꝑ exēpla dicēs. g Nūq̄d fōs de eodē foramine emanat dulcē ⁊ amarā aquā? q. d. nō: ſed ſi amara miſceat̄ dulci: dulcis ꝯuertit̄ in amarā: ſic nō placet dulcedo lingue ſi mixta ē amaritudini. S; qd ē qd dicit Glo. Oportet p̄dicatorē aliquādo dulcia aliqn̄ amara p̄dicatione vti/ attrahēdo/ increpando. Et ſoluit: qꝛ hoc difficile eſt: Verū ē: qꝛ optet vt h̄ faciat ex eadē intētione recta ⁊ pura ⁊ nō ad eoſdē: ſed ad diuerſos: ⁊ ſic eadē emanāt ab eo ⁊ nō ꝯtraria vel oppoſita: qꝛ eadē eſt intētio in vtriſq;: honor. ſ. dei et ſal⁹ ꝓximi. Vn̄ ſicut enī aliquādo aqua turbida/aliqn̄ clara emanat de fōte: ⁊ tn̄ ſaporē nō mutat: ſic ex ore p̄dicatoris aliquādo dulcia/aliquādo aſpera emanāt: q̄ tn̄ eadē ſunt in itentiōe: verūtamē in eadē p̄dicatiōe ⁊ eiſdē nō debēt amara ⁊ dulcia ꝓferre. h Nūq̄d pōt. Alio exēplo ꝓbat idē qd pri⁹ dicēs: Nūq̄d. De h aūt q̄ dic hic Glo. q̄ dulcis ꝯmixtiōe ī amarā cōuertitur/nō amara in dulcē. queritur quare hoc? Solutio. qꝛ omne mediū quaſi inſtabile eſt ⁊ infixū: habet enī naturam vtriuſq; extremi: vn̄ facili⁹ ꝯuertit̄ in extremū q̄ ecōuerſo: dulce aūt mediū ē in ſaporib⁹: qd patet ꝑ hoc q̄ ī dulci delectat̄ ⁊ ſaluatur quodāmodo ſenſus: et ſcđm Ariſtotelem ſenſus ſaluatur in medijs/corrūpit̄ aūt in extremis. Nūquid pōt facere fic⁹ vuas frēs mei? q. d. nō: Judic. ix. b. Nūquid poſſū deſerere dulcedinē meā fructuſq; dulciſſimos? i Aut vitis ficus? q. d. nō. Matth. vij. c. Nūquid colligūt de ſpinis vuas/ aut de tribulis ficus? k Sic: immo multofortius. l Neq;. i. non. m Salſa/ aqua. ſ. pōt n Dulcē facere aquā. Sic maledic⁹: ⁊ ſi aliqn̄ bn̄ loqui videat̄/fructu caret bn̄dictionis ⁊ dulcedinis: vt dicit Glo. Hoc facit inſidiādo: aliqn̄ enī bona dicit: vt ſic cautius īmiſceat amara/lenit pri⁹ ⁊ vngit vt melius pungat. Eccl. xj. d. Bona enī in mala ꝯuertēs inſidiabit̄: ⁊ in electis iponet maculā. Duas ſimilitudines poſuit: quarū pma ſumit̄ a ꝯtrarijs: ſecūda a diſperatis. Per primā docet̄ p̄dicator ne eundē modū p̄dicādi teneat docendo bonos ⁊ malos. Bonis enī dulcia p̄dicāda ſunt. ſ. de gaudijs paradiſi ⁊ ſecuritate ⁊ quiete bonorū: vt ſic ſemꝑ ꝓficiāt. Malis vero aſpera ⁊ amara. ſ. de ſupplicijs inferni ⁊ de periculis in quibus dormitāt/ vt ſic a peccatis reſipiſcant. Itē ꝑ ſcđam ſimilitudinē docet̄ vt nec etiā diuerſis bonis eundē modū p̄dicādi teneat: Aliter enī bonis clauſtralibus: aliter bonis ſecularib⁹: aliter bonis cōiugatis: aliter bonis viduis: ⁊ ſic de alijs p̄dicādū eſt/ vt docet beatus Greg⁹. in paſtorali: vt vnuſquiſq; ſcđm ſuum ſtatum ſermonem habeat. Cōfutat ḡ ex his ſimilitudinib⁹ detrahentē ꝓximo ſuo ſic. Sicut nō eſt idē modus p̄dicādi obſeruādus ad bonos et malos: ſed his dura/ illis blanda ſunt dicenda: qd ſignificatur per dulcedinē et amarā aquā: ſic nec lingua de eodē debet maledicere ⁊ benedicere: ſed hoc facit qui dn̄m laudat/et ꝓximū qui eſt dei imago vituperat vel detrahit. Itē ſic nō eſt idē mod⁹ p̄dicādi tenēd⁹ ad oēs bonos: ſic īmo multo forti⁹ lingua nō debet de eodē dicere bona et mala: qd facit qui dominū laudat ⁊ ꝓximo detrahit: vl' q ań hominē loquit̄ dulcia ⁊ retro de eodē dic̄ amara: vl' etiā qui deū laudat ore ⁊ corde ſe dicit amare/ ⁊ ꝓximū nō diligit: vel rancorē erga eū portat. Illd enī verbū/ Ex ipſo ore ⁊c̄. exponi pōt ⁊ de ore corporis: ⁊ de ore cordis: de q̄ dicit Ps. Os iuſti meditabit̄ ſapiā. Vn̄. j. Joh. iiij. d. Qui nō Ps. diligit fratrē quē videt/deū quē nō videt quō poteſt diligere? o Quis ſapiēs ⁊ diſciplinatus ⁊c̄. Hec eſt ſecūda ps capli in qua illos q̄ ſibi periti vident̄/ ⁊ reuera ſunt/ hortat̄: vt magis ad faciendum ſtudeāt q̄ ad docendū. Qui enī magis docere appetit ⁊ non facere: ſepe ꝯtentionē ⁊ inuidiā ⁊ multa alia mala incurrit: ſicut dicit Glo. Hec pars diuidit̄ in quatuor. In prima monet ⁊ docet prius eſſe ſtudendum ad bene viuēdū q̄ ad bn̄ docēdū: ibi: Quis ſapiēs: vbi etiā docet modū/ibi: In māſuetudine/ ⁊ cauſā/ibi: Q ſi zelū ⁊c̄. qꝛ ſi ipſi ꝯtentionē ⁊ inuidiā habeāt in corde/euacuāt ſapientiam. In ſcđa oſtendit q̄ ſapiā q̄ eſt deorſum: vel de his q̄ ſunt deorſum/vel ducunt ad deorſum non eſt vera ſapientia: ibi: Nō eſt enī iſta. In tertia oſtēdit de ſapiētia celeſti q̄lis ſit: ibi: Que aūt deſurſū eſt. In quarta oſtēdit fructū ſiue vtilitatē ſapientie que de celo deſcendit/ ⁊ in hoc oſtendit diſtinctionē ſapientie inferioris ⁊ ſuperioris: ibi: Fructus aūt ⁊c̄. Dicit ḡ. Quis ſapiēs int̄ vos/ ſapiēs itelligēdo ⁊ cognoſcēdo: p Et diſciplinat⁹/operādo ē ſupple: vt ſic legat̄ interrogatiue: q̄ſi ſi aliq̄s talis ē: q Oſtēdat/pri⁹ exēplo q̄ v̄bo. Vn̄ dic̄. r Ex bona ꝯuerſatiōe: etiā exteriori. Vn̄ dicit: Inter vos: nō ſolū in ſe. A doctoribus enim ⁊ prelatis exigit̄ nō ſolum corā deo bona ꝯſciētia/ ſed exteri⁹ ꝯuerſatio lucida: vt ad ipſius aſpectū ſicut ad ſpeculū terſum ⁊ politū videāt alij ſuarū imaginū deformitates ⁊ abijciant: Roma. xij. d. Prouidentes bona non tn̄ coram deo/ſ; etiā coram hominib⁹. Eis enī dicit̄ Matth. v. b. Vos eſtis lux mūdi: Et paulopoſt: Sic luceat lux veſtra corā hominib⁹ vt videāt opera veſtra bona: ⁊ glorificēt patrē veſtrū q̄ in celis eſt: Sic legit̄ vt dictū ē interrogatiue. Sic Ps. Quis eſt hō Ps. q̄ vult vitā diligit dies videre bonos: faciat h̄ qd ſequit̄: Prohibe liguā tuā a malo ⁊c̄. Vl' pōt legi remiſſiue ſic. o Quis ſapiēs. i. Si/ q̄s ſapiēs ⁊ diſciplinat⁹ inter vos oſtēdat ⁊c̄. non mutat̄ expoſitio nec ſenſus. Et ſubiūgit quō ſc; hoc eſt faciendū: qꝛ in māſuetudine ſapientie: nō in indignatione: ne. ſ. ꝓpter ſapientiā eleuetur in corde ſuo vel indignet̄ alijs. Vel in māſuetudine ſapiētie. i. quā habet ſapiētia q̄ eſt ſapiā a ſapore: Māſuetudo enī ē virt⁹ q̄ diſponit cor ad h̄ vt nec iniurias nec verbera nec ꝯtumelias ſentiat: ſicut patiētia cor ordinat ad hoc vt ſuſtineat: mitiſſ vt ſtatim

☙ remittat: ſed benignitas

¶ remittat: ſed benignitas cor diſponit vt homo non minus q̄
prius in opere iniurianti bene faciat: Sic ergo differunt iſte
quattuor virtutes. Et quare faciendum eſt: cauſam ſubiun/
git dicens: a Qꝫ ſi: quaſi dixi que in manſuetudine oſten/
datis bonā conuerſationē. Qꝫ ꝓ ſed/ ſi habetis çelum:
ad deū: quia vt deo
placeatis multa bo/
B na opera facitis. Ze
lum dico/ b Ama
rum/ ad proximum
quē deſpicitis ſupbi
endo/ ⁊ verbis duris
⁊ indignantibus exa/
ſperatis. c Et cō
tentiones ſūt in
cordib⁹ veſtris:
etſi nō prorūpatis in ꝟba: tñ ꝓpter bona opa veſtra/ d No
lite gloriari: credere q̄ gloriā ęternā habituri ſitis cū alios
ex ſuperbia deprimatis. Uel Nolite gliari. i. ſuperbire.
e Et mēdaces eſſe aduerſus veritatē: vt habeat hęc
copulatiua vim ꝯditionalis. q. d. ſi ſupbitis mendaces eritis
aduerſus deū q̄ eſt ꝟitas. Pactū em̄ frāgitis qđ in baptiſmo
deo ꝓmiſiſtis. ſ. abrenūciare pompis diaboli: qđ nō facitis
dū eius opera facitis. Job. xlj. d. Omne ſublime videt: ipſe
eſt rex ſup vniuerſos filios ſupbię. f Nō ē em̄ iſta ſapiē/
tia ⁊c̄. Hęc eſt ſecūda pars in qua oſtendit q̄ ſapiētia deor/
ſum non eſt vera ſapientia. Uñ dicit: Non em̄. Cōtinuatio.
Bene dico: In māſuetudine ſapiētię. g Enim. i. quia. h
Iſta ſapiētia: quę nō eſt cū manſuetudine. i Nō eſt de
ſcēdēs deſurſū. i. a deo a q̄ om̄e bonū. Ja. j. c. Om̄e datū
optimū ⁊ omne donū perfectū deſurſū eſt deſcēdēs. In ver/
bo deſcendendi exp̄mit ſtatus gratię quę de cęlo deſcendit
ad nos in hanc vallē miſerię. Item notat eius effectus: quia
nos deſcēdere facit ⁊ eſſe in imo per humilitatē: vt tādē nos
extollat ⁊ eleuet in alta cęlorū ad dei iocundiſſimā viſionem:
Lucę. xviij. c. Qui ſe humiliat exaltabit. Unde Eph. iiij. b.
Qui deſcēdit ipſe eſt ⁊ qui aſcendit ſup oēs celos. Deſurſū
immo deorſum: ⁊ aſcendēs vt tandē grauius cadat: tolluntur
in altū vt lapſu grauiore ruant. Luc. xviij. b. Qui ſe exaltat
humiliabit. Job. xxx. c. Eleuaſti ⁊ q̄ſi ſup ventū ponēs eliſi/
ſti me valde. Quo aūt aſcēdit ⁊ per quid ⁊ a quo/ oſtendit di/
cens. k Sed terrena. i. terrenę glorię cupida: ecce termi
nus a quo: l Aīalis/ quęrēs voluptuoſa in quib⁹ delectat
ſenſus more aīaliū; nō ſpūalia in quib⁹ gaudet ſpūs: Ecce me
dium per qđ. m Diabolica: vt ad ea quę diabol⁹ ſugge/
rit. ſ. dignitates ⁊ p̄eminētias ſe ꝯuertat: Ecce finis: vt. ſ. aſcē
dat ſicut diabolus aſcēdere voluit/ cū dixit Eſa. xiiij. d. Aſcē
dam in cęlum. Terrena/ ergo ꝓpter cōcupiām oculorum.
Animalis/ ꝓpter concupiſcentiā carnis: Diabolica/ ꝓ/
pter ſupbiam vitę. j. Joh. ij. c. Omne qđ eſt in mūdo aut eſt
ꝯcupiſcētia carnis ⁊c̄. Hic ē ꝓceſſus amatorꝫ mūdi. Primo
em̄ ad diuitias anhelāt: ⁊ facti diuites diuitias viuēdo carna
lit̄ male diſpēſant: qꝛ dāt multas veſtes: multos cibos: ⁊ etiā i
malis ſe exhibēt ſocijs ſociales: vt eoꝝ amorē ⁊ fauorē acqui/
rant/ vt ab eis eligant: ⁊ hoc eſt qꝛ ad ep̄atus ⁊ alias dignita/
tes aſpirāt. Beat⁹ Bern. Tēptāt pedib⁹ ⁊ manib⁹ ⁊ ſi quō
aſcēdere valeāt in patrimonium ieſu chriſti: Sic ḡ eſt terrena
animalis: et diabolica: ſapientia mundi: quę hęc tria quęrit:
diuitias/ delitias ⁊ honores: ⁊ hoc nō eſt deſurſū: Sed cōtra
Ecc̄i. j. a. Oīs ſapientia a dn̄o deo eſt. Solutio. Sapīa mū
di ſm̄ quid eſt ſapīa ⁊ non ſimplr̄: Ecc̄⁹ vero loquit ſimplici
ter. Uel pōt ſic diſtingui: cū dr̄/ ſapīa mundi: iſte genitiuus
poteſt teneri materialiter/ vt dicat: Sapīa mūdi. i. de mūdo:
⁊ ſic ſapīa mūdi eſt ſapīa ⁊ a deo: ſic loquit Ecc̄⁹: vel finalit̄
mali. i. ad malum: ſic nō eſt a deo/ ſed ab hoīe/ vel a diabolo.
Itē Glo. dicit hic: Sapientia/ quę eſt indignans ⁊ inflata.
Cōtra Ecc̄s. j. d. Eo q̄ in multa ſapīa multa ſit idignatio: et
exponit de bona ſapientia quę deſurſum eſt: quid ergo dicit
hic? Solutio. Eſt indignatio ꝯtra pctā: de qua loquit Ecc̄s.
⁊ eſt indignatio ꝯtra paupes: de qua hic dicit. Probat autē

a Qꝫ ſi çelūm amarū habetis
b c ⁊ cōtētiones ſunt in cordib⁹
d e veſtris: nolitē gloriari ⁊ mēn
daces eſſe aduerſus veritatē.
f g Nōn eſt ēm̄ iſtā ſapientia de/
h i ſurſum deſcendēs a patre lu/
k l minū: ſed tērrena animālis di
m n abōlica. Ubi ēm̄ çelus ⁊ cōn/
o p tentio: ibi incōnſtantia ⁊ om̄ē
q r opus prauū. Quę āūt deſur/
s t ſum eſt ſapiētia/ ꝓmū q̄dē pu/
v x dica ē: dēinde pacifica: mōde
y z ſta: ſuādibil: bōnis ꝯſentiēs:
⁊ plēna miſcdia ⁊ fructib⁹ bōis:

per effectū q̄ illa ſapientia eſt deorſum dicēs: n Ubi em̄
⁊c̄. Continuatio. Uere non eſt deſurſum nec a deo. o Em̄
id eſt qꝛ. Ubi eſt çelus/ qui eſt cōmotio animi ſiue in bonū
ſiue in malum: vt dicit Glo. Zelus/ ergo in animo. i. in/
uidia: p Et contentio/ in verbis. q Ubi inconſtā/
tia: ex hoc patet q̄
non eſt deſurſum: qꝛ
ſurſum nulla ē muta/
bilitas. Ja. j. c. Apud
quē nō eſt trāſmuta/
tio ⁊c̄. r Et om̄e
opus prauum/ in
cōſpectu dei etſi ali/
q̄n bonū videat in fa
cie hominum. Hoc
enim eſt. Ubi eſt çe/
lus in mente: id eſt mala cogitatio: et contentio in ore. i. ma/
la locutio: et inconſtantia in corpore vel in ꝯuerſatione q̄ ſit
opus prauum. Unde Eſa. xiiij. g. De radice colubri egredi/
etur regulus: ⁊ ſemen eius abſorbens volucrē. i. de mala co/
gitatione doloſa locutio: ⁊ ex his incōſtantia corpis ⁊ euaga
tio ⁊ tandē ꝑuerſa operatio: s Quę aūt deſurſum eſt.
Tertia pars vbi q̄ſi ꝑ oppoſitionē ad ſapiētiā mūdi determi/
nat quę ⁊ qualis eſt ꝟa ſapiētia dei. Cōtinuatio. Sapīa mū
di talis eſt. t Aūt: id eſt ſed: Quę deſurſū eſt ſapiētia
primū quidē pudica eſt: caſte intelligit et operatur: et
hoc per temperātiā. Huic aūt virtuti cōpetit donū timoris:
ſm̄ q̄ dicit Pſ. Cōfige timore tuo carnes meas: Et ex h ſe/ Pſ. 118.
quitur prima beatitudo. ſ. humilitas vel pauptas ſpūs. Qñ
em̄ homo videt carnis miſerias/ pugnat ꝯtra eā: ⁊ tunc ſentit
eius rebellionē/ ⁊ ſic humiliat. Unde illud Mich. vj. d. In
medio tui humiliatio tua. Et ſic obtinet primā petitionē. ſ.
Sanctificet nomen tuū. Nam q̄ ſe humiliat nomen dei ſan/
ctificat in ſe. Sequit. v Deinde pacifica: ꝑ iuſticiā: pa/
cem. ſ. faciens non pacē habens. Hic em̄ pax illa quę exupe/ Phil. 4. b.
rat omnē ſenſum/ non habet: ſit tñ hic aliquid per qđ habebi
tur. Huic virtuti cōpetit donum pietatis. Juſticia em̄ docet
ſubuenire indigēti: in quo cōſiſtit opus pietatis. Et ex hoc ſe
quit ſecūda beatitudo. ſ. Beati mites: mititas eni ⁊ benigni/
tas maxime neceſſaria eſt in operibus pietatis: ⁊ ſic acquiri/
tur ſecūda petitio. ſ. Adueniat regnum tuum. De his em̄ di/
citur: Quoniā ipſi poſſidebunt terrā. Sequitur. x Mo/
deſta. Modeſtus idē eſt qđ modi eſtus. i. amor menſura/
tus. Unde modeſta/ per prudentiā. Et huic cōpetit donū
ſcientię: vt ſciat homo bene conuerſari in medio prauę ⁊ per/
uerſę nationis: et ſic cōſequit tertiam beatitudinē quę eſt lu/
ctus. Cum enim videt homo mundi miſerias ⁊ calamitates
inter quas cōuerſatur/ cogitur lugere/ vt tandē in futuro cō/
ſoletur: et per hoc ſequitur qđ tertio petitur: vt ſcꝫ ſit obedi/
ens deo: Fiat voluntas tua. Sequitur. y Suadibilis/
vt. ſ. alios ſuadere poſſit: vel alterius ſuaſioni aſſentiat ſi q̄d
minus bene fecit: ⁊ in hoc exigitur fortitudo: qꝛ ſicut dicitur
Prouerb. xvj. d. Melior eſt patiens viro forti: ⁊ qui domi/
natur animo ſuo expugnatore vrbium. Hęc aūt virtus quę
eſt fortitudo iuuat per donum fortitudinis: vt de periculis
huius mundi poſſit exui: ⁊ tunc ſitit homo ⁊ eſurit iuſticiam
quę eſt quarta beatitudo. Uñ vt reficiat petit dicens: Panē
noſtrū quotidianū ⁊c̄. ⁊ dabit ei. Sequit. z Bonis cō/
ſentiēs. i. qđ videt placere bonis ſibi nō diſplicet: ⁊ hoc fit
per fidem que facit bona ſapida: quę dirigit per donum cō/
ſilij: Et ſic conſequitur quintam beatitudinem: hanc ſcꝫ: Be
ati miſericordes. Et qꝛ miſericordi fiet miſcdia: ꝓpter hoc ſe
cure petit: Dimitte nobis debita noſtra ⁊c̄. a Plena mi/
ſericordia: id eſt operibus miſericordię: ⁊ hoc fit per ſpem
de eternis: quę meret largiendo temporalia: Et huic virtuti
competit donum intellectus qđ illuminat animam ad hoc vt
ſperet eterna. Unde Job. xxxvj. d. Annunciat de ea amico
ſuo q̄ poſſeſſio eius ſit: et ad eam poſſit aſcēdere. Donum in/
tellectus quaſi nunciat de vita eterna habenda per ſpem quā
illuminat: Et quia ſic terrena abijciuntur a corde: ꝓpter hoc
⁋ conſequitur ſextā

¶ conſequitur ſextã beatitudinem: que eſt: Beati mundo cor/
Math. 5. a. de: ⁊ ꝑpter hoc petit: ne inducat in temptationem: per quã
aliquando celeſtia appetere ꝓ terrenis relinquat. Sequitur.
a ¶ Judicans: per charitatem illuminatã ⁊ expeditam do
no ſapientie. Cum eñ ſaporat ⁊ deguſtat dulcedinẽ charita
tis non lacerat proximum vel diminuit bona eius ad commẽ/
dationem ſui. Judicans dico. b ¶ Sine ſimulatione:
Ibi enim. ſ. in charitate ſic expedita eſt experimentum non
fallax: vnde non poſtulat nec ſanctior videri ꝙ̃ ſit / nec docti/
or: ⁊ per hoc conſequitur vltimã beatitu/
dinem que eſt pax: Quia vero pax nõ eſt
perfecta vbi adhuc inſultant mala: ꝑpter
hoc petit vt ab omni malo liberetur: ⁊ da
bitur ei qḋ petit quãdo fili⁹ dei vocabit
⁊ erit receptus in eterna tabernacula: vbi
A ſancti gaudiũ ⁊ leticiã obtinebunt: ⁊ fugi/
et dolor et gemitus ab eis: Eſa. lj. d. et
xxxv. d. Septẽ iſta que hic dicunt de ſa/
pientia dei / ſunt ſeptẽ gradus porte q̄ eſt
cõtra aquilonem. i. conuerſationis ⁊ vite
ſanctor: que eſt ɔtra diabolum / qui ꝑ aq/
lonem deſignat: ſicut dicit Ezech. xl. d.
Et ſeptẽ graduũ erat aſcenſus eius. c
¶ Fruct⁹ aũt ⁊c. Hec ẽ q̄rta ps hui⁹ ſe/
cũde partis capituli: in qua oñdit fructũ ⁊ vtilitatẽ ſapiẽtie q̄
de celo deſcendit: quã ex ea habebimus in futuro / ⁊ hoc: quia
iam ante viſa eſt eius vtilitas et fructus in preſenti que in il/
lis ſeptẽ ꝓmiſſis cõſiſtit. De vtroq; ergo fructu ſapientie ce/
leſtis agit: vt ſic eos quib⁹ ſcribit alliciat ad amorem eius cõ/
tempta ſapientia mundi. Dicit ergo: Fructus. Cõtinuatio.
Quaſi nõ ſolũ eſt hec vtilitas ſapiẽtie celeſtis que ꝑdicta eſt.
d ¶ Autẽ: id eſt ſed. e ¶ Fruct⁹. i. merces. e ¶ Juſticie. i.
iuſtorũ operũ. g ¶ Seminatur: id eſt preparatur. f ¶ In
pace / eterna. h ¶ Facientibus pacem. i. opera pacis: q̄
faciunt illi qui habent ſapientiam dei que de celo deſcendit:
De hoc fructu Gal. v. d. Fructus autem ſpirit⁹ eſt charitas:
gaudium: pax: patientia: benignitas: bonitas: longanimitas:
manſuetudo: fides: modeſtia: continentia: caſtitas. Hic tria
querunt: Quare dicit ꝙ fructus hic colligendus eſt in futuro
cum hic ſeminetur / Item quare hic dicit / iuſticie: et ad Gal.
ſpũs: Item quare hic ponit tñ vnum fructum: ⁊ apoſtolus
ad Gal. xij. et quõ illi fructus duodecim diſtinguunt: Solu/
tio. Ad primũ dicendũ / ꝙ quia dicitur hic ꝙ in pace ſeminat:
id eſt ꝑpter pacẽ habẽdã eternã / ꝑpter hoc in futuro eſt colli/
gend⁹: quia pax eterna nõ eſt hic / ſed in futuro. Eſa. xxxij. d.
Sedebit populus meus in multitudine pacis: in tabernacu/
lis fiducie: in requie opulenta. Dicit aũt hic fructus effectiue
quia ſpiritus increati dei. ſ. qui in nobis iuſta facit opera: ꝓ
quibus ipſe nobis vitam eternam retribuit et ꝑpter hoc di/
citur hic fructus iuſticie / ad Gal. ꝟo dicit fructus ſpirit⁹ cre/
ati. i. anime: ⁊ ſic accipitur formaliter. Ex hoc etiã poteſt pa/
tere quare hic non ponit niſi vnus fructus: quia hic ponitur
effectiue ꝓut eſt ſpiritus increati qui eſt deus: ad Gal. vero
formaliter ꝓut. ſ. anima diſponit ad ſuas operationes. Sũt
ergo duodecim: q: nouẽ referunt ad actus interiores: tres ad
act⁹ exteriores. Primi q̄ tres ordinãt ɔcupiſcibilẽ: duo ſequẽ
tes iraſcibilẽ: quattuor alij rõnalem. De primis patet ſic.
Charitas eñ ordinat ɔcupiſcibilẽ ad deũ: gaudiũ ad ſeipſã:
eſt eñ gaudium puritas ɔſcientie: pax ad ꝓximũ. Pacẽ eñ
prout ibi ſumitur: vult hõ idem cum proximis: ⁊ ſic pertinet
ad cõcupiſcibilẽ: Alio mõ pax vt eſt finis ꝑtinet ad iraſcibilẽ.
Notandũ aũt eſt ꝙ differenter appellatur pax hic ⁊ ibi. Nam
hic dicit pax ꝑfectiſſima ordinatio ad merẽdũ ꝓut. ſ. ordinat
ad deũ / ad ſe ⁊ ad ꝓximũ. Ibi ꝟo. ſ. ad Gal. accipit pax ꝓut
tñ ordinat ad ꝓximũ. Ecce quõ tres ꝑmi ordinãt ɔcupiſcibi/
lẽ. Duo ꝟo. ſ. patiẽtia ⁊ longanimitas ordinãt iraſcibilẽ: lon/
ganimitas reſpectu finis: patiẽtia reſpectu eorum q̄ ad finem.
Alia quattuor ordinãt rõnalẽ. ſ. bonitas: benignitas: mãſuetu/
do: fides. Bonitas ad ſeipſã. Eſt eñ bonitas dulcedo animi:

a iudicãns ſine ſimulatione.
b Fructus autem iuſticie in pã
c
d
e
f ce ſeminãtur facientibus pa/
g
h cem. ¶ Ca. IIII.
i V Nde bellã et lites in
k vobis: Nõnẽ ex cõcu/
piſcentijs veſtris q̄ mi/
l litãnt in membris ve/
m
n ſtris: Cõncupiſcitis et non
o
p habetis: õccidítis ẽt çẽlatis:

benignitas ad ꝓximũ largiẽdo exteriora: mãſuetudo ad ꝓxi/
mũ dando interiora: vt hõ ſit tractabil: Et hec duo pertinẽt
ad rationẽ quo ad regimen: q: per bonum eius regimẽ fiunt.
Tunc eñ bene ordinata ẽ ratio: qñ nullis pulſat inquietudi/
nibus / opinionib⁹ / dubitationibus. Ordinat aũt tunc dupli/
citer ad ꝓximũ / tunc bene regẽdo ɔcupiſcibilẽ: vt ſua exterio
ra cõmunicet: qḋ fit ꝑ benignitatem. Eſt eñ benignitas lar/
gitas rerum: aut bene regendo iraſcibilem / vt ſcʒ non ſit intra
ctabilis / ſed ſua interiora cõmunicet: tamen ordinate et hone/
ſte: ⁊ hoc fit per mãſuetudinẽ: Fides ve/
ro rationabilẽ ordinat ad deum: ſic pa/
tet ꝙ nouẽ fructus pertinet ad actus ani/
me interiores ⁊ ordinãt tres potẽtias ani
me ſcʒ concupiſcibilem: iraſcibilem ⁊ rati
onalem: vt viſum eſt. Tres vltimi ſcʒ mo
deſtia / continentia / caſtitas / pertinent ad
actus exteriores. Continẽtia quo ad re/
preſſionem illicitorum / quo ad tactum et
guſtum. Caſtitas quo ad viſum licitum
eorum que ſunt circa tactum et guſtum.
Modeſtia ꝟo quo ad alios ſenſus.
Expoſitio. ¶ Ca. IIII
V Nde bella et lites in vo/
bis ⁊c. Hoc eſt quartum ca/
pitulum / ⁊ quarta pars hui⁹ epiſtole que dehortatur auari/
ciam: Sed q: auaricia quãdoq; eſt circa ɔcupiſcentiã vel vo
luntatem habendi diuitias: quãdoq; circa ipſum actum: pro/
pter hoc diuiditur hec pars in duas: quia in prima ſcʒ in hoc
quarto caplo dehortatur auariciam prout eſt in voluntate:
vel concupiſcentia tñ. In ſecũda ſcʒ quinto capitulo ꝓut eſt
in actu. Diuiditur autem hoc capitulũ in tres partes. In pri/
ma oſtendit eos eſſe affectos cum concupiſcentia. In ſecun/
da ponit remedium contra inordinationẽ quã faciunt concu/
piſcentie in eis: ibi: Subditi ergo eſtote deo ⁊c. In ter/
tia parte quia ita erant ceci ꝙ remedium non videbant / oſten
dit eis ſuam cecitatẽ: vt ſic eorum oculos aperiat ad vidẽdũ:
ibi: Ecce nunc qui dicitis ⁊c. Item prima pars diuidi/
tur in tres: quia primo oſtendit eos eſſe affectos concupiſcen
tijs: ibi: Unde bella. Secundo oſtendit ꝙ ſic concupiſce/
re eſt eis inutile: Et hoc probat per hoc ꝙ ipſi cõcupiſcunt ⁊
non habent: mouent membra et non accipiunt: ibi: Concu/
piſcitis ⁊c. Tertio ꝙ non ſolum eis eſt inutile ſic affici con/
cupiſcentijs: immo etiam damnabile: ibi: Adulteri. Dicit
ergo. i ¶ Unde bella ⁊c. Cõtinuatio. Fruct⁹ iuſticie ſemi/
natur in pace: quia ex ſapientia eſt pax et hic ⁊ in futuro: ſed
vos quia pacem non facitis / hunc fructũ non habetis: Unde
dicit: Unde bella et lites ſunt in vobis: ex q̄ ſcʒ tãtus
eſt fruct⁹ ſapiẽtie in qua eſtis edocti. Et reſpõdent. k ¶ Nõ/
ne ex concupiſcentijs veſtris: id eſt quia male diuitias
concupiſcitis. q. d. immo: Cõtra illud Eccl. xviij. d. Poſt cõ/
cupiſcentias tuas nõ eas / et a voluntate tua cõuertere: ſi pre/
ſtes anime tue concupiſcentias eius: facies te in gaudium ini
micis tuis. Seneca. Quietiſſimam vitam ducerẽt homines:
ſi meum et tuum de medio tollerent. l ¶ Que militant in
membris veſtris: Et ſi hoc eſt tamen nõ regnẽt. Roma.
vj. b. Non regnet peccatum in veſtro mortali corpore. Mi/
litare ſonat pugnam ⁊ conflictum: non victoriam vel domi/
nium: ⁊ caro noſtra quaſi ſemper pugnat et confligit contra
nos: ſed hoc cauẽdum eſt ne vnq; dominetur. Eccl. xxxiij. c.
Filio et mulieri / fratri ⁊ amico non des poteſtatem ſuper te
in vita tua. j. Pet. ij. b. Obſecro vos tanq; aduenas / ⁊ pere/
grinos abſtinere a carnalibus deſiderijs que militant aduer/
ſus animam. Oſtenſo ꝙ ipſi concupiſcentijs affecti ſunt / de/
hortatur eis hmõi: quia ſicut concupiſcere eſt inutile eis:
Unde dicit. m ¶ Cõcupiſcitis et non habetis: qḋ con/
cupieratis. Et quia concupiſcentia cum cõceperit parit pec/
catum: ſicut dictum eſt ſupra. j. b. propter hoc ſequitur hic
n ¶ Occiditis: ſcʒ vt habeatis. o ¶ Et / ſupple ſi non pote/
ſtis occidere / p ¶ Zelatis: id eſt inuidetis ex indignatione
¶ Et tñ adhuc non

℞ a ¶Et tñ adhuc/ nō poteſtis adipi.i.habere. Fugiūt em̄ a vobis ea q̄ male cupitis. Eccl.xj.b. Si ſecutꝰ fueris nō apprehēdes: ſi ꝓcucurreris nō effugies. Uel Adipiſci.i.poſſidere cū habetis. Job.xx.c. Cū habuerit qđ ꝯcupierat poſſidere nō poterit. Uñ ſublatꝰ eſt de medio: Luce.xij.c. Stulte hac nocte animā tuā repetēt a te: q̄ autē paraſti cuiꝰ erūt? Reſpōdet Eccꝰ.x.b Cū morief hō here/ditabit ſerpētes.i.parētes diuitijs: beſtias id eſt demones aīa ſua: ⁊ vermes corpore: et q̄libet hoꝝ triū non daret partē ſuā pro alijs duabꝰ. Uel Adipiſci.i.repleri ex eis: vacua em̄ ſūt: ⁊ om̄e tale attractiuū eſt. Tria em̄ ſūt attractiua/ vt dic̄ auicēna: Uacuū/ſimile ⁊ calidū: vacuū ꝓpter defectū ⁊ per cauſam materialē: ſimile vt finis: calidū vt efficiens: q̄ꝛ q̄ tpalia vacua ſūt/cām habēt attractionis: ⁊ ideo nō replent Eccl.xj.b. Eſt hō laborās ⁊ feſtinās ⁊ dolēs impius: ⁊ tanto magis nō abundabit. b ¶Litigatis/in cauſis ⁊ placitis corā iudicibus eccleſiaſticis. c ¶Et belligeratis/ in foro ſeculari corā ꝓpoſitis. d ¶Et nō habetis/ decidētes a cā. Et hoꝝ rationē ſubiūgit/ dicēs: e ¶Propꝭ qđ nō: id eſt ꝓpter hoc ꝙ recte vel digne f ¶Nō poſtulatis: ſꝫ cū iniuria ⁊ iniuſte: nec a deo poſcitis vt debetꝭ: Et q̄ꝛ poſſūt ipſi dicere: imo a deo petimꝰ: Rñdet/ veꝝ ē/ g ¶Petitis/nō ad neceſſitatē/ſꝫ ad ſupfluitatē ⁊ voluptatē. h ¶Et/iō/nō accipitis eo ꝙ male petatꝭ: magꝭ illa q̄ꝫ deū diligēdo: qđ patet: q̄ꝛ ꝓpꝭ illa habēda ſi poſſitis recte: ſi ñ/q̄cūq3 mō ꝓximos ſcandaliçatis: ꝓpter q̄s chriſtus mortuus eſt. j. Corꝭ.viij.d. Si eni recte a deo peteretis/certū eſt ꝙ accipetis: neq3 em̄ ſolū ſpūalia dat deꝰ: immo etiā tpalia ad neceſſitatē ꝓuidet ſeruis ſuis. Joh.xvj.c. Amen amē dico vobis q̄cq̄d petieritis patrē in noīe meo dabit vobis. Sꝫ ecōuerſo: quid accidit vobis/q̄ꝛ nō petitis vt debetis? Hoc.ſ. i ¶Et in ꝯcupiſcētijs vr̄is inſumatis.i.nō ſumatis: ꝓpter hoc ꝙ male cupitis. Uel/cōſumatis/ea q̄ petitis/in cōcupiſcētijs vr̄is.i.male in gula ⁊ luxurijs. Uel inſumatis.i.conſumatis vos metipſos i deſiderio habēdi: Et huic ꝯcordat alia lr̄a q̄ habet inſumami.i.ꝯſumamini. k ¶Adulteri. Hic tertio oñdit ꝙ nō ſolū ꝯcupiſcūt inutiliter: immo etiā dānabiliter: ne ſoli illi q̄ apte blaſphemāt puteꝭ eſſe inimici dei: de quibꝰ dixit.ꝫ.ij.b. Nōne diuites opprimūt vos ⁊c̄. oſtēdit hic ꝙ oēs mūdi amatores ſunt inimici dei dicēs: Adulteri: q̄ vero ſpōſo relicto tpalibꝰ tāq3 fornicarijs adheretis. l ¶Neſcitis.q.d.immo ſcitis. Uñ magis dānabiles eſtis. m ¶Quia amicitia huiꝰ mūdi inimica eſt deo. Et cū dicit/ huiꝰ/ abuſionē notat non ſubſtātiā mūdi.q.d.nō poteſtis deo ſeruire ⁊ mā/mone: Lucꝭ.xvj.c. Et q̄re? Eſa.rñdet.xxviij.f. Coanguſtatū eſt em̄ ſtratū/ita vt alter decidat: ⁊ palliū breue vtrūq3 operire nō pōt. Q̄ꝛ ꝟo ita ſit ꝙ amicus huiꝰ mūdi inimicus ſit dei: hoc oſtendit triplici argumēto: quoꝝ primū ſumptū eſt a cā formali: ibi: Quicūq3 ⁊c̄. Secūdū ab auctoritate: ibi: An putatis ⁊c̄. Tertiū a cauſa efficiēte: ibi: Ad inuidiā ⁊c̄. Dicit ḡ. n ¶Quicūq3. Cōcluſio eſt q̄ ſequiꝭ ex ꝓmiſſis ꝑ locū a cā formali/ſic: Quē informat amoꝛ mūdi ipſe caret amore dei: ergo quicūq3 voluerit eē amicꝰ huiꝰ ſeculi/diligēdo ſupra deū ea q̄ ſūt mūdi/ inimicus dei conſtituiꝭ hoc ipſo ꝙ tpalia ꝓponit deo. Uñ Lucꝭ.xiiij.f. Si q̄s venit ad me ⁊ nō odit patrē ſuū ⁊ matrē ⁊ vxorem ⁊ filios ⁊ frēs ⁊ ſorores: adhuc aūt ⁊ aīam ſuā nō pōt meꝰ eſſe diſcipulus: multo magis q̄ tpalia ſūt odiēda ꝓpꝭ ipm̄. Cū dic̄: Uoluerit/notatur libertas arbitrij. Eccl.xv.d. Ante hoīeꝫ vita ⁊ mors: bonū ⁊ malū qđ placuit ei dabiꝭ illi. Item notaꝭ ꝙ nō ſolū q̄ eſt amicus huiꝰ mundi eſt deo inimicus: ſed q̄ vult eſſe ac ſi non poſſet. Uñ Matth.v.a. Beati paupes ſpū.i.volūtate/ꝑ ꝯſi/gnificationē tpis: Quia voluerit.ſ. eſt futuri ſbiūctiui: notaꝭ ꝑſeuerātia: q̄ꝛ ſi q̄s aliq̄ñ fuit amicꝰ huiꝰ mūdi: ſed tñ poſtea ꝓpter deū cōtemnit/nō excludiꝭ ꝓpꝭ illud ab amore dei. Uerum eſt q̄ñ ad deū redit. Hiere.iij.a. Fornicata es cū amatoribus multis: tamē reuertere ad me ⁊ ego recipiā te. o ¶An putatis. Hic ꝓbat idē qđ ſupra ꝑ locū ab auctoritate/dicēs: An putatis quia ſcptura dicat inaniter: h.ſ.ꝙ ſeparari debemꝰ ab amore mūdi.q.d. nō debetis hoc putare. Dic̄ aūt ſcriptura h̄ i multis locis. Deuꝭ.vij.a. Non inibis fedus cum eis.i.cū amatoribus mundi: Roma.xij.a. Nolite conformari huic ſeculo. p ¶Ad inuidiā ⁊c̄. Hic probat idem qđ ſupra per locum a cauſa efficiēte. Et exponiꝭ hoc verbū quinq3 modis: Quia interrogatiue ⁊ ſine negatiōe. Uno mō ſic: r ¶Spūs ſctūs.ſ. s ¶Qui habitat in vob/ datꝰ in baptiſmo: q ¶Cōcupiſcit/ne ipſe/ad inuidiā.i.efficit ipſe vt vos inuideatꝭ vobis inuicem.q.d.nō. Unde ſequiꝭ. t ¶Maiorē aūt dat gratiam.i.ex gratia ſua bene vos facit operari: vnde poteſtis prouehi ad maiora q̄ꝫ ſint temporalia. Et ꝙ ſpiritꝰ ſanctꝰ non incitat vos ad inuidiam/hoc probat per auctoritatē ſcripture dicēs. v ¶Propꝭ qđ.ſ.q̄ꝛ nō fac̄ vos inuidere/dicit ſcriptura.ſ. vel ipſe ſpūſſctūs in ſcriptura. Prouerb.iij.d. ſm aliā litteram/vbi nos habemus/ Ipſe deludet deluſores: manſuetis aūt dabit gratiam: ſic dicunt quidam. Uel poteſt dici ꝙ de illo loco ſumptum eſt Prouer.xxix.d.ſ. Superbū ſequitur humilitas: humilem autem ſpiritū ſuſcipiet gloria. Et quid dicit: x ¶Deꝰ ſuperbis reſiſtit: Ecce ꝙ nō facit inuidere: quia ex ſuperbia naſciꝭ inuidia. Eſa.ij.c. Dies domini ſuper omnē arrogantem et ſuperbum: Sed q̄re hoc dicitur magis de ſuperbia q̄ꝫ de alijs peccatis: cū tñ deꝰ omnibus reſiſtat? Solutio. Quia ſuperbꝰ ſemper ſeipſum eleuat ꝯtra deum opprimendo pauperes ⁊ hmōi qđ non faciūt alij peccatores: ſed quaſi latent ⁊ fugiūt. y ¶Humilibꝰ autē dat gratiā. Ecce qđ dixit: Maiorē aūt ⁊c̄. Matth.xj.d. Diſcite a me q̄ꝛ mitis ſū ⁊ humilis corde. Eſa.lxvj.a. Ad quē reſpiciā niſi ad pauperculū ⁊ contritū ſpiritu/ ⁊ trementem ſermones meos? Itē remiſſiue exponiꝭ q̄tuoꝛ modis. Primo mō cū negatiōe/ ſic: Ad inuidiā nō ꝯcupiſcit ſpiritus q̄ habitat in vobis.i.ſpūſſctūs ⁊c̄. vt prius nō facit vos inuidere vnū alteri: vñ ſequunꭍ lites ⁊ iniurie: ⁊ vindicte: q̄ oīa ſequunꭍ amatores mūdi: ſed potiꝰ facit vos ꝯcordes. j. Corꝭ.xiiij.f. Nō em̄ diſſenſionis eſt deꝰ/ſed pacis: Cetera nō mutanꭍ. Itē remiſſiue ⁊ ſine negatiōe tripꝭr. Primo ſic: r Spūs/ſctūs.ſ. vt ꝑus. s ¶Qui hītat i vob ꝯcupiſcit ad inuidiā.i. ꝯ inuidiā.i.h̄ deſiderat vt inuidia tollaꭍ. Sap.j.a. Spūſſctūs diſcipline effugiet fictum ⁊ auferet ſe a cogitatiōibꝰ q̄ ſūt ſine intellectu.i.ſine vigore ⁊ vi ⁊ cognitione dei: q̄les ſūt cogitatōes inuidi. Job.v.a. Paruulū occidit īuidia. Gregꝰ. Niſi ſe minorē crederet nō īuideret: Ecce quō nō habēt vigorē ſue cogitationes. Sap.ij.d. Inuidia diaboli mors introiuit in orbē teraꝝ. Nō aūt bñ ꝯueniūt diabolꝰ ⁊ ſpūſſctūs: Uñ ſi a diabolo ē inuidia/nō ē a ſpūſctō. Itē ſcdo mō ſic. Spūs/ſctūs: vt ꝑus. Cōcupiſcit ad iuidiā mūdi.ſ.i.cupit vt vos inuideatꭍ.i.odiatis mūdū.i. vt nō ametiſ. j. Joh.ij.b. Nolite diligere mūdū neq3 ea q̄ i mūdo ſūt: Et q̄re/reddit cām: q̄ꝛ ſi q̄s dilexerit mundū/non eſt charitas patris in eo.i.ſpūſſanctus q̄ eſt amoꝛ patris ⁊ filij. Tertio modo exponiꭍ de ſupfluo de ſpū hoīs.ſ. de ſēſualitate: q̄ hoīem quodāmō inducit ad hoc ꝯcupiſcēdo res alterius inuidēs alteri/ſic. r ¶Spūs.i.ſenſualitas. s ¶Qui habitat i vobis.i.q̄. Ro.vij.d. Uideo aliā legē in mēbꝛis meis repugnantē legi mētis mee. De hoc dictū eſt ſup eodē. Ex cōcupiſcētijs ve

℞ ſtris que militāt

a et nōn poteſtis adipiſci. Litigātis et bělligeratis ⁊ nō habētis ꝓpꝭ qđ nō pōſtulatis. Pěttitis ⁊ nō ǎccipitis eo ꝙ male petatis: vt in cōcupiſcētijs veſtris inſumatis. Adūlteri/nėſcitis q̄ꝛ ǎmicitia huiꝰ mūdi inimica ē deo? Quicūq3 ergo voluerit amicꝰ eſſe ſeculi huiꝰ: inimicus dei cōſtituiꭍ. An pūtatis q̄ꝛ ianiꭍ ſcptura dicat: ǎd iuidiā ꝯcūpiſcit ſpiritꝰ q̄ hǎbitat in vobis? Maiorē aūt dat gratiā. Prōpter quod dicit: Deus ſuperbis reſiſtit: hūmilibꝰ aūt dat graꝫ.

B

ſtris q̄ militāt in mēbris veſtris. Hic inquā ſpūs: Cōcupi/
ſcit.i.facit ꝯcupiſcere res alioꝝ. Ad inuidiam/ q̄ ex hoc ſe/
Horati⁹ i eplis quit ꝙ inuidēt aliis. Vñ illud: Inuid⁹ alterius reb⁹ marceſcit
Ouidi⁹ de arte opimis. Et alibi. Vicinūq; pec⁹ grādi⁹ vber habet. Sic ḡ di/
ſtinguit lit̃a vt fiat period⁹ ibi: Scriptura dicat /ſub in/
terrogatiōe. Et poſt
a ibi: Qui habi/
tat in vobis: ſimi/
liter ſb introgatiōe
et ſine negatiōe. Et
hec eſt melioꝛ pun/
ctatio: Vel poteſt to
tum poni ſub vna in
terrogatiōe vſq; huc
Qui habitat in
voƀ. Si ē ibi/ nō re
miſſiue legit/ ſic: Ad inuidiā nō ꝯcupiſcit ſpūs q̄ habi/
tat i voƀ: maioꝛē aūt dat graꝫ: period⁹. Si remiſſiue ⁊ ſi
ne negatiōe ſit ibi ꝑiod⁹ ſb introgatiōe: ſcptura dicat: ⁊ p⁹
ibi remiſſiue: qui habitat in voƀ: maioꝛē ⁊c. Hec nō mu/
tant a prima expoſitione. Sequit. a Subditi ergo ⁊c.
Scđa pars in q̄ ponit remedia ꝯtra inoꝛdinationē quā faci/
unt ex ꝯcupiſcētia. Et primo ꝯtra inordinationē quā faciūt er/
ga deū: ibi: Subditi ḡ ⁊c. Secundo ponit remedia ꝯtra in/
ordinationē quā fac̄ cōcupiſcētia ad ꝓximū: ibi: Nolite de/
trahere ⁊c. Et ſm hoc hec pars habet duas. In prima di/
cit q̄ttuoꝛ. Primo oſtēdit ꝙ deo debemus ſubiici: ibi: Sub/
diti. Secūdo oſtēdit modū: ibi: Appropinq̄te ⁊c. Ter/
tio cauſam: Et appropinq̄bit. Quarto fructū vel vtilita/
tem: Et exaltabit vos. Dic̄ ergo. Subditi ⁊c. Cōtinua
tio: Quaſi deus humilibus dat gratiā: humilitas aūt ſubiicit
deo: ergo ſubditi eſtote deo/ per humilitatē cordis et hu/
miliationē corꝑis: vt ⁊ deum corde colatis: captiuitates intel/
lectū in obſequiū fidei.ii. Coꝛ.x.b. Et corde adoret. Math.
iiii.b. Dominū deum tuum adorabis genua flectendo ⁊ cete/
ris geſtib⁹ corꝑis venerādo. b Reſiſtite aūt diabolo et
fugiet a vobis: Sic enī deuincit diabol⁹. Vnde.i. Pet.v.
c. Cui reſiſtite fortes in fide. Sicut ecōuerſo fugiendo vincit
venus.i. Coꝛ.vi.d. Fugite fornicationem. Vñ ꝟſus. Cede
ven⁹ cedit/ iſta magis improba ledit: Qua ſpecie martis ce/
Al. † Que pri⁹ dit victoria parthis † Cypris eo marte vel ea deuincitur ar/
te. Argumentū eſt hic ꝙ diabolus ſemel deuictus nunq̄ po/
ſtea temptat de eo in quo vict⁹ ē. c Appropinq̄te deo/
per humilitatem ⁊ bona opera: dicit Glo. Ecce modus quo
poſſum⁹ deo ſubiici. Et notant duo: ſpes ⁊ humilitas: q2 ap
propinquare debemus per ſpem .i. conſiderare nos ꝓpe ipm
non ſimul/ ſed citra ipſum per humilitatē. Appropinqua/
te deo/ vt miſeri ad miſericordē: vt nudi ad diuitem: vt fame
lici ad panem: vt infirmi ad medicum: vt ſerui ad dñm: vt di/
ſcipuli ad magiſtrū: vt ceci ad lumen: vt frigidi ad ignē. Luc.
xv.a. Erant appropinquantes ei.i. ieſu phariſei ⁊ peccatores
vt audirēt eū. d Et appropinquabit vobis/ liberādo
ab anguſtiis/ gratiā dando/ ⁊ de virtute in virtutem ꝓmouen
Pš.90. do: Ecce cauſa q̄re appropinquandū eſt ei. Pš. Cū ipo ſum
Pš.83. in tribulatione: Et alibi: Gratiā ⁊ gloꝛiam dabit dñs. Deut.
xxxiii.a. Qui appropinquāt pedib⁹ eius /accipient de doctri/
na eius. e Emundate ⁊c. Hic oſtendit qualiter eſt ap/
propinquandum: quia exterius per bona opera: interius per
mundiciā cordis. Primo dicit. Emūdate man⁹.i. ab ope/
ribus malis ceſſate vos.ſ. qui hucuſq; fuiſtis peccatores: vt
ſi quos malo corrupiſtis exēplo/ reficiatis bono. Et q2 nō ſuffi
ciunt exteriora opera niſi ⁊ ſit interius in corde mundicia: ꝓ/
pter hoc ſequitur. f Et purificate corda/ ſolū dei amo/
rē in corde retinendo ⁊ amorē mūdi abiiciendo. Vos ſcꝫ qui
fuiſtis/ g Duplices animo: verbis deū diligēdo: ⁊ cor/
de ⁊ opere tp̄alia ſequēdo. Titū.i.d. Confitent ſe noſſe deum
factis aūt negāt. Eccl.ii.c. Ve duplici corde. Quia ſup.i.b.
Vir duplex animo incōſtans eſt in omnib⁹ viis ſuis. Mun/
dum eſt coꝛ: quando temporalia ſub deo diligunt/ licet plus
debito ⁊ cum peccato veniali/ nondū purum. Sed purum eſt
quando diligunt in recta linea/ non plus debito nec cum veni

a Subditi ergo eſtote deo: reſi/
b ſtite aūt diabolo: ⁊ fugiet a vo
c bis. Appropinq̄te deo ⁊ ap/
d e propinq̄bit vobis. Emūdate
f man⁹ peccatores ⁊ purificate
g h corda duplices aīo. Miſeri
i k eſtote ⁊ lugete ⁊ ploꝛate: riſus
l veſter in luctum conuertatur
m et gaudium in meroꝛem. Hu/
n miliamini in conſpectu domi/
o p ni et exaltabit vos. Nolite de
trahere alterutrū fratres mei.

ali peccato. Primi edificāt lignū fenū et ſtipulā.i. peccata ve/
nialia. Secūdi argentū aurū et lapides p̄cioſos.i. Coꝛ.iii.c.
Sꝫ tūc pulchꝝ ē coꝛ: quādo tp̄alia oīno abiiciunt/ ſm conſili/
um dñi Math.xix.c. Vade ⁊ vende omnia que poſſides ⁊c.
Vñ dr̄ Eccl.xxiiii.c. Ego mater pulchꝛe dilectiōis. h Mi/
ſeri eſtote: veſtras
miſerias ⁊ pctā recoꝛ
dādo ⁊ recognoſcēdo:
ꝯtra gloꝛiā quā i pec
cando habuiſtis. i
Lugete/ pro deſi/
derio celeſtis patrie.
k Riſus veſter/
que prius habuiſtis
de vanitatib⁹ ſeculi.
l Conuertatur
i luctū: ꝓ incolatu p̄ſentꝭ miſerie. Eccs.ii.a. Riſū reputaui
errorē ⁊ gaudio dixi: q̄d fruſtra decipieris. m Et gaudiū
ꝯuertat/ i meroꝛē: ꝓ ſtatu culpe p̄terite. Propt̄ h legit dñs Dñs te
ter fleuiſſe. Pro deſiderio p̄rie fleuit i cruce: ſic̄ dic apl's Heb tur fle
v.b. Cū clamoꝛe valido ⁊ lachrymis offerēs exaudit⁹ ē ꝓ ſua re
uerētia. Itē ꝓ incolatu hui⁹ mūdi fleuit: qñ lazaꝝ ſuſcitauit.
Joh.xi.e. Itē ꝓ ſtatu culpe vl̄ pctī: qñ fleuit ſup ciuitatē quā
videbat obſtinatā i pctis: Luc.xix.g. Propt̄ h dic̄ q̄ſi p̄dicē/
do ſalomō/ Prouer.xiiii.b. Riſus doloꝛe miſcebit ⁊ extrema
gaudii luct⁹ occupat. Bonū aūt ē lugere h: q2 q̄ lugēt cōſola/
bunt: Mat.v.a. Hiere.xxxi.c. Cōuertā luctū eoꝝ i gaudiū ⁊
ꝯſolaboꝛ eos: ⁊ letificabo a doloꝛe ſuo. Joh.xvi.d. Vos aūt
ꝯtriſtabimini: ſꝫ triſticia vr̄a ꝯuertet in gaudiū. Tria dixit: q̄
primū ꝑtinet ad bonoꝝ operū tā interioꝝ q̄ꝫ exterioꝝ ꝑpetra
tionē: ibi: Emūdate ⁊ purificate. Secūdū ad tribulatio/
nū ⁊ tēptationū ꝑpeſſionē: ibi: Miſeri eſtote. Tertiū.ſ. luct⁹
ad ſui corꝑis vilificationē ⁊ q̄ſi abiectionē: ibi: Lugete ⁊c.
Vel emūdate/ vt reſiſtatis diabolo apte tēptāti. Purifica/
te: vt reſiſtatis ei occulte pulſāti: Et h ꝯ tria de q̄b⁹ tēptat. Cō
tra ꝯcupiſcētiā carnis: Vñ dic/ Miſeri. Cōtra ſuꝑbiā vite:
Vñ dic/ Riſ⁹ vr̄. Cōtra ꝯcupiſcētiā oculoꝝ: Vñ dic/ Luge
te. Sequit: n Hūiliami ⁊c. Hic ē fruct⁹.ſ. hūilitat̄ in p̄ñti
⁊ exaltatio in futuro: q̄ſi ḡ ex p̄miſſis ꝯcludēs dic: Hūiliami
in ꝯſpectu dñi.i. i cordib⁹ vr̄is: vbi dñs ꝯſpic.i. Reg.xvi
b. Hō videt q̄ parēt: de⁹ aūt intuet coꝛ. De h dicit Ecc⁹.iii.c.
Quāto magn⁹ es/ hūilia te in oīb⁹. Sꝫ ſūt q̄ interi⁹ ſūt lupi ra
paces: ⁊ tñ exteri⁹ ſe hūiliāt et habitu ⁊ geſtu: vt hypocrite:
De q̄b⁹ dic̄ Ecc⁹.xix.d. Eſt q̄ nequit ſe humiliat: ⁊ interiora
ei⁹ ſūt plena dolo. Humiliamini: ḡ in p̄ñti. o Et exalta/
bit vos/ dñs.ſ. in futuro. Luce.i.e. Et exaltauit humiles.
Sile.i. Pet.v.b. Hūiliamini ſub potēti manu dei/ vt vos ex
altet i tp̄e viſitatiōis. p Nolite detrahere ⁊c. Hic ponit
remediū ꝯ inordinationē quā facit ꝯcupia in ꝓximū.ſ. vt nō
detrahat vnus alii. Qui eñ nō vult detrahere/ nō odit ꝓxi/
mū: ⁊ ſic res ei⁹ male vel ad ſuꝑfluitatē non ꝯcupiſcit. Ponit
aūt duas cauſas q̄re nō ē detrahēdū. Prima ē: q2 q̄ detrahit
ꝓximo/ detrahit legi: ⁊ ita deo q̄ legē dedit: ibi: Qui detra
hit ⁊c. Alia cā eſt: q2 ſi frater bon⁹ eſt/ nō eſt ei detrahēdū: ſi
mal⁹/ habet iudicē deū: Vñ tu nō debes iudicare eū/ vel de/
trahere: ibi: Unus eſt eñ ⁊c. Dicit ḡ. Nolite: q̄ſi nō ſolū
erga deū boni ſitis: imo erga ꝓximū. Vñ/ Nolite detra/
here frēs mei alterutrū.i. vn⁹ alii. Prouer.iiii.d. Remo
ue a te os prauū/ ⁊ labia detrahētia ꝓcul ſint a te. Nota ꝙ nō
dicit Jacob⁹/ nō detrahatis/ ſꝫ nolite detrahere: vt ſic etiā ꝓ/
hibeat volūtatē. Multi eñ nō detrahūt q̄ libēter detraherēt
ſi auderēt. Detrahere aūt ē de bono aliq̄d minuēdo trahere.
Detractoꝛ aūt in q̄ttuoꝛ offēdit: Quia deo facit iniuriā/ cui⁹ Detract
facture detrahit cum deberet in ea delectari. Pš. Delectaſti tuor offe
me dñe in factura tua. Item ſibi facit violentiā. Cuiuſlibet Pš.91
eñ hominis natura eſt alium diligere: ſicut etiā patet in aliis
aīalibus: q2 oē aīal diligit aīal ſue ſpeciei. Vñ Eccl.xxvii.
b. Volatilia ad ſibi ſimilia cōueniūt. ⁊ veritas ad eos qui ope
rant illā reuertet. Itē bono violentiā facit: q2 oē bonū lauda/
bile. Itē ꝓximū ledit cui⁹ bonū minuit: Propter hec oīa dic̄ Pš.10
Pš. Detrahentē ſecreto ꝓximo ſuo hunc ꝑſequebar: Et oñ/
dit cauſam vnā

a Qui detrahit fratri aut q̃ iudi
cat fratrẽ ſuũ: detrahit legi et
b iudicat legez. Si aũt iudicas
legẽ: nõ es factor legis ſed iu
c dex. Un⁹ eſt eñ legiſlator ⁊ iu
d dex q̃ poteſt pdere ⁊ liberare.
e Tu aũt q̃s es qui iudicas p
f
g ximũ tuũ? Ecce nũc q̃ dicitis:
h hodie aut craſtino ibimus in
illã ciuitatẽ/ ⁊ faciem⁹ ibi q̃dẽ
annũ ⁊ mercabimur ⁊ lucꝝ fa
i ciemus/ q̃ ignoratis q̃d ſit in
k
l craſtinũ. Que eſt eñ vita ve
m ſtra? Vapor ẽ ad modicũ pa
n
o rens: ⁊ deinceps exterminabit
p pro eo vt dicatis: Si dom. n⁹
q
r voluerit: ⁊ ſi vixerimus facie
s mus hoc aut illud. Nũc aũt
t
v exultatis i ſuperbijs veſtris.
x Omnis exultatio talis mali
y gna ẽ. Scienti igit bonũ face
re ⁊ nõ facienti/ peccatũ ẽ illi.

H Ic dat cauſam vnã quare nõ eſt detrahendũ dicẽs: a Qui detrahit fratri: aut q̃ iudicat fratrẽ/ detrahit legi et iudicat legẽ. Reddãtur ſingula ſingulis. Leuit. xix. c. Juſte proximo tuo iudica: nec eris criminator: nec ſuſurro in pplis. Et Ro. xiiij. a. Tu q̃s es qui iudicas ſeruum alienũ: ſuo domino ſtat aut cadit: ſtabit autẽ. Judicare legẽ vel detrahere/ eſt facientẽ legis p̃cepta/ malum vel dicere vel iudicare: Et tali fiet iudiciũ ſine miſcdia: Supra. ij. c. b Si aũt iudicas legẽ nõ es legis factor/ ſed iudex. i. vituperator: vt dicit Glo. ⁊ ſic tranſgreſſor: ⁊ io puniẽdus. Heb. x. c. Jrritã q̃s faciẽs legẽ moyſi/ ſine miſeratiõe duob⁹ aut trib⁹ morit teſtib⁹ ⁊c. Et q̃ talis ſit puniẽdus oſtẽdit. c Unus eſt eni legiſlator et iudex/ de⁹. ſ. ꝑpt q̃d puniet trãſgreſſores. Uñ ſequit. d Qui pot pdere ⁊ liberare. i. Reg. ij. a. Dñs mortificat ⁊ viuificat: deducit ad infernos ⁊ reducit: Perdere põt malos in gehẽna. Luce. xij. a. Oñdã vob quẽ timeatis: eũ timete q̃ poſtquã occiderit habet poteſtatẽ mittere in gehennã. Jtẽ ſaluare bonos in gloria. Ro. ij. b. Gloria ⁊ honor ⁊ pax omi operãti bonum. Un⁹ eſt iudex. Act. x. f. Jpſe eſt q̃ ꝯſtitutus eſt a deo iudex viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ. Et ita ſi nõ facis q̃d debes ⁊ vſurpas q̃ nõ debes/ nihil reſtat niſi vt puniari ab eo: Qui pt ⁊c. Et eſt hec ſcda cauſa q̃re nõ eſt detrahendũ: q2 ſi mal⁹ eſt frater/ habet iudicẽ aliũ q̃ te. e Tu aũt q̃s es q̃ iudicas pximũ tuũ? q. d. tu forſitan in nullo ſuperas eũ quẽ iudicas. Uñ Greg⁹. Cogitare debem⁹ cũ aliquẽ redarguim⁹: q2 aut ĩ eiſdẽ pctis fuim⁹: aut certe eſſe potuim⁹: ⁊ ſic cũ mãſuetudine corripim⁹. f Ecce nũc q̃ dicitis. Hec eſt tertia pars in qua cecitatẽ eoꝝ aperit qui nõ videbãt remedia appoſita et ſibi data. Et diuidit in tres ptes. Primo oñdit cecitatẽ q̃ pueniebat ex eo q̃ nõ attẽdebãt q̃ vel q̃les eſſent: ⁊ ſic derogabãt deo pmittentes ſibi lucra: ibi: Hodie ⁊c. Scdo quaſi collyriũ ſup hanc cecitatẽ apponit: vt ſanet eos. ſ. infirmitatẽ tã ex parte aie q̃ ex parte corpis: ibi: Qui ignoratis. Tertio quaſi ex his ꝯcludit: ibi: Nunc aũt exultatis ⁊c. Dicit ḡ. Ecce: q̃ſi vitãda eſt detractio: ſed/ ecce nunc/ aliud. ſ. vitium ẽ in vobis. g Qui dicitis/ ſtulte vobiſipſis lõga vite ſpacia ꝓponẽtes cũ illo diuite Luce. xij. c. Aia mea habes bona poſita in ãnos plurimos: comede/ bibe/ epulare. Et q̃d dicitis: hoc. ſ. h Hodie aut craſtino ibim⁹ i illã ciuitatẽ ⁊ faciem⁹ ibi q̃dẽ annũ ⁊ mercabimur ⁊ lucrũ. i. multa acq̃rim⁹. De hoc aũt redarguit eos q̃ ſine ꝯditione longã vitã ſibi pmittẽtes/ multa lucrari credebãt ꝓprijs laborib⁹ et nõ attribuũt ſuũ lucrũ vel pfectũ deo. Uñ dicit Glo. Multimodã ſtulticiã notat: q2 ⁊ de lucroꝝ augmẽto agũt: ⁊ ſe multo tpe victuros arbitrant: nõ attẽdentes illud Eccl. xviij. a. Numerus dierũ hoim vt multũ cẽtũ anni ⁊ ſue poteſtatis eſtimãt vt annũ faciũt: cũ tñ ignorãt q̃d eis ſit futurũ mali ſup terrã. Eccs. xj. b. Quõ ignoras q̃ ſit via ſpũs: in q̃ rõne cõpingant oſſa in vẽtre p̃gnantis: ſic neſcis opa dei q̃ fabricator eſt oim. i Qui ignoratis. Hic eoꝝ oculos apit collyrio infirmitatis. Uñ pmo oñdit eoꝝ ĩfirmitates ex pte aie dicẽs: Qui ignoratis: q̃ſi ꝑ dicit/ qui. i. q2 ignoratis ⁊c. Uel ſic. Hoc dicit: q2 eſtis illi/ Qui ignoratis q̃d ſit i craſtinũ: q2 Eccs. ix. a. Oia in futurũ ſeruant incerta. Hic ponit cecitas ex pte cãe formalis. Prouer. xxvij. a. Ne glorieris in craſtinũ: ignoras q̃d ſuppuẽtura pariat dies. k Que ẽ eni. Hic oñdit infirmitatẽ vel ꝯditionẽ ex parte corpis: ⁊ tãgit hic cecitas ex pte cauſe materialis. Cõtinuatio. Quaſi nõ deberis hec vobis pmittere. l Eni. i. q2. k Que eſt vita vr̃a. i. q̃ breuis: ⁊ fidei. m Vapor ẽ ad modicũ parẽs. Geñ. xlvij. b. Dies pegrinatiõis vite mee cẽtũ trigĩta annoꝝ ſũt parui ⁊ mali. Dic autẽ. Vapor: q2 vita nõ eſt niſi pticularis diſſolutio: q̃ tandẽ ducit ad vtilẽ: Sap. v. c. Et nos nati ꝯtinuo deſinimus eſſe: Sed ſicut ſcitis expſſũ ſignũ ẽ dãnationis q̃ñ hõ in morte inducit/ nec dñm requirit: Sicut legit de aſa rege iuda. ij. Paral. xvj. d. Egrotauit aſa ãno triceſimonono regni ſui dolore pedũ vehemẽtiſſimo: ⁊ nec in infirmitate q̃ſiuit dñm: ſed magis i medicoꝝ arte cõfiſus ẽ. Multi adhuc hodie ſũt tales: cũ tñ dicat Pſ. Qm̃ nõ eſt in morte q̃ memor ſit tui. Hec eni vita mors ẽ particularis: Uñ mirũ ẽ q̃ in morte oblit⁹ eſt de⁹ ab illis: Dicit aũt: Ad modicũ parẽs: ꝓpter vegetationẽ q̃ hic durat: ſed in futuro nõ erit: vita aũt erit in futuro: Uel dicit parẽs: q2 ſic dicit Seneca: Expecta iã ⁊ nõ eris: ad lr̃am. Uñ ⁊ hic ſequit: n Et deinceps. i. parũ poſt hoc. o Exterminabit/ quo ad vegetationẽ q̃ nõ erit in futuro: ſed extra terminos vite illius ponet: nec eni tunc ſancti fomentis ciboꝝ indigebũt. Uel Exterminabit: q2 cito deficiet vita corpalis. Uel de malis moralit. n Et deinceps. i. cito. o Exterminabit/ q̃libet mal⁹. i. ex̃ terminos paradiſi ponet. Et h̃ ẽ q2 in hac vita q̃diu fuerũt ab itinere iuſto abierũt in exterminiũ pcti. p Pro eo. Hic ponit cauſã quare de breuitate vite ⁊ de alijs eos allocutus eſt: vt. ſ. ipſi ſine ꝯditione nõ loquant de futuris. Cõtinuatio. Breuis eſt vita: ⁊ hec oia ſupradicta dixi: Pro eo vt vos dicatis/ cũ. ſ. habetis aliq̃d facere. r Faciem⁹ hoc aut illud ſi dñs voluerit. i. ſi deum velle intelligim⁹: ⁊ ſic deo oia relinq̃tis. q Et ſi vixerimus. ſ. faciem⁹ ⁊c. Sz nũq̃d hoc ẽ ſufficiẽs ad hoc vt fiat bonũ op⁹? Dicit q̃ nõ. Quare ḡ dicit hoc? Solo. Hoc dicit nõ q̃ ſit ſufficiẽs: ſed ꝓpt modeſte loquẽtes q̃ ita ſolẽt dicere. Uel ſi vixerim⁹ faci. q̃ certũ in nob ẽ. Notãdũ aũt q̃ p̃dicta ꝯditio. ſ. ſi de⁹ voluerit/ ſp aut apponẽda ẽ actu: aut intelligẽda habitu: Sicut apl's intelligẽdo eã dixit/ Ro. xv. f. Per vos pficiſcar i hiſpaniã. s Nũc aũt: q̃ſi ex oib⁹ ꝯcludit dicẽs: Nũc. Cõtinuatio. Nõ ſolum ſpaciũ vite ⁊ lucra futuri tpis vob pmittẽtes: ſ etiã nũc. i. in hac vita breui: cui⁹ breuitas nos inſtruere deberet ne ſegremini tpalia vel putaretis lucra. t Exultatis. i. gaudiũ ex oñditis: Et h̃ ex ſupbia: Uñ ſequit. v In ſupbijs vr̃is. i. in diuitijs q̃ faciũt vos ſupbos. Eccl. xl. d. Facultates ⁊ virtutes extollunt cor. Uel Exultatis. i. extra vos alas potẽtie extẽditis: Et hic ponit ꝯditionẽ ex pte cauſe finalis: q2 nõ attẽdũt finẽ ad quẽ ſũt: ꝓpt hoc ſupbiũt: Et oñdit q̃ talis exultatio nõ eſt appetẽda/ dicẽs: x Oĩs exultatio talis maligna ẽ: id ẽ malo igne ignita. i. a diabolo ſuggerẽte: q̃ q̃ſi cã eſt vel ſaltẽ occaſio. Et ſic arguit cecitas eoꝝ a cã q̃ſi efficiẽte. Ul' Maligna: malo igne cõcupiſcentie. ſ. ignita a qua eſt pctm̃ originaliter: et ſic arguit quaſi a cauſa q̃ſi materiali. Uel: Maligna/ malo igne pcti: ⁊ ſic arguit ab effectu i ſeipo ⁊ a ſeipo q̃ ẽ culpa. Uel maligna. i. malo igne gehẽne ignita: ⁊ ſic arguitur ab effectu in ſeipo ⁊ a ſeipo q̃ eſt pena. Ul' maligna: malo igne iuidie vel depſſionis alioꝝ: ⁊ ſic arguit ab effectu quẽ facit i altero. His q̃nq3 modis exponit hoc vbũ. y Scienti igit: Q2 ſcitis bonũ ⁊ nõ facitis: ſz exultatis i ſupbijs. Scienti igit bonũ facere ⁊ nõ facienti pctm̃ ẽ illi: p̃cipue. ſ. vt ponat h̃ pnomẽ cã maioris ſignificãtie. Luce. xij. f. Jlle aũt ſeruus qui cognouit voluntatem domini ſui ⁊ non ſe preparauit ⁊ nõ fecit voluntatẽ eius plagis vapulabit multis. Eſt autem hoc argumentum a minori: ſic: Quia omnib⁹ talis exultatio eſt maligna/ multo magis/ igitur ſcienti ⁊c. hic dicit Glo. q2 ſcientes bonũ facere ⁊ non facientes malus peccatum habẽt q̃ ſi neſcirẽt: lz ipa boni ignorantia magnũ ſit pctm̃: cũ

Marginalia: B — De pe. diſ. r. c. ſi cũ vltra. p̃n. — Pſ. 6.

ſcriptum ſit

a A b Gite nūc di c uiteſ / plorate vlulanteſ d in miſerijs veſtris que e aduenient vobis. f Diuitie ve g ſtre putrefacte ſunt: ⁊ veſtimē ta veſtra a tineis comeſta ſūt. i k Aurū ⁊ argentū veſtrū erūgi l nauit: ⁊ erūgo eoꝝ in teſtimo/ m niū vob erit ⁊ mādūcabit car n o neſ vr̄as ſic ignis. Theſauriça p q tis vōb irā i nouiſſimis dieb⁹. ¶ Ca. V.

☙ ſcriptū ſit: Ignorās ignorabit̄. j. Cor̄. xiiij. g. Si q̄s ignorat ignorabit̄: ḡ videt̄ q̄ ignorātia ſit pctm̄. Cōtra. Nulla ſcia eſt virtus: ḡ nulla ignorātia eſt pctm̄. Itē pctm̄ non deſtruit̄ niſi p̄ grām: ignorātia pōt deſtrui ſine grā: ḡ nō eſt pctm̄. Solo. Dicūt quidā q̄ nulla ignorātia ē pctm̄: ⁊ ꝯcedūt q̄ oīs igno/rātia excuſat a tanto / ⁊ ſi oīs a toto: ⁊ qḋ hic dr̄: et ad Cor̄. exponūt de ꝯtemptu

A ſciēdi vel addiſcēdi. Alij dicūt q̄ ē ignorātia p̄uationis: ⁊ hec opponit̄ ſcie ꝑut eſt diuerſum gen⁹ a virtute: ⁊ hec nō eſt peccatū: cum ſcia nō ſit virtus. Itē eſt ignorātia diſpoſitiōis / q̄ eſt pctm̄: ⁊ opponit̄ ſciētie ē q̄ donū. ¶ Ca. V

Agite nūc diuites ⁊c̄. Hec eſt ſecunda pars quarte partis eple: in q̄ dehortatur et deijcit amorē diuitiaꝝ q̄ ad actū habēdi. Et diuidit̄ h̄ capl̄m i duas ptes. In p̄ma generalit̄ loquit̄ ꝯ oēs diuites: ⁊ ſpālit̄ ꝯ illos q̄ in mortē chriſti ꝯſenſerūt. In ſcd̄a loquitur ſpecialiter ad iudeos paupes inuitās eos ad h̄ vt patiēter ſuſtineāt: ibi: Patiētes ⁊c̄. Itē p̄ma ps diuidit̄ in quinq̄ partes. In p̄ma inuitat diuites q̄ male congregauerunt ⁊ male ꝯgregata detinent ⁊ detinuerunt / ad penitentiā: ibi: Agite. In ſcd̄a oſtendit q̄ niſi ipſi peniteant / p̄ theſauro diuitiarū dabit̄ eis theſaur⁹ ire vel penarum cū ipſi ſint impij in paupes: ibi: Diuitie veſtre ⁊c̄. In tertia arguit eos de eo q̄ nō reddebāt mercēnarijs ſuis mercedē ꝯ legē Leuit̄. xix. c. Nō morabit̄ opus mercēnarij tui apud te vſq̄ mane: ibi: Ecce merces opariōꝝ ⁊c̄. In q̄rta arguit eos de hoc q̄ luxurioſe viuebāt: ibi: Epulati eſtis ⁊c̄. In q̄nta improperat eis mortē chriſti: in quā ſpāliter quidā ꝯſenſerāt: vel generaliter oīb⁹ q̄ eā nō reducunt ad mēoriā: ibi: In die occiſionis ⁊c̄. Dicit ergo inuitans diuites ad penitentiā: a ¶ Agite nūc diuites: dum. ſ. tp̄s habetis. ij. Cor̄. vj. a. Ecce nunc tp̄us acceptabile. Ecc̄s. ix. c. Q̄ðcunq̄ facere pōt man⁹ tua / inſtant̄ opare: q̄ nec opus nec rō nec ſapia nec ſcia erūt apð inferos: q̄ tu ꝑperas. Agite: q̄ malū faciēdo hucuſq̄ egiſtis. Malū eni agere nō eſt agere: ſed bn̄ agere eſt agere ſimplicit̄ / cū ſit a potētia naturali: malū ꝟo agere nō ē a potētia ſed a defectu. Agite. Sed q̄d: Penitētiā. Matth. iiij. c. Penitentiā agite: appropinq̄bit eni regnū celoꝝ. Qualit̄ ꝟo ſit agēda pnīa oñdit dicēs: b ¶ Plorate / in corde dic̄ Glo. q̄. ſ. male ⁊ ſupflue ꝯgregaſtis. c ¶ Vlulantes / voce ꝯfeſſionis ⁊ ope ſatiſfactiōis manifeſtātes dolorē cordis. Johel. j. b. Flete ⁊ vlulate omnes qui bibitis vinum in dulcedine: id eſt quib⁹ tempalia ſuccedūt ſine difficultate. Et cū ſitis mali / ⁊ hoc / d ¶ In miſerijs. i. ꝑ miſerijs / veſtris. e ¶ Que aduenient vob / in futuro q̄ hic gaudetis in vanis. Luce. vj. d. Ve vobis diuitib⁹ q̄ hic habetis ꝯſolationē veſtrā. Vel Vlulate. i. vlulabitis more lupoꝝ eſurientium: q̄ñ nec guttā aque accipietis cū illo diuite in inferno: Luc̄. xvj. g. Et q̄re: Quia raptores fuiſtis: ⁊ mercedē operarioꝝ retinuiſtis. Vñ q̄ multos p̄ rapinas mēdicare coegiſtis / mēdicabitis ⁊ nihil accipietis. Et hoc iuſtū ē: q̄ Sap. xj. c. Per q̄ peccat q̄s p̄ hec ⁊ torquetur. Aduenient / dicit: q̄ miſeria pene veniet ad miſeriā culpe: vt ſimul̄ ꝯiungant̄: vt. ſ. q̄diu durabit culpa duret ⁊ pena. Sed in inferno culpa perennis erit: ergo ⁊ pena. Vel hoc dixit ad litterā iacobus de deſtructione iudeorum futura per romanos pro culpa quā cōmiſerāt dn̄m crucifigēdo. Vñ poteſt dici q̄ iacob⁹ in hoc fuit ꝓpheta. Vel hoc accepit de verbis dn̄i: qui predixit deſtructionē hieruſalē / Luce. xix. g. Venient dies in te ⁊ circūdabunt te vallo: ⁊ circūdabunt te ⁊ coangustabunt te vndiq̄ ⁊ ad terrā ꝓſternēt te ⁊c̄. f ¶ Diuitie veſtre. Secūda pars p̄ime partis: vbi eos redarguit de impietate auaricie dicens: Diuitie veſtre putrefacte ſunt: quia nimis diu fuerunt incarcerate. Ergo ⁊ vos putrefacti eſtis / qui eis adheretis. Si eni paleam ſequeris / palea efficieris: vt dicit Aug⁹. Vnus eni ſpūs eſtis cū diuitijs: ſicut qui deo adheret vn⁹ ſpūs ē. j. Cor̄. vj. d. Vel g Putrefacte. i. putrefient / quātūcūq̄ eas bene ſeruetis. Et loquit̄ p̄ p̄terito de futuro: q̄ ſancti nō reputāt eas pluſ q̄ ſtercora putrefacta: Ideo di. Phil. iij. b. Propt̄ chriſtū oīa detrimētū feci: ⁊ arbitror vt ſtercora. Vel dicit Putrefacte: q̄ nec mō valēt ad tollendas vel mitigandas p̄ntes miſerias: ſicut patet in febricitātib⁹ q̄ ſi darēt oēs diuitias mundi aliquādo in febre vel febris acceſſione / nō liberarent̄. Vel Putrefacte: quia ſimul ſunt: ſi enim diſpgerēt nō putrefierēt / ſed animā liberarēt. Prouerb. xiij. b. Redēptio aīe viri ꝓprie diuitie. h ¶ Et veſtimēta vr̄a a tineis comeſta ſūt: nō vſu neceſſario attrita. Veſtiūt em̄ ptic as et arcas vt cibū tineis p̄parēt: ⁊ dei imaginem. ſ. pauperē nudum dimittūt. Job xxiiij. b. Nudos dimittunt homies indumenta tollētes quibus nō eſt operimentum in frigore: quos imbres montium rigant: ⁊ nō habētes velamen amplexant̄ lapides. Sed ſcitis quid erit talib⁹ q̄ mō nolunt ſuā ſpeciē viſitare. In die iudicij corā toto mūdo denudabunt̄ ipſi a fundamēto deorſū vſq̄ ad caput ſurſū: vt eoꝝ pudēda. i. pctā ab oibus videāt̄. Abacuk iij. c. Denudaſti: id eſt denudabis in die iudicij fundamentum eius vſq̄ ad collum. i ¶ Aurū ⁊ argentū veſtrū: q̄ magis videbant̄ durabilia. k ¶ Eruginauit. i. deficiet ꝓceſſu tp̄is: qḋ tñ mō ita libēt̄ ꝯgregat̄: nec pauperib⁹ erogatis. Vl̄ Eruginauit. i. nihil valebit vobis: ſicut erugo metalla minus valere facit. Vñ Ezech. vij. f. Argentum eoꝝ foris ꝓijciet̄: ⁊ aurum eorum in ſterquiliniū erit: argentū eoꝝ ⁊ aurum eoꝝ non valebit liberare eos in die furoris dn̄i. l ¶ Et erugo eorū / erit vobis. i. cōtra vos: in teſtimoniū. Cogitabunt enim mali ſe male ꝯgregaſſe / et male ſeruaſſe: ⁊ ex hac cogitatione vermē habebūt ꝯſciētie eos grauiter vrentē: ⁊ ꝯtra eos graue teſtimoniū dicentē. Vñ dicit Glo. Ecce erugo pecunie ꝯ̄itur in teſtimonium nequitie ⁊ augmentū pene: q̄ intelligit ſe male cōgregaſſe. Simile Abacuk. ij. c. Lapis de pariete clamabit / ⁊ lignū qḋ inter iuncturas edificioꝝ eſt rñdebit. Quid: Verū eē teſtimoniū lapidis. m ¶ Et mādūcabit carnes vr̄as. i. carnales ꝯcupiſcētias accuſabit. n ¶ Sic ignis. i. corpora ardebit: ⁊ flāma exterior corpa: ⁊ ꝟmis interior aīas cruciabit. Vñ Glo. Nō ſolum immiſericordes diuites viſibilis gehenne ignis cruciabit: ſed etiā memoria inani diuitiarū vrent̄: quibus culpas ſuas redimere potuerūt. Dañ. iiij. c. Peccata tua elemoſynis redime. Vel Carnes veſtras: id eſt corpa: dicit Glo. Sed quō iſta cogitatio vret corp⁹: Rñdeo. Loq̄t̄ cauſatiue: quaſi illa cogitatio erit cauſa quare magis dolebūt ⁊ ex dolore ſeipſos magis odibunt: ex odio ⁊ dolore attenuabuntur corpa ⁊ aliquādo ſua membra cōmanducabunt. Apocal̄. xvj. b. Vnus angelus effudit phialā ſuam ſuper ſedē beſtie: ⁊ factum eſt regnum eius tenebroſum ⁊ manducauerunt linguas pre dolore. o ¶ Theſauriçatis: quaſi theſaurū pecuniarum modo facitis. Sed Theſauriçatis / ex diuerſis culpis. p ¶ Vobis / acquiſitiue. q ¶ Irām in nouiſſimis dieb⁹. ſ. ſentiendā. Roma. ij. c. Theſauriças tibi irā in die ire ⁊ reuelatiōis iuſti iudicij dei. Ita aūt theſaurus dr̄: q̄ mō latet / ſicut theſaur⁹ ponit̄ in loco ſecreto. Quia vt dicit Greg⁹: Depredari deſiderat qui theſaurū publice in via portat. In theſauro autem intelligitur et quantitas et qualitas: quia de paruis rebus vel de vilibus non fieret / nec diceretur theſaurus eſſe. In hoc ergo notatur et pene multitudo / et multiplicitas / ⁊ eiuſdem acerbitas. Job. xxxviij. c. Nunquid ingreſſus es theſauros niuis aut theſauros grādinis aſpexiſti: Pal mo igitur vt viſū eſt: dehortat̄ auariciam diuitiarum generaliter / cū dic: Diuitie vr̄e ⁊c̄. deinde ſpālit̄ deſcendēdo. Oēs autē diuitie aut imediate ptinēt ad neceſſitatē hoīs: aut mediate. De his q̄ ſūt imediate: q̄ ſūt vict⁹ et veſtit⁹ dicit: Et veſtimēta veſtra a tineis ⁊c̄. De his que mediate ſubiūgit: Aurum ⁊ argentum veſtrum. Et de malo et de peruerſo vſu omnium iſtorum concludit dicēs: Theſauriçatis ⁊c̄.

☙ Ecce merces

B a ¶Ecce merces. Tertia pars pꝛime ptis/ in qua arguit di/
uites de rapina: ⁊ qꝛ mercedē ſuoꝝ opariorū vel detinebāt in/
iuſte vel auferebāt/ vel defraudabāt: ⁊ hoc facit/ vt mltiplices
culpas oſtēdat: ex qbꝰ erit eoꝝ theſaurꝰ Cōtinuatio. Nō ſolū
dānabimi: qꝛ vr̄a nō datis/ ſed qꝛ aliena retinetis/ vel defrau/
datis alios. Unde:

Ecce merceſ ope/
rariorū qui meſ/
ſuerūt. i. collegert:
b ¶Regiones ve/
ſtras. i. meſſes i re/
giōibꝰ diſſemiatas/
ad frām. c ¶Que
fraudata ē a vo/

a Eccē merces operariorū qui
b c meſſuerūt regiōnes vr̄as quę
d fraudata eſt a vobis clāmat:
e ⁊ clāmor eorū in aures dn̄i ſa
f baoth introiuit. Epulāti eſtͥ
g h ſup tērrā/ ⁊ in lůxurijs enutri
i ſtis corda vr̄a. In diē occiſi/
k l onis addůxiſtis/ ⁊ ȯccidiſtis
m n iuſtū: ⁊ nō rēſtitit vob. Pāti/
entes igit̄ eſtote fratres/ vſqꝫ

bis. Ecce cā clamoris. Un̄ ſequit̄: d ¶Clamat. Hoc dicit:
qꝛ ſtatim quādo talia facitis/ vel etiā cogitatis: notum eſt dn̄o
qui eſt in cęlis. Eccī. xxxv. c. Nōne lachꝛymę viduę ad maxil/
lam deſcendūt: ⁊ exclamatio ipius ſup deducētē eas: A maxil
la em̄ aſcēdunt vſqꝫ ad cęlū: et dn̄s exauditoꝛ non delectabit̄
i illis. Uel Clamat: effectiue/ qꝛ facit pauperes clamare. Et
in ỽbo/ clamādi/ notat̄ extēſio pcti: ⁊ efficacia clamoris: Pro/
pter qȯ dicit Eccꝰ. xxxiiij. d. Qui effūdit ſanguinē: ⁊ ꝗ fraudē
facit mercēnario/ fratres ſūt. Et dicit ſignanter ꝙ merces cla/
mat/ nō paup mercēnarius: qꝛ aliquādo cōtingit ꝙ pauper lę/
ſus ē/ nec audet mutire p̄ timoꝛe diuit̄. Eccī. xiij. d. Hūilis de
ceptus eſt et inſup arguit̄. Nec impune ferent: qꝛ merces re/
tēta ſuo modo clamat. Et ꝓpter hoc dicit̄ Deut̄. xxiiij. c. Nō
negabis mercedem indigentis/ ⁊ pauperis fratris tui/ ſiue ad/
uenę qui tecū moꝛat̄ in terra tua. Nec ſolū neganda eſt petēti:
immo ſoluenda eſt et mittenda tacenti vel diſſimulanti. Unde
Leuit̄. xix. c. Non moꝛabit̄ opus mercennarij apud te vſqꝫ
mane/ etiā ſi ipe diſſimulet vl̄ taceat/ nō audēs petere. Dixi ꝙ
clamat/ ſꝫ nō caret effectu. Unde ſequit̄: e Et clamoꝛ eoꝝ
introiuit in aures dn̄i ſabaoth. i. exercituū eiꝰ/ ꝗ dn̄s ē
exercituū/ ⁊ angeloꝝ ⁊ hoim. Nō dicit: aūt ſolū/ dn̄i. ſed ad/
dit/ Sabaoth: ad terroꝛē diuitū/ qui pauperes credunt nō
Ps. 9. habere dn̄m: cum tamen dicat Ps̄. Tibi derelictus eſt paup
⁊c̄. Tobias filiū ſuū inſtruens/ inter alia ſic dicebat: Quicūqꝫ
Tob. 4. c. tibi aliquid oparus fuerit: ſtatim mercedem ei reſtitue: et mer/
ces mercennarij tui apud te omnino nō remaneat. Notādū ē
hic/ ꝙ quattuoꝛ peccata legunt̄ clamare: p̄cipue ꝓpt̄ eorū im/
menſitatē/ ⁊ enoꝛmitatē. Homicidiū. Unde Gen̄. iiij. b. Uox
ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Item peccatū cō/
tra naturā. Gen̄. xviij. c. Deſcēdā ⁊ videbo vtrū clamorē qui
venit ad me opere cōpleuerint aut nō. Item opp̄ſſio bonoꝝ
vel pauperū. Un̄ Exo. iij. c. Clamoꝛ filioꝝ iſrael venit ad me
vidiqꝫ afflictionē eorū qua ab ęgyptijs oppꝛimunt̄. Itē reten/
tio vel defraudatio mercedis opariorū: ſicut hic. f ¶Epula
ti eſtis. Quarta ps p̄mę partis vbi redarguit eos d̄ luxuria:
vt et ſic oſtēdat theſaurū irę amplius cumulari. Cōtinuatio.
Glo. Nō tm̄ pctis ſupflue cōgregādo/ aliena rapiēdo: ſed eti/
am ſupflue expendendo. Hę em̄ ſunt tres dietę niniue. i. mun/
di: Jone. iij. b. Niniue erat ciuitas magna itinere triū dieruꝫ.
Dicit ergo: Epulati eſtis: Non panē angeloꝝ qui de cęlo
deſcendit: Joh. vj. e. Sed in his quę ſunt g ¶Sup terra. i.
terrena ⁊ carnalia gaudia/ ꝯtemptis cęleſtibꝰ diligitis. h ¶Et
in luxurijs enutriſtis corda vr̄a. i. luxurioſa ſecuti eſtis
cōuiuia: ex quibus cordiū cōcupiſcētię exarſerūt. ij. Pe. ij. c.
Uoluptatē exiſtimātes diei delitias/ coinq̄nationis ⁊ maculę
delitijs affluentes in cōuiuijs ſuis luxuriantes: Ecce ꝙ ex gu/
la ſequit̄ luxuria. Hieroꝰ. Uenter mero ęſtuās cito deſpumat
in libidinē. Et idē: Uenter ⁊ genitalia vicina ſunt: ⁊ ex vicini/
tate mēbroꝝ naſcit̄ cōfoꝛmitas vitioꝝ: Propt̄ hoc dicit̄ Eſa.
v. c. Uę qui cōſurgitis mane ad ebꝛietatē ſectandā et potādū
vſqꝫ ad veſperam vt vino ęſtuetis: cithara/ et lyra/ et tympa/
num/ et tibia/ et vinū in conuiuijs veſtris: ⁊ opus domini non
reſpicitis. i. pauperem qui fame et frigoꝛe perit. i ¶In die
occiſionis. Quinta pars pꝛimę partis: in qua infidelibꝰ di/
uitibus de duodecim tribubus moꝛtē dn̄i impꝛoperat: vt ſic
eos ad fidem et eius opera cōuerti faciat. De quibus dixit in

p̄ncipio huꝰ capituli: Agite nūc diuites ⁊c̄. Et ſup̄. ij. b
Nonne diuites per potentiam oppꝛimunt vos ⁊c̄. His ergo
ſpecialit̄ loquit̄. Ipſi em̄ quaſi nihil mali feciſſent luxurioſe ⁊
auare viuebant: ⁊ ꝓpter hoc mala quę faciebant eis aperuit:
inter quę ſūmum fuit moꝛs chꝛiſti in quam cōſenſerunt/ vt ect
ſic eoꝛum iniquitas
cōſūmata: ⁊ ꝓpter
hoc deſtructi fuerūt
a romanis. ſ. a tito
et veſpaſiano qua/
drageſimoſecundo
anno poſt paſſionē B
domini. Dicit ergo:
In die occiſio/
nis dn̄icę: pꝛęuiſo a patre. k ¶Adduxiſtis: ad iudican/
dū corā pilato et p̄ncipibꝰ ſacerdotū. Nec ſolū hoc feciſt̄: im/
mo. l ¶Et occidiſt̄ iuſtū. i. chꝛiſtū: ꝗ antonomaſice dicit̄
iuſtus/ nihil habens de oppoſito iuſticię nec actu nec potētia.
Ecōuerſo nos multū habemꝰ de iiuſticia/ ⁊ actu/ et potentia.
Angeli vero nihil habent actu de iniuſticia: habēt tn̄ potētiā:
ꝙ em̄ ipſi non peccāt/ hoc nō habēt niſi ex gratia. Hoc inquā
feciſtis de eo: m ¶Et non reſtitit vobis: cū tamē poſſet.
Eſa. liij. c. Sicut ouis ad occiſionem ducet̄: ⁊ q̄ſi agnus corā
tondēte ſic obmuteſcet. Hiere. xj. d. Ego quaſi agnus māſue/
tus qui poꝛtat̄ ad victimā: ⁊ nō cognoui. j. Pet̄. ij. d. Cum pa
teret̄ nō cōminabat̄. n ¶Patientes igit̄. Secūda pars
capituli in qua loquit̄ ad iudęos pauperes ſpecialiter/ ⁊ gene/
raliter ad oīnēs tribulatos. Procedit autē ſic. Pꝛimo monet
eos ⁊ inuitat ad patientiam multis rationibꝰ. Secūdo qꝛ fre/
quenter homines impatientes ad iuramenta ꝓrūpunt: ⁊ hoc
magnū eſt impatiētię ſignū: ꝓpter hoc ꝓhibet eos a iuramen
to/ ibi: Ante oīa frēs ⁊c̄. Et qꝛ vehemētia tribulationū alı̄
quādo ſic abſoꝛbet aliquos debiles/ ꝙ vix poſſunt a iuramē/
tis abſtinere: ꝓpter hoc tertio repꝛeſſoꝛiū huiꝰ violentię tēp/
tationum oſtendit. ſ. oꝛare ſanctos: ibi: Triſtatur aliq̄s ⁊c̄.
Et qꝛ ſine cōfeſſione parū valet oꝛatio: cōfirmat̄ em̄ oꝛatio p
confeſſionem: ꝓpter hoc in quarto ⁊ vltimo inuitat eos ad cō/
feſſionē: ibi: Cōfitemini alterutrū pctā ⁊c̄. In pꝛima au
tem parte ꝓcedit ſic. Pꝛimo monet ad patiētiā exterioꝝ tri/
bulationū: ibi: Patiētes igit̄ ⁊c̄. Secūdo hoꝛtat̄ vt ſibi in
opere caueant: ne ꝓpter p̄ſſuras tribulationū pacē coꝛdis amit
tant: ibi: Nolite ingemiſcere. Ad patiētiā vero exterioꝝ
monet eos pꝛimo duplici argumēto: quoꝝ pꝛimū ſumit̄ a ſi/
militudine chꝛiſti: et a maioꝛi cōcludit: ibi: Patientes. Se/
cūdū a ſimilitudīe agricolę fructū terrę expectantis: ibi: Ec/
ce agricola. Scdo monet ad plura ⁊ maioꝛa ſuſtinēda: ibi:
Cōfirmate coꝛda. Tertio monet eos ad pacē coꝛdis inter
pꝛeſſuras ſeruandā: ibi: Nolite ingemiſcere. Sed hoc eſt
difficile: ⁊ ꝓpter hoc magis meritoꝛiū: ꝓpter hoc vt ipſi ad b
faciendū ardentioꝛes ⁊ foꝛtioꝛes fiant: pꝛimo ꝓponit eis p̄/
ſentiā iudicij: ibi: Ecce iudex ⁊c̄. Scdo ꝓponit exempla p
phetarum qui pꝛo dn̄o paſſi ſunt: ibi: Exemplū accipite.
Tertio exemplū patiētię iob nominatim ⁊ expꝛeſſe eis addu/
cit: vt ipi patientes ſint in p̄ſenti: et exemplum chꝛiſti: vt ſicut
ipſe ꝓ nobis/ nō timeant ipſi moꝛtem ꝓ eo pati: ibi: Suffe/
rentiā iob ⁊c̄. Dicit ergo: Patientes ⁊c̄. Increpatis ſu/
perbis/ ruſum ſe ꝯuertit ad bonos/ ad patiētiam inuitās eos
vt dicit Glo. Quia cito finient̄ p̄ſſurę: Uel iuſtis ad dn̄m ra/
ptis: Sap̄. iiij. c. Raptus eſt ne malicia mutaret intellectum
eius/ aut ne fictio deciperet animā illius: Uel pſecutoꝛibꝰ pꝛi/
uatis ptāte. Eccī. x. b. Regnū a gente in gentē trāſfert̄ ꝓpter
iiuſticias et iniurias ⁊ ꝯtumelias/ ⁊ diuerſos dolos: qꝛ videt̄
illos puniēdos: Patiētes igit̄ eſtote frēs vſqꝫ ad aduē
tū dn̄i. Qui icipit ī fine cuiuſqꝫ vt dic̄ Interlin̄. Un̄ Eccī. j.
d. Uſqꝫ in tp̄us expectabit patiens et poſtea redditio iocūdi/
tatis: Et Eccī. ij. c. Uę his qui pdiderūt ſuſtinentiā: ⁊ ꝗ dere/
liq̄rūt vias iuſtas. Et ē hic locꝰ a minoꝛi: et ſimili ſic. Sic chꝛi
ſtus non reſtitit/ ſed patiens fuit: ergo a minoꝛi/ vel a ſimili: et
vos debetis nō reſiſtere: ſed patientes eſſe. j. Pet̄. ij. d. Chꝛi
ſtus paſſus eſt ꝓ nobis: vobis relinquēs exemplum vt ſequa/

a b ad aduētū dn̄i. Eccē agrico/
la expectat p̄cioſum fructum
c d terrę/ pātienter ferens donēc
e accipiat tp̄aneū/ et ſerōtinū.
f Pātientes igitur eſtote vos/
g ⁊ cōfirmāte corda veſtra: qm̄
h āduentus dn̄i appropinqua
i bit. Nōlite ingemiſcere frēs
k l in altērutrū/ vt nō iudicēmi/
m n ni: Eccē iudex ante ianuā āſ/
o ſiſtit. Exēmplū accipite fra/
p tres exit⁹ mali/ ⁊ lōnganimita
q r tis/ ⁊ labōris/ ⁊ pātientię: pro
s t phētas q̄ lōcuti ſunt in nomi
v ne dn̄i. Ecce beātificam⁹ eos
x y q̄ ſuſtinuērūt. Sūfferētiā iob
z audiſtis: ēt finē dn̄i vidiſtis:
a b qm̄ miſericors eſt dn̄s ⁊ miſē/

Do mini veſtigia ei⁹. Et q2 poſſet aliq̄s dicere: Tu cōcludis q̄ q2
chriſtus fuit patiens / et nos ſimus patiētes: nō bene arguis:
q2 chriſtus fuit deus: Propter hoc ſubdit euidēti⁹ exemplū
dicēs: a Ecce. q. d. euidēs qḋ ꝓpono vobis. b Agrico
la expectat p̄cioſum fructū terrę. i. tanq̄ ſui laboris p̄/
ciū. c Patienter
ferens. i. ſuſtinens.
Ecci. ij. a. Suſtine
ſuſtētatiōes dei: cō/
iūgere deo ⁊ ſuſtine.
d Donec accipi/
at temporaneū. i.
p̄maturū. Vn̄ In/
terlin̄. primitias. e
Et ſerotinū: q̄ ſcꝫ
generalē maturatio/
nē expectat. Sic ac/
cipit tēpaneū Eſa.
xxviij. a. Et erit flos
decidens glorię exultationis eius: qui eſt ſup verticem vallis
pinguiū q̄ſi tempaneū ante maturitatē autumni. Tn̄ alio mo/
do ſumit Deut. xj. b. Dabit dn̄s pluuiā t̄rę veſtrę tēporaneā
⁊ ſerotinā: vt colligatis frumentū/ vinū/ et oleū. Dicit autem
pluuia tēporanea q̄ dat tempore ſerēdi. i. in autūno: ſerotina
vero quę dat in meſſe. Oſeę. vj. b. Veniet nobis q̄ſi imber tē/
poraneus et ſerotinus terrę. Arguit autem hic a ſimili/ ſic: q2
agricola fructum expectat terrenū/ ⁊ pro eo patiēter laborat:
ergo et vos a ſimili/ vel multo fortius debetis patienter expe/
ctare cęleſte/ ⁊ pro eo laborare. Duo autē faciūt argumēta: et
in primo cōparat patiēs patienti: in ſecūdo cōpatur finis fini.
Moraliter Moraliter. Temporaneū ⁊ ſerotinū ſunt gratia p̄ueniēs/
et gratia ſubſequēs: vel gratia in p̄ſenti/ et gloria in futuro: vl
ſtola animę/ ⁊ ſtola corpis. Et hoc eſt qḋ dicit Glo. Accipie/
tis temporaneū. i. vitam animę/ ecce p̄ma ſtola: ⁊ carnis incor/
ruptionē/ ecce ſecūda ſtola: vel temporaneū in opibus iuſticię/
ecce gratia in p̄ſenti: ſerotinū in laborū retributione/ ecce glo/
ria in futuro. Vnde aplus Roma. vj. d. Habetis fructū vrm
in ſanctificationem: finem vero vitam ęternā. f Patien/
tes. Hic ſecūdo monet eos/ non ſolū ad hoc vt patientes: ſed
vt ſint parati ad maiora ſuſtinenda ſi oportuerit: et eſt q̄ſi con
cluſio p̄miſſorū. Primo q2 chriſtus paſſus eſt/ ⁊ patiens fuit:
quia agricola expectat fructū terrę patienter: q2 in aduētu dn̄i
liberabimini: ergo ſi dn̄s aliquātulā fecerit moram/ Vos tn̄
eſtote patiētes. Et nō ſolū h̄/ imo g Et cōfirmate cor/
da veſtra. i. p̄parate: vt etiā grauiora ſuſtineatis ſi oportet.
Ecci. ij. a. Fili accedens ad ſeruitutē dei/ ſta in iuſticia ⁊ timo/
re/ et p̄para animā tuā ad temptationē: deprime cor tuū ⁊ ſu/
ſtine. Et quare hoc? h Quoniam aduēt⁹ dn̄i appro/
pinquabit: in quo pſecutoribus veſtris raptis ad pęnam:
vos cū lęticia deducemini ad glīā. Apocal. vlt. c. Ecce venio
cito et merces mea mecū ē. q. d. et ſi modo grauia patimini:
tn̄ hoc nō durabit/ ſed cito veniet iudiciū domini/ vel particu/
lare in morte/ et vniuerſale i fine mūdi: In quo quia fuiſtis in
paucis vexati/ in multis bene diſponemini: Sap. iij. a. Vnde
ij. Cor. iiij. d. Id qḋ momentaneū eſt ⁊ leue/ tribulationis nrę
ſupra modū in ſublimitatē ęternū glorię pondus operat ī no/
bis. Et dicit: Appropinquabit/ per ſpem: vt notetur di/
ſtantia/ q2 adhuc dum hic viuimus a deo diſtam⁹: Sed in eis
eſt gloria ſine diſtantia/ qui iam deum vident facie ad faciem.
Matth. iiij. c. Appropinquabit eñ regnū celoꝝ. i Nolite
ingemiſcere. Hic iudęos pauperes oppreſſos a diuitibus/
et omnes generaliter monet/ vt inter p̄ſſuras ſeruēt pacē cor/
dis/ dicens: Nolite ingemiſcere. i. intus in corde gemere.
k Fratres i alterutrū. i. q2 videtis mutuas miſerias fratꝝ
q̄ vltra merita patiunt: cū pſecutores nihil mali ferre videant:
nolite ꝓpter hoc murmurare i corde exiſtimātes deū male iu/
dicare. Et quare? l At nō iudicemini. i. dānemini ꝓpt
maliciā ⁊ murmur cordis vr̄i/ in quo deū iniquū exiſtimatis. j.
Cor. x. b. Nō murmuraueritis ſicut quidā eorū murmurauē/
rūt ⁊ perierūt ab exterminatore. Signant aūt dicit: Nolite

ingemiſcere: verbū inchoatiuū ē: q̄ſi etſi aliq̄n gemat caro
naturalit p̄ſſa dolorib⁹: tn̄ h̄ cauete ne vel inchoatio gemit⁹. i.
murmuris vel diffidētię ſit ī corde. Et q2 hocē difficile oīno
ſeruare pacē cordis in anguſtijs/ ꝓpter h̄ vt eos cautos red/
dat/ ⁊ ad ſic faciēdū doceat: ꝓponit eis p̄ſentiā iudicis cūcta
vidētis dei: vl̄ q̄ oēs
iudicabit quaſi. No
lite ingemiſcere.
m Ecce iudex an
te ianuā aſſiſtit:
vt int⁹ videat quic/
q̄d cogitatis. Boeti
us: Magna nobis
indita eſt bene agēdi
neceſſitas/ cū cūcta
agim⁹ añ oculos iu/
dicis cūcta cernētis.
Hoc deberet hō co
gitare ſp in oīb⁹ quę
agit/ de⁹ me videt. Ecci. xxiij. c. Oculi dn̄i multo plus lucidi/
ores ſūt ſup ſolē/ cōſpicientes oēs vias hoim/ ⁊ pfundū abyſſi
⁊ hoim corda ītuētes ī abſcōditas ptes. Vel ſic qḋ dixi: Ut
nō iudicemini: Ecce iudex añ ianuā/ mort. ſ. ad h̄ n
Aſſiſtit: ad retribuēdū bonis ⁊ malis ſm̄ merita. Ps. Duo Ps. 61
hęc audiui: q2 ptās dei eſt et tibi dn̄e miſcōia ⁊c. Et ſibi addit
finē. Eſa. iij. c. Stat ad iudicandū dn̄s: et ſtat ad iudicandos
ppl̄os: Et q2 efficaci⁹ eſt exemplū q̄ v̄bū: vt dicit Seneca:
longū iter eſt p verbū: breue et efficax p exemplū: ꝓpter hoc
adhuc ꝓponit eis exemplū ꝓphetarū: qui in moleſtijs tribu/
lationū cor ſuū q̄etū ſuauerūt. Cōtinuatio: Et ſi h̄ qḋ dixi de
iudice nō ſufficit. o Exemplū accipite fratres exitus
mali. Nō mali culpę: q2 dic Ps. Precioſa ē in ɔſpectu ⁊c. ſꝫ Ps. 5[illegible]
pęnalis: ⁊ tn̄ longanimes fuerūt. Vn̄ ſeq̄t: p Et longani/
mitatis. i. pſeuerātię vſq̄ ad mortē. q Et laboris/ q̄ti/
diani. r Et patiētię/ indefeſſe. Accipite dico/ exemplū: s
Prophetas: nō q̄ſcūq̄/ ſed t Qui locuti ſūt i noīe
dn̄i. i. q̄ a dn̄o fuerūt miſſi: q̄ in morte nō murmurauerūt: nec
in laboribus corde defecerunt: ſꝫ oīa ferre voluerunt: vt dicit
Glo. Et ſumit h̄ q̄dāmodo argumētū a minori: ſic: Prophe/
tę q̄ fuerūt viri innocētes ⁊ boni ⁊ a dn̄o miſſi in laborib⁹ mul
tis fuerūt: et patienter tulerūt: ḡ multo fortius vos debetis q̄
multa mala feciſtis. Duo aūt inſinuat ꝓpter quę ꝓphetę ſūt
imitādi. Tū q2 boni fuerūt/ cū dic: Longanimitatis ⁊c.
Tū a dn̄o miſſi/ ibi: Qui locuti ſunt in noīe dn̄i. Iſtud
eñ tenet finaliter. i. ad dilatandū nomē dn̄i. Hic eſt etiā alia
cauſa q̄re pacē cordis debetis ſeruare in moleſtijs vr̄is patiē/
ter ferēdo: Quia v Ecce beatificam⁹. i. magnos reputa/
mus. x Eos qui ſuſtinuerūt. Hoc hodie ſatis verifica/
tū eſt in multis q̄ ſanctos btificāt verbo: ſ non imitant facto:
Sic Balaā q̄ dicebat: Nūeri. xxiij. b. Moriat aīa mea mor
te iuſtoꝝ: ⁊ tn̄ nolebat opari opa iuſtoꝝ. Scitote eñ q2 nō niſi
p opa iuſtoꝝ venit ad finē iuſtoꝝ. y Sufferētiā. Hic ter/
tio ponit eis exemplū ſpāliter in iob/ ⁊ in dn̄o dicēs: Suffe/
rentiā iob audiſtis/ in lectione: z Et finē dn̄i vidiſtis/
in cruce: vt dicit Glo. lōganimiter patientē. Finis autē dn̄i
fuit duplex. Vn⁹ intrinſec⁹ quē habuit in mūdo. ſ. mors pę/
nalis: quā in cruce ſuſtinuit. Et vn⁹ extrinſec⁹ vel extra mūdū
ſ. reſurrectio glīoſa. De vtroq̄ dicit: Finē dn̄i. Et p̄mū ꝓpo
nit ī exēplū pugnātib⁹/ vt fortit pugnēt: ſecūdū vt ɔcipiāt ſpē
vt. ſ. cū eo ſe glīari ſperēt. Dic aūt ſufferētiā iob nō finē: ⁊ econ/
uerſo finē dn̄i: vt ipi exēplū patiētię ab ipo iob accipiāt nō ſi/
nē: cui ī fine tpalia reſtituta ſūt duplicia. i. vt nō patiāt ꝓpt tē/
poralia: ſed ꝓpt ęterna: q̄lis fuit finis dn̄i: q̄ ꝓpt mortē crucis
accępit nouitatē glīoſę reſurrectionis. Phil. ij. a. Exinaniuit
formā ſerui accipiēs ⁊c. Et. j. Fact⁹ obediēs vſq̄ ad mortē:
mortē aūt crucis: ꝓpter qḋ ⁊ de⁹ exaltauit illū et dedit illi no
men qḋ eſt ſup omne nomē. a Qm̄ miſericors: q̄ſi ⁊ hęc
ē alia cā q̄re debet' imitari iſtos in pace cordis ſeruāda i mole
ſtijs. Qm̄ dn̄s ē miſericors/ in natura. q. d. nō ſolūmō iu
ſtus vt bona retribuat: imo/ b Et miſerator: vt multo plu/
ra remunerando tr

G ra remunerando tribuat ꝗ̄ exigant merita noſtra: cum ſuos
poſt mortem in occulto coronat. Unde. Ia. ij. c. Miſericor/
dia ſuperexaltat iudicium: immo etiam ſepe in p̄ſenti ſuos a tem
ptationibus liberat: ⁊ coram hominibus viuentes glorificat:
ſicut legitur Dañ. iij. c. ꝙ liberatis tribus pueris de fornace
ignis/ fecit eos nabu
chodonoſor honora
ri/ p̄cipiens ne ab ali
quo cōtra deū illorū
blaſphemia diceret.
Sic de Daniele li/

C a ratoꝛ. Antē oīa autē fratres
b mei nolite iurare: neqꝫ ꝑ ce/
c lū/ neqꝫ per terram/ neqꝫ ali/
d ud quodcūqꝫ iuramētū. Sit
e f g āūt ſmo veſter/ eſt eſt/ nō nō:
h i ut nō ſub iudicio decidatis.

berato de lacu: et de alijs multis. a Ante omnia. Hec eſt
ſecunda pars ſecūde partis capituli: in qua qꝛ impaciētes ſe/
pe ſolent iurare: ⁊ hoc magnū ē ſignū impaciētie/ docet eos
qualiter ſe habeāt circa hmōi. Sic autem ꝓcedit in hac par/
te. Primo prohibet iurare ante omīa. Secūdo modū loquē/
di docet et oſtēdit: ibi: Sit aūt ſermo veſter. Tertio oſtē/
dit quare ſic eſt faciendum: ibi: Non ſub iudicio: detracti/
onē prohibuit/ ⁊ temerariū iudiciū ꝓximi. Itē murmur ꝯtra
deū. Sed quia ad hoc quartū peccatū frequēt incurrit a tri/
bulatis. ſ. iuramentum: ꝓpter hoc ipſum ꝓhibet hic dicens:
Ante omnia fratres mei: moneo vos de hoc. ſ. b Nolite iurare: neqꝫ per celum neqꝫ per terram/ neqꝫ ali/
ud quodcūqꝫ iuramentum. De hoc verbo maxime no/
bis inſultāt heretici. ſ. pauperes de lugduno/ dicētes iuramē/
tum omnino hic prohiberi/ cum dicit iacobus. Ante om/
nia. q. d. omnino tam execrabile ⁊ mortale: prohibeo vobis
Ps. i. omē iuramentū. Sed nō ſic impij non ſic: neqꝫ eñ omne iura/
mentum voluit Jacobus prohibere: cum ſciret hoc eſſe prece
ptum in lege/ vt redderent domino iuramenta: ſicut dominus
Matth. v. b. Unde cum dominus venerit legem nō ſoluere:
ſed adimplere: conuenit ꝙ hoc p̄ceptum nō ſoluit/ ſed ad im/
pleuit. Addit enim illi id qꝺ ſibi deerat ad perfectū. In lege
enim veteri pro quacūqꝫ cauſa vel magna/ vel modica/ vel oci
oſa/ vel ſuperflua iurare poterant: dūmodo ꝑ dominū ⁊ non ꝑ
idola iurarent/ nec credebant peccare: qꝛ lex pro hmōi nō pu/
niebat: Sed dominus hoc impleuit: Matth. v. f. cum dixit:
Ego autem dico vobis: nō iurare omnino. i. non ꝓ omni cau
ſa leui. ſ. vel ocioſa/ vel ſuperflua/ vel nociua: non volo vt iure/
tis: quia debet a phariſeis veſtra iuſticia abundare: Non ꝓ/
hibet igit iacobus omnino iuramentum: nec dominus ꝓhi/
buit. Unde verbum illud/ Ante omnia ⁊c̄. exponit ſex
modis. Primo vt prohibeat hoc iuramētū tm̄ qꝺ ꝓuenit ex
impatientia: ⁊ hoc/ qꝛ ſm naturā ſunt ſermones inquirendi: et
hoc maxime mouet ad patientiā. q. d. in tribulationibus po/
ſiti: ante omnia/ hoc cauete. ſ. iurare ⁊c̄. quia hoc magnū
ſignum eſt impatientie. Prohibet autem hoc ante omnia:
non quia ſit peccatum ante omnia/ ſed quia ipſi tribulati ad
hoc maxime ſunt proni: ſicut febricitanti ꝓhibet potus: quia
magis pronus eſt ad bibendum ꝗ̄ ad alia: licet alia latera ſint
magis nociua. Secūdo exponit hoc de iuramento qꝺ ſolet eē
ex malo vſu mercatorū. Solent eñ mercatores frequenter et
ꝓ modico iurare. Et hoc patet per hoc ꝙ in fine capituli p̄ce/
dentis egit de mercimonijs et mercatoribus: et in principio
huius loquit hmōi diuitib⁹: ⁊ his iacob⁹ ꝓhibet iurare. Uel
monet ne iurent: quia per hoc frequenter cadunt in periurio.
Et/ ante omnia. Dicit: quia proni ſunt. q. d. inter alia pec/
cata hoc magis poteſt vobis nocere: qꝛ ſepe ſub pretextu ve/
re iurationis et iniuriam facitis et fraudatis. Tertio modo
exponit de iuramento prouenīente ex mala quorundā cōſue/
tudine etiam ſine mercatura/ vel tribulatiōe in verbis cōmu/
nibus. Et hoc eſt qꝺ dicit Glo. Addit etiā hoc ꝙ ꝗbuſdā leue
videtur vt iurandi cōſuetudinē tollat: quia omne verbum oci/
oſum qꝺ locuti fuerunt homines de eo reddent ratiōnē in die
iudicij. Matth. xij. c. Multo magis ergo de iuramento ſine
cauſa facto. Sed quid eſt hoc: cōſuetudo facit iuramentū pec/
catū. Hoc nō videt: qꝛ ſi iurare nō eſt in ſe peccatū: nec cōſue/
tudo. Solutio. Conſuetudo prohibetur/ vel cohibetur: quia
ex ipſa faciliter cadit homo in peccatū mortale. ſ. in periuriū.
Et hoc eſt qꝺ dicit alia Glo. Ideo a iurationis culpa cōpeſco
ne frequent iurando vera aliqñ etiā in periuriū incidatis. Unde
Eccl. xxiij. b. Iurationi non aſſueſcat os tuū: multi enim ca/
ſus ſunt in illa. De hoc ſicut prius dicit: Ante omnia: pro/
pter ꝓnitatē ex cōſuetudine inditā. Itē quarto modo exponi
tur de volūtate iurādi: q̄ h ꝓhibet/ ⁊ nō iuramētū. Et tūc ſic:
Nolite iurare. i.
nō habeatis volūta/ Matth. 5. f.
tē iurādi. Ante om
nia. i. ꝓpter omnia
etiā ꝓpter vera: niſi
cogat neceſſitas ꝓ/
pria: aut vtilitas ꝓximi priuata/ vel publica. Itē quinto mo/
do exponit de cōi ſermone: in quo aliqui incipiūt a iuramēto.
Hoc ꝓhibet h dicēs: Añ oīa nolite iurare: nolite icipere
loq̄ a iuramēto: qꝛ hoc ꝓcedit a libidine: ⁊ qꝺ eſt tale h vtilita/
te caret ⁊ neceſſitate. Sed notandum ꝙ ſi libido eſt citra deū
iuramentū ē veniale: ſi eſt ſupra deū/ eſt mortale: Primū co/
hibet: ſecūdū ꝓhibet. Itē ſexto modo exponit de iuramēto
per creaturas. Uñ nō ꝓhibet hic ſimpliciter iurare/ ſed ꝑ cre
aturas: ita ꝙ in eis puteтur vel credat ineſſe aliquid numinis:
et hoc ꝓhibet ſimpliciter: quia eſt peccatū mortale: eſt enim
hoc idolatrare. Et tūc exponit ſic littera: Ante omnia fra/
tres mei nolite iurare: ſine puncto/ Neqꝫ per celum
⁊c̄. totū ſub vna diſtinctione ab illo loco: Nolite iurare
neqꝫ ꝑ celū/ putātes in eo eſſe aliq̄d numinis a ſe. c Ne/
qꝫ ꝑ terrā. Similiter expone: q̄ ſunt creature dei: ⁊ nihil ha/
bent niſi a deo. Et nō ſolū nolite iurare ꝑ creaturas dei: ſꝫ nec
ꝑ ea que ſūt fictiones/ vel facture hoīm: ſicut ꝑ idola: Idolū
eñ nihil eſt. j. Corinth. viij. a. i. numen qꝺ putat ibi p̄ſidere
non p̄ſidet. Et hoc eſt qꝺ ſequit. Neqꝫ aliud qꝺcūqꝫ iu
ramētū. Hec vltima expoſitio magis eſt ſm lrām: tñ due p̄
me ſūt ſm litterā p̄cedentē: vna ſm intentionē p̄ncipalē epl̄e:
alia ex icidēti: tertia aūt ⁊ q̄rta ſm Glo. ſꝫ q̄nta q̄ſi ex ſuperfluo
vel ex incidenti: oēs alie ſunt ex ꝓprijs p̄ter quintā. Sed ex h
videt verū eſſe qꝺ dicūt heretici. ſ. Ualdenſes: ꝙ crux nō eſt
adorāda cū ſit opus hoīm. Itē ex p̄dictis videt ꝙ male facit
⁊ peccat mortalit/ q̄ iurat ꝑ crucē vel euāgeliū. Sol. Ad hoc
ſic diſtinguit: Iurare nihil aliud ē ꝗ̄ deū teſtē inuocare. De/
us aūt triplicit inuocat. In ſeipſo/ vt cū iurat ꝑ deū. Itē i bñ
ficijs: qñ. ſ. iurat ꝑ crucē vel ꝑ euāgeliū: ⁊ hoc ſignū eſt ꝙ deo
grati ſumus de bñficio nobis ꝑ crucē vel euāgeliū ab ipſo col
lato: cū dñm in ipa creatura veneramur: nō qꝛ in creatura in/
q̄ntum creatura credam⁹ eſſe aliq̄d numinis vel deitatis a ſe:
ſed quicquid habet/ habet a deo. Item tertio modo inuoca/
tur deus ex vi creatiōis/ ſicut cum dicitur: Per celum et ter/
ram: et hmōi. Eadem etiam ratione crucem adoram⁹. ſ. in ſi/
gnū gratitudinis et memorie beneficij tanti nobis in cruce a
deo exhibiti. Unde non opus hominis: ſed deum adoram⁹.
Et notandum ꝙ minus eſt inuocare deum ex vi creationis
ꝗ̄ ex vi beneficij vel ꝗ̄ in ſeipſo. Poſſumus autem dicere ꝙ
prohibetur hic iuramentū omne vel cohibet quod non fit vel
propter neceſſitatem vel propter vtilitatem. Unde cum hic
prohibetur minus. ſ. iurare per creaturas quod eſt inuocare
deum ex vi creationis qꝺ eſt minus ꝗ̄ alia/ ꝓhibentur vel
cohibentur alia que ſunt maiora. ſ. inuocare deum/ vt benefi/
cium vel in ſeipſo. Sequitur. d Sit autem ſermo. Hoc
eſt ſecundū vbi determinat et docet modū loquēdi. Cōtinua
tio: quaſi nō debet/ iurare ſine cauſa: ⁊ nō ſolū hoc: qꝛ pax nō
facere malū: e Aūt. i. ſed: Sermo veſter. ſ. ante oīa repe
te: ſit/ f Eſt eſt. i. affirmatiuus vbi erit affirmandū: et ſit g
Nō nō. i. negatiu⁹ vbi ē negādū. Uł Sermo vr̄ ſit eſt eſt/
nō nō. i. ſi eſt affirmatio cordis/ ſit affirmatio oris: ⁊ ſi eſt ne/
gatio cordis ſit negatio oris. Uel Eſt eſt/ nō nō. i. ſi ē affir/
matio in ore: ſit in ope: et ſi eſt negatio in ore/ ſit i ope: Scōm
primā expoſitionē docet nos habere diſcretionē. Per ſecun/
dā docet nos fugere duplicitatē. Per tertiā docet cauere fal/
ſitatē/ vel mendaciū. Cauſam aūt p̄dictorū ſubiūgit dicens:
h Ut nō: quaſi cauete malū i loquēdo: ⁊ facite bonū hac d
cauſa: Ut nō decidatis. i. a vr̄a libertate q̄ chriſt⁹ vos libe
rauit. Gal. iiij. d. deorſum cadetis. i Sub iudicio: reat⁹

 ſcꝫ vel peti quod

ſcꝫ vel peccati: qḋ facit q̄ peierat: vel q̄ etiã verū crebꝛ' ſine cauſa iurat/vel q̄ indiſcret' ē/vel duplex/vel falſus. a Triſtat. Tertia ps ſecūde partis capituli: ī qua qꝛ ſup̄ docuit ea nō iurare/q̄ impatiētiã oſtēdūt: mō dat remedia ꝯ ea q̄ ꝓuocāt īpatiētiã. Hec aūt ſt duo: triſticia. ſ. ⁊ īfirmitas. De p̄mo/ dic: Triſtatur ⁊c. De ſcḋo/ibi: Infirmat ⁊c. Dicit ḡ: Triſtat ⁊c. Cōtinuatio: qꝛ poſſet aliq̄s dicere: tu p̄hibes iuramētū: ſed q̄d faciem' ſi vehemētia tribulationū oppſſi cōtriſtamur/dat remediū. ſ. vt cōtriſtat' nō iuret/ſꝫ oret. Vñ dicit: Cōtriſtat. Nō eſt tñ iurādū in tribulatiōibus/nec detrahēdū/ nec iudicādū.

a b c d e f **Triſtāt āūt aliquis veſtrum/ orēt equō animo et pſāllat. Infirmātur aliq̄s in vobis in g h i k l m dūcat preſbyterōs eccleſie: ēt orent ſūper eum vngēntes eum in ōleo nōmine domini.**

b Aūt. i. ſed: hoc volo ſcire a vobis. a Triſtat aliq̄s veſtrū: pro violētia tribulationū/vel p̄ dāno rerū/vel amicoꝝ vel periculo corpis/do ei remediū/ḃ. ſ. c Oret/obſecrando: petitionē formādo. e Et pſallat. dulcedine pſalmorū triſticiã expellēdo.

Pſ. 118. Pſ. O dulcia faucib' meis eloquia tua: et dulciora ſup mel ⁊ fauū. Vel c Oret/liberari a triſticia ſecli q̄ mortem opat. ij. Cor. vij. c. Vñ Eccl. xxx. c. Triſticiã longe expelle a te: multos eñ occidit triſticia: ⁊ nō eſt vtilitas in illa: Nō ab īfirmitate/ī q̄ virt' pficit. ij. Corinth. xij. c. e Et pſallat: attente deuotionē cordis excitādo: qꝛ vt dic Greg'. Cū vox pſalmodie p itētionē cordis agit: aut ꝓphie myſteria: aut cōpūctionis gr̄a inſpirat: Vñ Aplus. j. Corinth. xiiij. d. Orabo ſpū pſallã ⁊ mēte. Et hec faciat/ d Equo animo. .i. vt ad deū ⁊ ad ꝓximū vt debet ſe habeat. Vl' Equo aīo. .i. vt nō eleuet ſupra ſe p indignitatē vel ſupbiã: ſꝫ p humilem patiētiã in loco ꝓprio ſe teneat. Vel Equo aīo: vt op' ⁊ locutio poſtmodū bone cogitationi reſpōdeat: vt. ſ. ſicut orādo cogitauit: ſic faciat loquendo ⁊ opando. Sicut multi q̄ valde bene ī ſecreto mēt' cubiculo clauſo oſtio recepti/cogitāt quales ſunt: ⁊ q̄d ſibi ſit agendū: ſ3 nihil amplius agūt. De quib' ḋ. j. d. Cōſiderauit ſe ⁊ abijt: et ſtatim oblit' eſt qualis fuerit. f Infirmat aliq̄s ⁊c. Hoc eſt ſecundū qḋ ꝓuocat impatiētiã. ſ. īfirmitas. Cōtra qḋ dat remediū: orōnē. ſ. p̄ſbyteroꝝ ⁊ vnctionē olei. Vñ ⁊ agit hic de extrema vnctione. Glo. ſic cōtinuat: Sicut dederat ꝯtriſtato/ſic dat īfirmāti cōſiliū: qualiter ſe a murmuratiōis ſtulticia tueat dicēs: Infirmat aliq̄s in vobis. Supra loquēdo de triſticia dixit: Triſtat aliq̄s veſtrū: et nō dixit in vobis: quare facit h ecōuerſo? Solō. Quia cū infirmitas nō ſit pctm̄ ſ3 pena: nō ſolū debem' cōpati īfirmo fratri/ſꝫ ſuã īfirmitatē nr̄aꝫ reputare. Et h loquēs de infirmitate dicit in vobis. Vñ apl's. ij. Cor. xj. g. Quis īfirmat et ego nō infirmor: Sꝫ qꝛ triſticia vt frequēti' pctm̄ eſt nō debem' eã nr̄am reputare: ſꝫ de ea dolere: et ſicut poſſum' remediū apponere. Et ꝓpt hoc. ḋ. dixit: Triſtat aūt aliq̄s veſtrū ⁊ nō in vobis: et hoc eſt ꝙ dixit Aplus. ij. Corinth. xj. g. Quis ſcādaliçat ⁊ ego nō vror. i. nō doleo. q. d. null'. Nō dixit et ego nō ſcandaliçor: ſicut dixit infirmor q̄n loquebat de infirmitate. g Inducat. In hoc notat ꝙ hoc ſacramentū nō dat niſi his q̄ petūt verbo vel ſigno manifeſto. h Preſbyteros eccl'ie: non dicit ſacerdotes: nã in hoc ꝙ dicit p̄ſbyteros ſignificat ⁊ officiū: vt. ſ. ſint ſacerdotes: ⁊ q̄litas/vt. ſ. ſint ſapiētes et maturi: nã p̄ſbyter ſenior interp̄tat. Vñ Glo. Nō ad iuniores minuſq̄ doctos cām ſue ībecillitatꝫ referat: ne forte q̄d p eos allocutiōis vel ꝯſilij nocētiſ accipiat. Sꝫ obijcit h. Nō refert a quocūq̄ ep̄o ordinet q̄s dūmodo ī forma eccl'ie: ḡ a ſili nō refert hic a q̄cūq̄ p̄ſbytero h ſacramētū det: qꝛ vt dic Verſus. Vim ſacramēti nō mutat vita miniſtri: Sicut deteri' nō fit ꝓ deteriori: Sic nō fit meli' ꝓ p̄ſbytero meliori. Sol. Quo ad vnctionē nō ē electio ſacerdotū faciēda: ſicut nec in alijs: ſed qꝛ in hoc ſacramēto exigit orō q̄ melior ē in vno q̄ in alio: et maiorē habet efficaciã: ꝓpter hoc debet eligi melior. Nec eſt ſimile de ordinib' vel de alijs: qꝛ ī eis ſufficit: imo nō exigit/niſi vt forma eccl'ie ſeruet. Sed quare ī h ſacramēto exigit orō cū vnctione et nō in alijs? Sol. Quia h ſacramentū inſtitutū fuit ad duo. ſ. ad remiſſionē peccati: q̄ fit p

vnctionem: ⁊ ad alleuiationē infirmi que per orationem impetratur. Sed cum ſemper ſit ibi oratio: quare non ſemp impetratur alleuiatio? Solutio: quia indignus eſt qui petit: vel ꝓ quo petitur/ vel melius quia non ſemp expedit. Quia vero vnctio q̄ fit de oleo ſignificat remiſſionē peccati: nam oleū ſanatiuū eſt: ꝓpter hoc cōfertur remiſſio peccati: ſi ſuſcipiens nō eſt in pctis: ⁊ digne ſuſcipit. Eſt eñ ſacramentū noue legis/et efficit qḋ figurat. Ex his patet ꝙ alleuiatio infirmi eſt effectus: et non eſt res hui' ſacramēti. Dicūt tñ aliq̄ qḋ alleuiatio eſt effectus et res ſacramenti/ſicut remiſſio peccati: quia oleum mitigatiuū eſt: vnde ſignificat alleuiationē infirmi et ſanationē: vñ ſignificat remiſſionē pcti. Sed obijcit qꝛ ſacramētū noue legis ſp efficit qḋ figurat: ergo ſi hoc ſignificat alleuiationē: ſemper efficit eam: et ſic ſemper alleuiat infirmus. Et ipſi reſpōdent: quia quando dicit ꝙ ſacramentum noue legis efficit qḋ figurat: li qḋ ſumit particularit: vt ſit ſenſus: qḋ. i. aliquid qḋ figurat et non omne/ſed aliquid: ſicut patet in ſacramento euchariſtie: quia ſunt ibi due res ſacramenti. i. due res ſignificate. ſ. corpus chriſti myſticū et corpus chriſti naturale: ⁊ vex: et tñ ſacramētū nō efficit corpus chriſti naturale. Sꝫ quare nō datur hoc ſacramētū niſi infirmis? Itē q̄re niſi a ſolis ſacerdotibus? Item quare alius ſacerdos oleū quo vngunt infirmi q̄ epiſcopus cōſecrare nō poteſt? Itē quare ꝯfert ſolis adultis: et nō pueris? Sol. Ad primum: hoc ſacramentū inſtitutum eſt ad ſupplementū penitētie: ꝓpter qḋ nō dat niſi infirmis: et in eo ſtatu ī quo deſperat de eoꝝ ſalute. Ad aliud: qꝛ ſacramētum penitentie nō dat niſi a ſolis ſacerdotibus: ideo nec iſtud cū ſit cōplemētū penitentie nō dat niſi a ſolis ſacerdotibus. Ad aliud: quia fuit ab apoſtolis inſtitutum: ideo non conſecrat oleū niſi ab epiſcopo: qui quia omnibus infirmis in ſua neceſſitate p̄ſens eſſe nō poſſet: ꝓpter hoc ſacerdotib' aliq̄s licet inungere et cōferre hoc ſacramentū. Ad aliud qꝛ ſacramētū penitētie nō cōfert niſi adultis/nec illud cōfert niſi īfirmis adultis. Sed obijcit: nūq̄d pueri triū vel quattuor annoꝝ veniūt ad ꝯfeſſionē? Ita: ſed hoc nō qꝛ indigēt ſacramēto penitentie vel ꝙ recipiant ſacramētum/ ſed vt aſſueſcant cōfiteri. Itē querit quare hoc ſacramentū poteſt iterari? Sol. Quia in hoc ſacramēto nō cōfert character: oīs eñ character/aut ē diſtinctiōis/vt in baptiſmo: aut ſtrēnuitatis/vt ī cōfirmatiōe: aut excellentie ſiue dignitatis/vt in ordine: propter hoc pōt hoc ſacramētū iterari qꝛ characterē nō imprimit: et maxime qꝛ inſtitutū eſt in medicinã morbi vt cū iam nō ſit ſpes de auxilio nature/referat ad auxiliū dei p orōnem/⁊ vim hui' ſacramenti. Dupliciter aūt dicit iteratio ſacramenti. Vno mō idē eſt qḋ iterata benedictio ſacramenti: et ſic nullū iteratur. Alio modo iteratio ſacramenti eſt iterata ſuſceptio: et ſic quedã iterant/quedã nō: Nã illa que in ſuſcipiēte relinquūt characterē nō iterant. i. nō iteꝝ ſuſcipiunt/vt baptiſmus/cōfirmatio/ordo: illa vero nō relinquūt characterē in ſuſcipiente/iterant. i. iteꝝ ſuſcipiunt: vt ſunt alia quattuor. Judicat p̄ſbyteros eccleſie. Et ad quid? i Et orent. i. petant alleuiationē/vl remiſſionem: qḋ eſt k Sup eum. i. ſup vim nature. Vel ſic Orēt/p eo: alia littera cū ipſe infirm' nō poſſit. l Vngētes eū. Ex his patet ꝙ orō ⁊ vnctio ſt de efficacia hui' ſacramenti et etiã ordo: ꝓpter hoc dicit dñs Eccl. xxxviij. b. Fili in tua infirmitate non deſpicias teipm/ſed ora dñm: ⁊ dñs curabit te. Vngentes dico non quocūq̄: ſed tñ m Oleo: Ecce materia hui' ſacramenti. Oleo dico conſecrato: n In nomine dñi: vel vngentes in noīe dñi: vt q̄n inungit/nomē dñi inuocet: ſicut dicit Glo. Et in hoc verbo notat intētio que debet eſſe. ſ. vt intendat facere p̄ſbyter qḋ facit eccl'ia q̄ in nomine dñi eſt fundata ⁊ ordinata: vel in hoc notat fides recipientis. Nomen eñ dñi eſt ieſus. i. ſalus: firmiter eñ debet credere recipiens efficaciã ſacramenti. ſ. ꝙ p ipſū recipiet ſi dign' eſt remiſſionē pcti: ſi in eo eſt/⁊ alleuiationē morbi ſi ei expedit. Vnde ⁊ ſequit

b dit. Vñ et ſequit: a Et oratio fidei.i. facta in fide/ vel ex fide: fides eñ quodāmō monet: Alioqn fides mortua ē ſi nō habet opa/ et maxime ad orationē. Vel Oratio fidei.i. orō fidelis: b Saluabit infirmū.i.a dño ſanitatē animę et corporis impetrabit. Pſ. Qui ſanat oēs īfirmitates tuas. Multi eñ pter pctā etiā corporis plectuntur morte.j. Corinth.xj. g. Ideo int vos multi īfirmi et imbecilles dormiūt.i.moriunt. Similie huic dictū ē ſ.j.a. Poſtulet aūt i fide nihil heſitans. Sed querit hic: quare nō ponit i hac vnctione balſamus/ ſicut in vnctione baptiſmi et cōfirmatiōis: Sol. Baptiſmꝰ ē introeūtiū: ꝯfirmatio/ pugnātiū/ ſiue pcedētiū: a qbꝰ exigit bona vita p ſe/ fama p alijs: vnde inungunt chriſmate/ qḋ fit ex oleo et balſamo: in oleo nitor cōſciētię: in balſamo odor bonę famę: ſed hoc ſacramētū eſt exeuntiū: qbus ſufficit nitor cōſcientię bonę: qr ſubtrahunt de ꝯſortio hoīm. Et q dixit cōit/ dicēdo: ſaluabit/ ſbdiuidit/ dicēs: c Et alleuiabit eū dñs. Vez eſt ſi viderit expedire ei. d Et ſi in peccatis ſit/ infirmus. e Remittent ei: ſi digne ſuſcipit. Et qr ſine ꝯfeſſione parū valet orō: vel qr ſine confeſſione non fit peccati remiſſio: ergo: f Cōfitemini. Et ē hillatio ex pmiſſis. Vñ Interlin. dicit: Ergo. Et ē hęc qrta ps ſecūdę ptis capituli/ vbi monet ad cōfeſſionē. Sz querit hic: quare in veteri lege nō ꝯfitebant hoīs: Et eſt ſolutio/ q cōfitebant etiā hoīs: ſed facto: nō verbo: offerebāt eñ hoſtiā p peccato: et ſic oſtendebāt facto ſe peccaſſe: ſed aliqñ ignorabat et genus et ſpecies peccati p quo offerebat: tñ ſciebat q peccauerant: aliqñ vero et genus vel ſpecies pcti ſciebat: ſed nō circūſtātię: qre aliqua hoſtia p aliq peccato determinate debebat offerri. Huiꝰ aūt rō eſt: qr tūc nō erat pfecta iuſticia: ſz mō qr eſt tempus pfectę iuſticię/ dicit: Cōfitemini alterutrū pctā vrā.i.homo homini: iam nō ſoli deo. Et ex hoc patet q ꝯfeſſio ē pceptū diuinū: eſt eñ de his q implēt legē. Vñ Iohes baptiçabat/ prius tñ cōfitentes peccata ſua. Vñ Matth.iij.a. Tūc exibat ad eū hieroſolyma et omis iudęa: et omis regio circa iordanē: et baptiçabant ab eo in iordane cōfitentes peccata ſua. Hęc aūt cōfeſſio erat in ſignū q in baptiſmo chriſti debebat eſſe confeſſio peccati. Vñ et dñs pdicans penitētiā/ Matth.iiij.c. Penitentiā agite et cetera. implicite pcepit ꝯfeſſionē: ſed apli poſtea diſtinxerūt. Vñ et iſte dicit: Cōfitemini et cetera. Tēpus vero cōfitendi relictū eſt diſpoſitioni ecclīę. Unde etiam papa nō poſſet abrogare pceptum de cōfeſſione: ſed tēpus poſſet mutare. Sed querit: ſi hoc eſt pceptū/ aut intelligit de venialibus aut de mortalibꝰ. Si pmo modo/ quid eſt q dicit qr nec illa oportet confiteri: ſi de mortalibus: quid ergo quod dicit: Glo. Interlin. ſup Alterutrū.i.coęqualibꝰ: nō eñ debemꝰ ꝯfiteri mortalia niſi maioribꝰ. Sol. Et ſic poteſt intelligi: ſi de mortali/ tunc eſt pceptū: et ſic legit lr̄a: Alterutrū.i.alter alteri.i.homo homini et nō coęquali/ ſz maiori.ſ.ſacerdoti: et ſm hoc dicit Glo. vna: Grauioris leprę imūdiciā ſacerdoti pādamꝰ. Si de venialibꝰ: tūc eſt cōſiliū: et ſm hoc dicit Interlin. coęqualibꝰ leuia et quotidiana. Et tūc loquit de generali ꝯfeſſione q fit i pma: et cōpletorio: vbi tñ cōſuetudo ecclīę vel inſtitutio ligat ad illā generalē cōfeſſionē/ nō poteſt omitti nec debet ſine offenſa. Cōfitemini/ ergo/ alterutrum peccata veſtra. Eccl.xvij.d. Ante mortē cōfitere: a mortuo quaſi nihil perit cōfeſſio: cōfiteberis viuēs: viuꝰ et ſanus cōfiteberis/ et laudabis deū. Luce.xvij.c. Ite oſtēdite vos ſacerdotibꝰ. Et Eſa.xliij.d. Narra ſi quid habes vt iuſtificeris. Iob.xxxj.d. Si abſcondi quaſi homo peccatū: et celaui in ſinu meo iniquitatē meā. Hęc omnia intelligunt de cōfeſſione ſm q ipa eſt pceptum: et ſunt pcepta quo ad cōfeſſionē mortaliū: cōſilia vero quo ad ꝯfeſſionē venialium. Sequit: g Orate p inuicē. Quia monuerat ad confeſſionem: ſignificans q confeſſor et cōfitens p ſe inuicem debent orare: pter hoc ſubiungit de oratiōe: Primo oſtendēs efficaciā oratiōis exēplo helię: ibi: Multū eñ et cetera. Secūdo fructū: ibi: Si quis autē ex vobis. Cōtinuatio. Dixi: Confitemini et cetera. Et etiā vt veſtra cōfeſſio cōfirmet: Orate p inuicē: cōfeſſor.ſ. p ꝯfitēte/ et ecōtra. reciproca eñ relatione iſti p ſe inuicē tenent orare. Finē aūt oratiōis oſtēdēs dic: h Vt ſaluemini: Quaſi aliquis quęreret/ vt qd monet eos orare: reſpondet: Vt ſaluemini.i.ſalutem ęternā cōſequamini. Sic faciebat paulus. Roma.j.a. Memoriā vrām ſp facio in orōnibus meis. Quid autē ſit vere orare: dicit Gregꝰ ſup illud Iob.xlj.a. Non parcā ei verbis potentibus et ad depcandū compoſitis. Glo. Veraciter nāq orare ē amaros in cōpunctiōe gemitus nō verba cōpoſita reſonare. Deinde oſtendit efficaciā et virtutē orōnis dicens: i Multū.q. orate p inuicē. k Eñ.i.qr. l Depcatio iuſti: qui nō perit niſi pie ad ſalutē. Quid ergo oratio iuſtoz multorū: Ambroſius ſup epiſtolā ad Roma. in fine. Impoſſibile eſt preces multoz nō exaudiri.i.difficile. Unde Matth.xviij.c. Si duo ex vobis cōſenſerint ſup terrā de omni re quacūq petierint/ fiet illis a patre meo qui in cęlis eſt. m Aſſidua. Eccl.xviij.c. Ne impediaris orare ſemp: In hoc notat pſeuerātialis: in qua oīa. Multū eni valet: nō dicit totū: quia poteſt aliquis iuſtus pie et pſeueranter et ad ſalutē petere: qui tñ non obtinet: quia non pro ſe orat/ ſed pro alio: qui indignus eſt/ nec ſe pparat. Hiere.xj.c. Tu ergo noli orare p populo hoc et ne aſſumas pro eis laudem et orationem: quia non exaudiā. Et Hiere.xv.a. Si ſteterit moyſes et ſamuel corā me/ nō ē anima mea ad populum iſtum. Oſtendit exemplo helię q multum valet oratio iuſti dicens: n Helias homo erat: nōdū trāſlatus/ vel raptus. De cuiꝰ raptu. iiij. Reg.ij.b. Aſcēdit helias per turbinem in cęlum. o Similis nobis: origine carnis/ vt dicit Glo. ex eadē materia qua et nos cōceptꝰ. Sap.vij.a. Nullus eñ ex regibus aliud habuit natiuitatis initium. p Paſſibilis: ſicut nos et mente et carne. Mente: Unde timuit ieçabel.iij. Reg.xix.a. Timuit ergo helias et ſurgens: abijt quocunq eum ferebat voluntas. Item carne. Unde ibidem dicit: q prexit in deſertum viam vnius diei: cūq veniſſet et ſediſſet ſubter vnā iuniperū petiuit animę ſuę vt moreret. q Et oratione orauit.i.attente et pfecto corde petiuit. In reduplicatiōe eñ notat ardor cordis et attētio. Et qd: r Ut nō plueret ſup terrā. Et hoc fec vt ſupbiā achab regis: et idolatrę gentis duritiā ꝯuinceret. Hoc orauit et exauditꝰ ē. Vñ: s Et nō pluit ānos tres et mēſes ſex. Hoc legit iij. Reg.xvij.a. Et dixit helias theſbites de habitatoribus galaad ad achab: viuit dominus deus iſrael in cuiꝰ conſpectu ſto/ ſi erit annis his ros et pluuia niſi iuxta oris mei verba. t Et rurſum orauit: tempore oportuno. v Et cęlum dedit pluuiā: et terra dedit fructum ſuū. Hoc legit iij. Reg.xviij.f. vbi dixit: Exaudi me dñe/ exaudi me dñe: vt diſcat populus iſte: qr tu es dñs deꝰ. Et poſtea ſecuta eſt pluuia: ſicut legit in fine eiuſdē capituli. Oſee.ij.d. In die illa exaudiā dicit dñs: et exaudiā cęlos/ et illi exaudient terrā: et terra exaudiet triticū et vinū et oleū. x Si quis et cetera. Oſtenſo fine orationis et efficacia/ oſtendit fructū ſiue meritū ipſius: qr p orationem frequenter anima pximi p qua fit oratio liberatur a morte ęterna: qḋ valde magnum eſt: vt dicit Glo. Si eñ eſt magnę mercedis a morte eripere corpꝰ qñq moriturū: quāti meriti eſt a morte animā liberare i cęleſti patria ſine fine victuram. Ergo: ſi quis. Continuatio: qſi talis eſt efficacia orationis. y Aūt.i.ſed. Si qs ex vobis errauerit a veritate ſcz ſegregatus et vanitati adiunctus p amorem indebitū crea-

Pſ.102.

B

Pe.ni. diſt.1. ... aliquā.§. ...

...Reg.17.a. ...4.ſi illic ... obijcit

a et oratio fidei ſaluabit infir-
b mū: et alleuiabit eū dñs/ et ſi i
c
d
e
f pctis ſit/ remittet ei. Cōfitemi
g ni alterutrum pctā veſtra: et
h orate p inuicē vt ſaluemini.
i
k Multū eñ valet depcatio iu
l
m
n ſti aſſidua. Helias hō erat ſi-
o milis nobis paſſibilis: et orōne orauit/ vt nō plueret ſuper
q
r
s terrā: et nō pluit annos tres et
t mēſes ſex. Et rurſum orauit et
v cęlū dedit pluuiā: et terra de-
x dit fructū ſuū. Fres mei: Si
y qs aūt ex vob errauerit a ve-

ß turę Ro. viij. d. Vanitati eñ oīs creatura ſubiecta eſt. a ¶ Et ꝯuerterit q̄ſ eū. Bñ monēdo / vł tacēte lingua exēpla bone opatiōis oñdēdo. b ¶ Scire debet qm̄ q̄ cōuerti fecerit pctōrē ab errore vię ſuę. i. pctōꝝ ſuoꝝ ꝗ magꝭ in iuio q̄ꝫ i
Pſ. 106. via: vt dicꝭ Pſ. Errauert i iuio ⁊ nō i via. Prouer. xiiij. b. Eſt via q̄ videꝭ hoī iuſta: nouiſſima aūt eiꝰ de ducūt ad mortē. c ¶ Saluabit aīam eiꝰ a morte. i. liberabit: hoc eſt valde magnum. Vel ſm q̄ habent aliqui libri. Animā ſuā / ipius ſcꝫ q̄ facit eū ꝯuerti. Ezech. iij. f. Si autē tu annūciaueris iuſto vt nō peccet: ⁊ ille nō peccauerit / viuens viuet: q̄ annūciaſti ei / ⁊ tu aīaꝫ tuam liberaſti. d ¶ Et operit multitudinē pctōꝝ / pallio charitatꝭ quā ſua oratione ei impetrauit. Prouerb. x. b. Vniuerſa delicta operit charitas. Vel pallio ċeli ſui quod ſup ipſū extēdit: de q̄ Eſa. lix. d. Indutus ē veſtimentꝭ vltionis: et opertꝰ eſt q̄ſi pallio ċeli. Operit / Glo. a cōſpectu interni iudicis ſuppoſitiōe vitę melioris abſcōdit. Et h̄ eſt q̄ rachel abſcōdit idola pr̄is ſui ſb ſtramēto camelorum et ſedit deſup: Geñ. xxxj. e. Stramēta cameloꝝ ſūt vita ⁊ exempla ſctōꝝ. Sedere deſup ē i bonis primū cuſtodire. Eccl. xvij. b. Vnicuiqꝫ curam mandauit de ꝓximo.

a
b ritate / ⁊ cōuerterit q̄s eū / ſcirē
debet: qm̄ q̄ ꝯuerti fecerit pec
c catorem ab errore vię ſuę / ſal
d uabit aīam eiꝰ a morte: ⁊ operit multitudinem peccatoꝝ.

¶ Explicit ep̄la bt̄i Jacobi.

¶ Prologus Hieronymi in epiſtolas ſancti Petri: ex libro de illuſtribus viris.

Simon petrꝰ filius iohānis ꝓuincię galilę / vico bethſaida frater andreę apoſtoli ⁊ princeps ap̄loꝝ: poſt epiſcopatū antiochenſis ecclię ⁊ ꝑdicationē diſꝑſiōis eoꝝ qui de circūciſiōe crediderāt i pōto / galathia / cappadocia / aſia ⁊ bithynia ſcd̄o claudij anno ad expugnādū ſimonē magū romā ꝑgit. Ibiqꝫ viginti q̄nqꝫ ānis cathedrā ſacerdotalē tenuit vſqꝫ ad vltimū annū neronis. i. quartūdecimū: a q̄ et affixus cruci martyrio coronatꝰ ē / capite ad terrā verſo: ⁊ i ſublime pedibꝰ eleuatꝭ: aſſerēs ſe indignū q̄ ſic crucifigereꝭ vt dn̄s ſuꝰ. Scripſit duas ep̄las q̄ canonicę noīanꝭ: q̄rū ſcd̄a a pleriſqꝫ eiꝰ eſſe negaꝭ ꝓpter ſtili cū priore diſſonātiā. Sed ⁊ euangeliū iuxta marcū q̄ auditor eiꝰ ⁊ īterpres fuit / huiꝰ diciꝭ. Libri aūt eius e q̄bus / vnꝰ actoꝝ eiꝰ ſcribiꝭ: aliꝰ euāgelij: tertiꝰ ꝑdicationis: quartus apocalypſis: quintꝰ iudicij / inter apocryphas ſcpturas reputanꝭ. Sepultus romę i vaticano iuxta viā triūphalem / totius orbis veneratione celebraꝭ.

¶ Explicit ꝓlogus

¶ Incipit argumentum

Diſcipulos ſaluatoris inuicti toto orbe diffuſos ⁊ peregrinos i hoc ſeculo mōſtrat: ⁊ ꝑterite vitę penitere ſuadet ⁊ in nouā vitā ꝑficere tota cū ſollicitudine exhortaꝭ / ſimō petrus / filiꝰ iohānis ꝓuincię galileę / vico bethſaida fraꝭ andreę ap̄li.

¶ Explicit argumentum

¶ Incipit epiſtola p̄ma Canonica beati Petri apoſtoli.

Capitulum I

e
f Petrus apo
g ſtolus ieſu chri
h ſti: electis adue
i

¶ Reuerēdiſſimi in chriſto pr̄is ⁊ dn̄i / dn̄i hugonis ⁊c̄. Cardinalis: poſtilla ſup p̄mā ep̄lam Canonicā beati Petri / incipit. ¶ Expoſitio Cap̄li I

Petrꝰ ap̄ls ieſu chriſti ⁊c̄. Sic iacobꝰ fidelibꝰ ꝯuerſis de duodecī tribubꝰ ſcribit: ſic petrꝰ ꝓſelytꝭ hīs. ſ. q̄ d̄ gētilitate ad iudaiſmū ⁊ de iudaiſmo venerāt ad fidē chriſti. Et ſic patet q̄ rōne eoꝝ q̄bꝰ ſcribit / ꝑor ē ep̄la iacobi q̄ꝫ petri. Johēs vero ſcribit ꝯuerſis de gētilitate ad fidē: ⁊ ꝓpter h̄ poſt petri ep̄las ponūꝭ eiꝰ ep̄lę: ⁊ etiā ꝓpꝭ rōnē traditiōis eoꝝ. Priꝰ eñ ſcribit petrus q̄ꝫ iohānes / ⁊ iacobꝰ q̄ꝫ petrus: ⁊ ꝓpter h̄ eoꝝ ep̄lę ſic ordinanꝭ. Expoſita igiꝭ ep̄la iacobi / aggrediēdę ſūt ep̄lę petri: in q̄bus materia ſūt literales vel ſpeciales ꝓſelyti ad fidē ꝯuerſi de gētilitate: myſtice aūt generalis materia ſumꝰ nos oēs chriſtiani: q̄ ſumꝰ aduenę ⁊ ꝑegrini ſup t̄rā: nō acceptꝭ repromiſſiōibꝰ: ſ a lōge aſpiciētes eas ⁊ ſalutātes: qui eñ h̄ dicūt ꝯfitenꝭ ꝓ ſe pr̄iam inq̄rere. Heb. xj. c. Et ꝓpꝭ h̄ d̄r. j. ij. b. Obſecro vos tanq̄ꝫ aduenas ⁊ ꝑegrinos abſtinere vos ⁊c̄. Intētio ē inſtruere ipos ⁊ nos in faciēdis ⁊ vitādis. Finis idē q̄ et i alijs ſacrę ſcpturę libris: vt in hac vita plurima varietate v̄tutū ⁊ gr̄aꝝ depicti: tādē i ęternę btītudinis gl̄ia ſubleuemur. Modꝰ agēdi: nūc incutit timorē: nūc allicit ad amorē: nūc iuitat ad gr̄arū actionē: nūc ad iuſtinētiā tribulationū. Diuidiꝭ aūt hęc ep̄la i duas ptes. In p̄ma loq̄ꝭ generaliꝭ ad oēs: ibi: Petrꝰ ap̄ls ⁊c̄. In ſecūda ſp̄aliꝭ ſm diuerſas ꝑſonaꝝ ꝯditiōes: ibi: Obſecro vos tāq̄ꝫ aduenas ⁊c̄. j. ij. b. Iſte ḡ icipit ab vniuerſali ⁊ i ꝑticulari terminat: iacobus ecōuerſo. Sꝫ q̄riꝭ vñ h̄: Sol. eſt: q̄ petrꝰ erat vniuerſalꝭ miniſter: ⁊ erat i ſūmo ḡdu a q̄ nō erat altꝰ aſcēdere in vita hac: ꝓpꝭ h̄ incepit ab vniuerſali deſcēdens ad ſpecialia: iacobꝰ v̄o q̄ nō erat in ſūmo a ꝑticularibus incepit aſcēdendo ad vniuerſalia. Prīa itaqꝫ ꝑs huiꝰ ep̄lę i q̄ vniuerſaliꝭ petrꝰ loquiꝭ ad oēs / ⁊ durat vſqꝫ ad illō: Obſecro vos ⁊c̄. diuidiꝭ in q̄nqꝫ. In p̄ma generalē ſalutē ꝑmittit: ibi: Petrꝰ ap̄ls ⁊c̄. In ſecūda gr̄as agit: ibi: Bñdictꝰ deꝰ. In tertia iuitat ad ſuſtinentiā paſſionū: ibi: In q̄ exultabitꝭ. Et q̄ ex ſuſtinentia paſſionū eleuaꝭ ſpes in deum: ſm q̄ dicit Gregꝰ. Tāto ſpes i deū validior ſurgit: q̄ꝫto q̄s ꝓ eo maiora ſuſtinuit: ꝓpꝭ hoc in quarta ꝑte monet vt firmā ſpē habeāt de ſalute: ibi: De q̄ ſalute ⁊c̄. In q̄nta ꝑte monet eos vt nō ſecretiora fidei / ſ magꝭ rudimēta ⁊ ſimplicia inq̄rāt: vt ſic ꝑueniāt ad maiora. Sꝫ q̄ h̄ nō poſſūt facere niſi maliciā deponāt: ꝓpꝭ h̄ monet eos ad depoſitionē malicię: ibi: Deponentes igiꝭ. j. ij. a. Premittēs igiꝭ ſalutationē dicꝭ Petrꝰ ap̄ls. In hac ꝑte oñdit q̄s ſcribit / cū dicit Petrꝰ. Itē q̄lꝰ eſt q̄ ſcribit: Ap̄ls. Ecce officiū nō pſeudo / ſ Jeſu chriſti. Itē q̄bꝰ: q̄ Aduenis. Itē q̄libus: q̄ Electꝭ. Itē ꝓpꝭ q̄d: q̄ Diſꝑſionis. Hęc ē cā q̄re ſcribit vt diſꝑſos ꝯſoleꝭ. Itē finis quē intēdit: In ſctificatione. Dicꝫ ḡ. e ¶ Petrꝰ. Nomē celebre dicit Glo. Sed q̄re hoc nō dixit de iacobo q̄ eēt nomē celebre: Sol. hoc d̄r de petro: q̄ h̄ nomē ipoſuit dn̄s petro. Joh. i. f. Intuitꝰ aūt eū ieſus dixit: Tu es ſimō filꝰ iohāna: tu vocaberꝭ cephas / q̄d īterp̄taꝭ petrꝰ. Sꝫ adhuc nō videꝭ eē ſolutū: q̄ nōne ieſus ipoſuit nomē iacobo: Marci. iij. c. Impoſuit ſimoni nomē petrꝰ ⁊ iacobū ꝫebedei ⁊ iohēꝫ fratrē eiꝰ: ⁊ ipoſuit eis noīa boanerges / q̄d ē filij tonitrui. Sol. Verū ē q̄ iacobo ipoſuit nomē: ſꝫ nō h̄ nomē iacobꝰ: imo aliud a q̄ nō ē ipe cōiꝭ noīatꝰ: ſicut petrꝰ a noīe q̄d ipoſuit ei dn̄s. Ex h̄ loco euāgelij traxit ꝯſuetudinē romana ecclia q̄ papę i electiōe imutaꝭ nomē. f ¶ Ap̄ls. Ecce nomē officij: in q̄ dignitas notaꝭ ⁊ auctoritas. Non cuiuſlibet: ſed g ¶ Jeſu chriſti: q̄ ad h̄ eū elegit. Petrꝰ inquā ſcribit / h ¶ Electꝭ. Ecce q̄libus. i ¶ Aduenis. i. ꝓſelytis: q̄. ſ. de gētilitate venerūt ad iudaiſmū: ⁊ de iudaiſ

ß mo ad fidem

A